

BUSINESSCASE

VOOR EEN TOP EVENEMENTENLOCATIE

EVENEMENTEN- TERREIN DRAFBAAN

D.D. 1 JUNI 2020

INHOUDSOPGAVE

01

INLEIDING
PAGINA 6

02

HET GRONINGS MUZIEK DNA
PAGINA 8

03

MANAGEMENTSAMENVATTING
PAGINA 12

A- AANLEIDING

PAGINA 13

B- SCENARIO'S

PAGINA 13

C - CONCLUSIES

PAGINA 15

04

HUIDIGE SITUATIE
EVENEMENTENTERREIN

DRAFBAAN

PAGINA 16

LOCATIEPROFIEL

PAGINA 17

DUURZAAMHEID

PAGINA 18

VEILIGHEID

PAGINA 19

GEBOUWEN

PAGINA 19

CONTRACTEN

PAGINA 20

05

DE ORGANISATIE
VAN EEN GROOT
EVENEMENT

PAGINA 25

WAT IS BELANGRIJK
VOOR EEN ORGANISATOR?

PAGINA 27

EXPLOITATIE & RISICO VAN DE
ORGANISATIE

PAGINA 28

SAMENWERKING
TUSSEN DE ORGANISATOR EN DE

TERREINEXPLOITANT

PAGINA 30

06

TOEKOMST VAN DE DRAFBAAN ALS
EVENEMENTENTERREIN

PAGINA 32

AMBITIES

PAGINA 33

07

EXPLOITATIE

PAGINA 35

PREFERRED PARTNERS

PAGINA 36

INKOMSTEN

PAGINA 37

EXPLOITANT

PAGINA 38

08

WAT KAN BETER?

PAGINA 42

ALGEMENE LOCATIE-EISEN

PAGINA 43

DUURZAAMHEID

PAGINA 43

INTERNET

PAGINA 45

VEILIGHEID

PAGINA 45

GEBOUWEN

PAGINA 46

BENCHMARK LOCATIEGEGEVENS

PAGINA 47

09

SCENARIO'S

PAGINA 51

0- SCENARIO

PAGINA 52

MINIMALE VARIANT

PAGINA 53

OPTIMALE VARIANT

PAGINA 55

BEBOUWING

PAGINA 56

10

FINANCIËN

PAGINA 58

INVESTERINGEN

PAGINA 59

KOSTEN / BATEN DRAFBAAN

PAGINA 59

TOELICHTING

PAGINA 60

HUURMODEL

PAGINA 69

11

ADVIES TOEKOMST DRAFBAAN

PAGINA 62

12

NOTITIES, BRONNEN
EN BIJLAGEN

PAGINA 64

01 INLEIDING

Voor u ligt de businesscase, geschreven in opdracht van de gemeente Groningen. Het betreft zowel een onderzoek naar als een advies voor het toekomstig gebruik van Evenemententerrein Drafbaan als topevenementenlocatie.

De ambitie van de gemeente is ruimte te geven aan grote evenementen, dat op een duurzame manier te doen en daarmee een top 5 locatie te bieden in Nederland.

In deze businesscase gaan we in op de vraag wat er nodig is om van de Drafbaan een topevenementenlocatie te maken. We belichten zowel de aspecten die hierbij komen kijken als de mogelijke opties en kansen.

In het plan refereren we aan evenementenlocaties in Nederland met soortgelijke kenmerken als de Drafbaan. Aan de hand van kengetallen geven we een beeld van de overeenkomsten en verschillen. Nederland kent slechts een beperkt aantal locaties die plaats kunnen bieden aan evenementen op een dergelijke schaal. Naast de Drafbaan zijn dit het Goffertpark in Nijmegen, het Pinkpopterrein in Landgraaf, en het Malieveld en het Zuiderpark, beiden in Den Haag.

Het onderzoek beschrijft drie varianten op basis waarvan we tot een advies voor de Drafbaan komen:

- Een nul-scenario; waarin de locatie in de huidige staat, zonder investeringen te doen, beschikbaar blijft voor evenementen.
- Een minimaal scenario; waarin de locatie en de omgeving met enkele cruciale aanpassingen beter geschikt gemaakt kunnen worden voor grote evenementen.
- Een optimaal scenario; waarin alle denkbare voorzieningen worden gerealiseerd om de locatie tot een top-5 evenementenlocatie in Nederland te maken.

Tussen de minimale en optimale variant zijn veel scenario's denkbaar. De drie genoemde scenario's zijn allen geschreven rond dezelfde parameters, te weten: algemene locatie-eisen, infrastructuur, duurzaamheid en veiligheid.

Onlosmakelijk met de Drafbaan verbonden zijn de aanwezige gebouwen (opstallen). Deze kunnen van invloed zijn op de mogelijkheden voor exploitatie en voor de investeringen die nodig zijn voor verbetering van het evenemententerrein. De gebouwen moeten dan ook worden meegenomen in het ontwerp voor de locatie en zijn onderdeel van het advies.

Betrokken organisatoren is gevraagd wat het terrein mist, wat hun zienswijze is op de exploitatie en welke kansen het terrein biedt voor verbetering. Ook zijn toeleveranciers van evenementen benaderd vanwege hun kennis over en ervaring met het (gebruik van het) terrein. De door hen aangedragen verbeteringen sluiten aan bij die van de organisatoren, en zijn eveneens meegenomen in de afwegingen die rond de Drafbaan zijn te maken.

Graag bedank ik alle betrokken partijen voor hun geleverde input. Deze is van grote waarde voor dit advies.

CAMIEL DE KRUIJF
Rock 'n Roll Store

02

Het Gronings Muziek DNA

Groningen is een stad die muziek in haar DNA heeft. Ze ademt muziek. Jonge Europese acts komen naar Groningen om ontdekt te worden tijdens Eurosonic Noorderslag. De volgende ronde sta je in Simplon of Vera, dan via De Oosterpoort of Martiniplaza naar een concert voor een uitzinnige menigte op de Drafbaan. De ideale infrastructuur!

The Rolling Stones in 1999. Het staat in het collectieve geheugen van de Groningers gegrift. De aankondiging van dit concert verwonderde en verbaasde de lokale bevolking, maar het werd één van de grootste concerten van The Stones ooit in Nederland. 75.000 bezoekers vonden hun weg naar het Stadspark. Het bracht bij de Groningers het besef dat we een stad zijn waar je niet omheen kunt. Toen een jaar later Tina Turner met haar afscheidstournee naar Groningen aandeed, bracht deze 55.000 bezoekers op de been. Groningen als hoofdstad van Noord-Nederland met concerten waarvoor je niet meer naar Rotterdam, Amsterdam of Nijmegen hoefde af te reizen.

En toen werd het stil. De volgende 17 jaar gebeurde er naast het jaarlijkse Bevrijdingsfestival en een aantal kleinschaliger dance evenementen niet veel muzikaals op de Drafbaan.

Tot in 2016 de eerste editie plaatsvond van Kingsland. Dance en urban op Koningsdag. Een schot in de roos: vanaf de eerste editie kwamen er jaarlijks ruim 20.000 bezoekers naar de Drafbaan, de binnenstad ontlastend met een grote dansende menigte. Het begin van een nieuwe traditie.

Nog geen 2 jaar later, in december 2018, werd Stadspark Live gepresenteerd. Een groot nieuw evenement op 22 juni 2019 met als headliner Sting die een weergaloos concert gaf en daarnaast optredens van o.a. Anouk en The Specials. 25.000 enthousiaste bezoekers waren op de Drafbaan bijeen voor dit nieuwe jaarlijks te organiseren evenement. Twee maanden later volgde alweer een nieuw ambitieus 2-daags festival, met meerdere podia: Hullabaloo, waar onder andere De Jeugd van Tegenwoordig en Oscar and the Wolf de line up sierden.

Nog geen maand later werd aangekondigd dat de Hella Mega Tour met Green Day, Fall Out Boy en Weezer Groningen in 2020 zou aandoen. Onderdeel van een grote wereld-tournee waarbij het continent van Europa slechts vijfmaal zou worden aangedaan. Kaartkopers kwamen uit Nederland, maar ook uit nagenoeg alle andere Europese landen, en zelfs Australië, de USA, Zuid-Amerika en Azië. Hotels werden overstelpt met aanvragen. Niet lang daarna werd de tweede editie van Stadspark Live aangekondigd. In 2020 stonden The Script, Iggy Pop en Kensington op de line-up naast o.a. Rag 'n Bone Man en Passenger.

In maart 2020 trok de huidige corona-crisis een streep door de evenementen van dit jaar. Maar duidelijk is dat zowel in het verleden als recent de grote internationale artiesten en het publiek (lokaal, nationaal en internationaal) de weg naar Groningen weten te vinden. En dat we een prachtig terrein hebben, ideaal gelegen aan de rand van de stad, op het kruispunt van de A7 en A28, op loopafstand van het NS station. Met het Stadspark als uniek decor.

Artiesten zullen weer gaan touren. Plannen voor 2021, 2022 en verder zijn in de maak, en artiesten staan te popelen om hun fans weer te zien. Nederland kent slechts een handjevol locaties voor dergelijke grootschalige concerten. De Arena en incidenteel de Kuip voor de acts die de voorkeur geven aan een stadion. Goffertpark Nijmegen en Malieveld Den Haag voor de overige megaconcerten. En aan dat rijtje is de Drafbaan in Groningen definitief toegevoegd. We zagen met de eerste editie van Stadspark live, Kingsland en de Hella Mega Tour dat de Drafbaan op deze locaties een goede en logische aanvulling is. Groningen heeft alles in zich om uit te groeien tot nieuwe vaste stopplaats van wereldacts.

Er is vraag naar grote evenementenlocaties, een locatie waar organisatoren terecht kunnen.

03

Management- samen- vatting

Aanleiding

De vraag die voor ligt is: wat is er nodig om van de Drafbaan een topevenementenlocatie te maken? Inhoudelijk is er de wens om grote concerten en evenementen weer een plek op de Drafbaan te geven, zoals eerder van de Rolling Stones en Tina Turner. Evenementen die deel uitmaken van de Groningse geschiedenis én die kunnen terugkeren mits de Drafbaan hiervoor geschikt wordt gemaakt. Belangrijke vraag daarbij: kan de Drafbaan als evenementenlocatie minimaal kostendekkend worden geëxploiteerd?

Nederland kent diverse locaties waar shows van de 'AA-categorie' (mega-acts als U2, Rolling Stones en Coldplay, die behoren tot de absolute wereldtop) worden georganiseerd. Bekende voorbeelden zijn het Goffertpark, het Zuiderpark en het Pinkpopterrein. Onderzocht is wat nodig is om de Drafbaan optimaal in te richten voor grootschalige evenementen en zo een top-5 evenementenlocatie in Nederland te worden. Hoewel de Drafbaan goede kaarten in handen heeft - zo ligt geen ander evenemententerrein zo centraal in de stad - zijn op dit moment andere terreinen interessanter voor grote evenementen.

In dit onderzoek gaan we in op algemene locatie-eisen, duurzaamheid en veiligheid, kortom de pijlers van hedendaagse evenementen. Met organisatoren is gesproken over wensen, gebruik en mogelijkheden met betrekking tot de Drafbaan. We constateren dat er vraag is naar grote evenementenlocaties zoals de Drafbaan. Als het gaat om de AA-categorie, is die voor Nederland goeddeels belegd bij Mojo Concerts en Friendly Fire. Hun input is van belang voor de mogelijkheden om shows met een capaciteit van 50.000 of meer bezoekers te realiseren. Vooral die van Mojo als veruit de grootste organisator van ons land, die jaarlijks concerten op eerdergenoemde locaties organiseert.

Naast de inhoud telt de inrichting van het terrein. De Drafbaan is in aanvang niet gemaakt voor grootschalige evenementen. De voorzieningen zijn niet ingericht voor dit gebruik, wat bij evenementen aanpassingen vraagt aan terrein en omgeving. Het structureel maken van deze aanpassingen, bijvoorbeeld op het gebied van stroom, internet en veiligheid, is een voorname factor in het onderzoek. Heeft de Drafbaan nu nog een achterstand op de andere grote outdoor locaties in Nederland, met de juiste investeringen kan zij duurzaam een unieke plek innemen in het aanbod van grote evenementenlocaties.

Dit onderzoek is geschreven aan de hand van drie scenario's: een nulscenario, een minimale variant en een optimaal scenario.

Scenario's

Het nulscenario gaat uit van doorgaan zonder investeringen om de locatie te verbeteren. Dit biedt weinig tot geen perspectief voor groei als evenementenlocatie en maakt de locatie minder aantrekkelijk voor organisatoren. Voorzieningen zijn in de eerste plaats aangelegd voor de drafspor en daarmee niet bruikbaar voor evenementen. Zonder aanpassingen aan de locatie is het risico voor een organisator groter. De stijgende kosten voor infrastructuur, brandstof voor aggregaten en de benodigde maatregelen om het terrein goed te kunnen gebruiken, maken de Drafbaan niet tot wenkend alternatief voor soortgelijke terreinen in het land.

In het minimale scenario worden de voorzieningen en infrastructuur van de Drafbaan verbeterd. Daarmee kan het dieselverbruik bij evenementen met 75% worden gereduceerd en is de locatie geschikt voor concerten en festivals tot 50.000 bezoekers. De aanpassingen maken de locatie beduidend aantrekkelijker voor organisatoren. De voorzieningen zijn van deze tijd en in samenspraak met organisatoren is een werkbaar pakket aan maatregelen gerealiseerd. Hoewel de capaciteit van het terrein niet structureel wordt vergroot, worden de kosten voor een organisator drastisch verlaagd en daarmee hun risico - een zwaarwegende factor voor de sector.

Organisatoren staan te springen om grote evenementen op de Drafbaan te houden.

In het minimale scenario passen acts beneden de AA-categorie als Robbie Williams, Pink en Bon Jovi met een capaciteit van 50.000 bezoekers op termijn op de Drafbaan. Grotere shows kunnen niet plaatshebben zonder incidentele aanpassingen in de omgeving en een 'tailormade' plan van aanpak voor het terrein. De maatregelen die een organisatie moet nemen om terrein en omgeving geschikt te maken voor een evenement van 65.000 bezoekers zijn fors en ingrijpend, en vragen van alle betrokken partijen meer om te realiseren.

In het optimale scenario wordt de Drafbaan geschikt gemaakt voor de grootste shows die ons land aandoen (AA-categorie). Dit vraagt de aanpak van een groot aantal fysieke zaken, die terrein en omgeving zo goed mogelijk inrichten op de wensen en noden van organisatoren en publiek. Daarnaast vraagt een succesvolle exploitatie een hoogwaardige programmering die voortkomt uit een intensieve, wervende en servicegerichte relatie met organisatoren, vorm te geven via een accountmanager. Deze moet snel kunnen handelen om kansen voor het naar Groningen halen van grote acts te benutten. Met deze ingrepen is de Drafbaan een topevenementenlocatie in Nederland die voor organisatoren voelt als een warm bad. Het toegenomen voorzieningenniveau vertaalt zich in een hogere huurprijs waarmee volgens onze berekeningen de voorgestelde investeringen in een periode van 15 jaar kunnen worden terugverdiend. De Drafbaan onderscheidt zich als evenemententerrein van alle outdoor locaties die een beter trackrecord hebben doordat zij koploper is gebied van voorzieningen, infrastructuur en duurzaamheid.

Conclusies

De Drafbaan biedt veel mogelijkheden en kansen. Als evenemententerrein kan het zich ontwikkelen tot plek voor shows van toptiesten als U2, Metallica en Beyonce. Daarnaast kan het festivals en minder grote concerten beter faciliteren en een flinke slag slaan op het gebied van duurzaamheid. Met een pakket van aanpassingen aan de locatie en een goed ontwerp is het optimale scenario zowel inhoudelijk als zakelijk het meest interessant. Groningen kan daarmee een unieke plek innemen in het nationale evenementenlandschap en de deur openen naar de concerten van de grootste categorie en de groei van festivals faciliteren.

Afspraken met organisatoren kunnen worden gemaakt voor de lange termijn. Het is verstandig daarbij niet vooraf één partij een bevoorrechte rol te geven, maar na te denken over de voor Groningen optimale relatie vanuit een gelijk speelveld. De exploitatie kan het best belegd bij de gemeente zelf. De exploitatie van een evenementenlocatie als de Drafbaan kan niet zonder een gemeente in de regierol. De uitvoering kan belegd bij de afdeling Evenementenmanagement, die reeds de evenementenkalender beheert en mede vanuit ervaring snel kan schakelen met de relevante gemeentelijke afdelingen. Voor SPOT en Martiniplaza kan een aanvullende rol zijn weggelegd op facilitair en inhoudelijk gebied.

Organisatoren staan te springen om grote evenementen op de Drafbaan te houden. Mojo geeft als marktleider aan graag (na de Stones opnieuw) kansen te willen benutten voor de AA-categorie. Het bestaande aanbod kan aanmerkelijk beter worden gefaciliteerd. Bij een nieuwe ambitie horen een herzien locatieprofiel en een lange termijn visie, die toewerken naar een optimale invulling en exploitatie van de Drafbaan. Het ontbreken van een goede trackrecord kan worden gecompenseerd met een aantrekkelijk voorzieningenpakket en een - ook voor artiesten steeds belangrijker - vooruitstrevend profiel op het gebied van duurzaamheid.

04

Huidige situatie Evenemen- tenterrein Drafbaan

De Drafbaan wordt jaarlijks gebruikt voor uiteenlopende evenementen, bezocht door vele duizenden bezoekers. De organisaties achter deze evenementen gebruiken het terrein, de omliggende opstallen en het gebied om de Drafbaan intensief. In een korte tijd worden evenementen op locatie gerealiseerd. Met groot materieel en met een strak georganiseerd plan wordt een samenleving voor één of meerdere dagen opgebouwd.

Groningen kon in 2019 naast de bekende evenementen Kingsland en Bevrijdingsfestival een aantal nieuwe initiatieven een plek geven. Stadspark Live en Hullabaloo zijn met internationale namen een herontdekking van de Drafbaan als grootschalig en landelijk aansprekend evenemententerrein. In 2020 is wederom een aantal grote namen geprogrammeerd, naast festivals ook als groot stand-alone outdoor concert.

Locatieprofiel

Het locatieprofiel van de Drafbaan (bijlage 1) beschrijft een toplocatie die ruimte biedt voor uiteenlopende evenementen. Van een volksfeest als het Bevrijdingsfestival tot grote shows uit het verleden als van de Rolling Stones.

De locatie is uniek: in Nederland ligt vrijwel geen evenemententerrein zo centraal in de stad als de Drafbaan. Het Centraal Station is op loopafstand, de P&R-terreinen buiten de stad zorgen voor voldoende parkeergelegenheid. Het veld is van goede kwaliteit. Het gras ligt er goed bij, al is het drainagesysteem een punt van aandacht. De toegang tot het terrein voor organisatoren is goed gefaciliteerd, groot vervoer kan er vanaf de aanvoerwegen makkelijk komen.

Er is kortom veel positiefs te zeggen over de Drafbaan als evenementenlocatie. Daadwerkelijk tot de top behoren, vraagt echter de aanpak van een aantal zaken. De fysieke kenmerken zoals beschreven in het locatieprofiel geven goed weer wat nu door organisatoren aan het terrein moet worden gedaan alvorens het te kunnen gebruiken voor een evenement.

Enkele voorbeelden uit het locatieprofiel:

- De sintelbaan, de renbaan door de draf sport, is een ondergrond van een mengsel van zand en korrelig steenkoolstolsel. Deze ondergrond en het gras moeten worden beschermd voor zwaar verkeer.
- Zware voorwerpen mogen niet op het gras staan, vanwege het risico op bodemverdichting.
- De aanvoer routes van de drafbaan zijn goed, maar op het terrein is het noodzakelijk dat er voor iedere vrachtwagen van meer dan 20ton die iets komt leveren, rijplaten liggen.

Dergelijke maatregelen zijn nodig om het terrein geschikt te houden voor de draf sport. Zoals ook reeds door het college van de gemeente Groningen geconcludeerd, sluit een gezamenlijk gebruik van de Drafbaan door de draf sport en voor evenementen niet aan bij de gebruikseisen van een topevenementenlocatie. De afgelopen jaren zijn de veiligheidseisen en logistieke maatregelen voor evenementen steeds belangrijker geworden. Dat heeft het organiseren van een evenement op een gedeelde locatie als de Drafbaan er niet eenvoudiger op gemaakt.

De terugkerende kosten voor de aan te brengen bescherming zoals beschreven in het locatieprofiel, zijn fors. Zo moet de sintelbaan per evenement worden voorzien van stalen rijplaten. Zwaar vervoer van materiaal moet er immers over kunnen rijden zonder schade toe te brengen om de op- en afbouw te kunnen verzorgen. Voorts moeten de hulpdiensten erover kunnen rijden om goed het terrein op te kunnen in geval van calamiteiten.

De voorzieningen op het terrein zijn voldoende om een aantal cateraars te voorzien van stroom en stromend water. De voorzieningen zijn echter niet voldoende voor de aan- en afvoer van water voor toiletten voor 50.000 bezoekers, spoelgelegenheden voor bekers en het bieden van een drinkwatervoorziening backstage en voor het publiek. Ook vraagt de beperkte stroomvoorziening de aanvoer van een fors aantal dieselaggregaten tijdens evenementen. Er moeten tientallen vrachtwagens naar de Drafbaan rijden alvorens er daadwerkelijk gestart kan worden met de opbouw van het evenement.

Duurzaamheid

Organisatoren hebben een groot verantwoordelijkheidsgevoel en zijn vaak voorloper in het ontwikkelen van duurzame oplossingen. Evenementen als Eurosonic Noorderslag en Noorderzon werken actief mee aan oplossingen voor een betere wereld. Een breed palet aan oplossingen wordt door hen getest en geïmplementeerd: van het gebruik van hardcups (spoelbare herbruikbare drinkbekers voor de horeca) tot het upgraden van vaste aansluitingen in de stad om ervoor te zorgen dat op locatie geen aggregaat meer nodig is. Eurosonic Noorderslag heeft met slimme oplossingen de afgelopen 2 jaar een besparing van 75% aan diesel weten te realiseren.

De stroomvoorziening op de Drafbaan is momenteel voldoende om een aantal cateraars van stroom te voorzien. Zij is echter verre van voldoende om als stabiele stroomvoorziening te dienen voor concerten. Los van de capaciteit is de locatie van de aanwezige stroompunten suboptimaal. Evenementen vereisen dan ook de inzet van vervuilende dieselaggregaten om een stabiele stroomvoorziening van voldoende capaciteit te kunnen garanderen. Van belang is immers dat het concert niet gevoelig is voor stroomuitval: the show must go on. Bij grote concerten nemen acts geregeld een eigen stroomvoorziening mee om niet afhankelijk te zijn van de nukken of het ontbreken van eventuele lokale voorzieningen.

Zoals gezegd biedt de Drafbaan enkele wateraansluitingen, die echter van onvoldoende capaciteit zijn om te kunnen worden ingezet voor zaken als toiletten, spoelen van herbruikbare bekers en drinkwater voor bezoekers. In veel gevallen wordt een tijdelijke voorziening aangelegd vanaf een standpijp (ondergronds waterpunt waar o.a. ook de brandweer gebruik van maakt). Deze voorziening is niet aanwezig op het terrein, maar op de omliggende wegen. Het gebruikte water moet óók worden afgevoerd. Dit gebeurt nu met waterbuffers; hoewel vaker gebruikt, een noodoplossing. Goede toiletvoorzieningen voor grote groepen kunnen realiseren is een basisvoorwaarde. Mensen willen hun handen wassen en hun waterflesje kunnen vullen, en er moet voldoende waterdruk zijn om aan de toiletcapaciteit te voldoen. In de huidige situatie moeten alle voorzieningen met vrachtwagens aan- en af worden gevoerd. Een goede aanvoer van voldoende schoon water en de aanleg van diverse rioolputten maken het toenemende gebruik van watergespoelde toiletten, spoelstraten voor de horeca, en keukenfaciliteiten voor cateraars mogelijk. Hiervoor ontbreken nu de faciliteiten.

Veiligheid

Mobiliteit, Capaciteit & Publieksveiligheid

De veiligheid is bij evenementen even belangrijk als veelomvattend. In opdracht van de gemeente is situatie op de Drafbaan in 2018 onderzocht door het bedrijf Crowdprofessionals. Mede op basis van gesprekken met gebruikers en hulpdiensten schreef Crowdprofessionals een plan met aanbevelingen, gericht op het optimaliseren van de mobiliteit & veiligheid van het Stadspark als algehele evenementenlocatie. Onderdeel daarvan is de Drafbaan. De conclusies zijn voor zover mogelijk verwerkt in gemeentelijk beleid.

Voor de volledigheid noemen we de voornaamste aandachtspunten en aanbevelingen:

- verbeter de bereikbaarheid voor hulpdiensten voor het Stadspark (en daarmee ook de Drafbaan);
- verbreedt de Concourslaan voor een betere in- en uitstroomcapaciteit voor bezoekers;
- realiseer meerdere in- en uitgangen op de Drafbaan;
- realiseer meer strekkende meters vluchtweg van de Drafbaan af (en realiseer ook deze capaciteit op de omliggende wegen);
- maak afspraken met OV-partners en andere stakeholders op het gebied van mobiliteit en parkeren. De handling van grote groepen bezoekers is essentieel voor een veilig gebruik van de locatie als evenementenlocatie. Stagnatie of uitval leidt direct tot een openbare orde probleem;
- bepaal een kader voor organisatoren als het gaat om zorg voor de omgeving en de inzet van particuliere beveiliging voor aan- en afvoerroutes en de beperking van overlast voor de (woon)omgeving;
- formuleer een locatieprofiel met strenge eisen en normen omtrent veiligheid. Dit biedt reservecapaciteit in geval van (ver)storingen

Op basis van het rapport bekijkt de gemeente hoe deze zaken incidenteel (per evenement) zijn op te lossen. Een meer structurele aanpak kan voortkomen uit de keuze voor een scenario uit deze business case.

Gebouwen

Tijdens evenementen worden ook de gebouwen ('opstallen') op de Drafbaan gebruikt. Het betreft voorzieningen die deels voor de draf sport zijn gebouwd maar waar ook een particuliere cateraar is gehuisvest die huurt van de gemeente. In 2017 is het alleenrecht op catering bij evenementen door deze partij afgekocht. Tevens is één van de ruimten in gebruik door het Gerard Samponhuis (een stichting waaronder meerdere harmonie orkesten vallen en een dartvereniging).

Evenementenorganisatoren gebruiken deze voorzieningen bij gebrek aan beter. Evenementen vragen faciliteiten voor overleg en afstemming met gemeente, politie en de andere diensten, evenals EHBO-, catering-, kantoor- en kleedruimtes. Vanwege hun oorspronkelijke doel sluiten de opstallen niet aan bij de gebruikswens voor evenementen. Daarbij zijn ze fysiek verouderd en voldoen ze in algehele zin niet meer aan de eisen van deze tijd.

Het juryhuisje is in de ogen van diverse organisatoren een obstakel. Het belemmert het zicht en weerkaatst geluid naar en van het podium. Dat laatste geldt ook voor de Totohal met zijn glazen gevel. Organisatoren gebruiken met name het Gerard Samponhuis, waarvoor de bestaande gebruikers (als huurders van de gemeente) moeten worden uitgekocht. De staat van de opstallen en het gebrek aan onderhoud verhindert een nog jarenlang gebruik, óók voor evenementen.

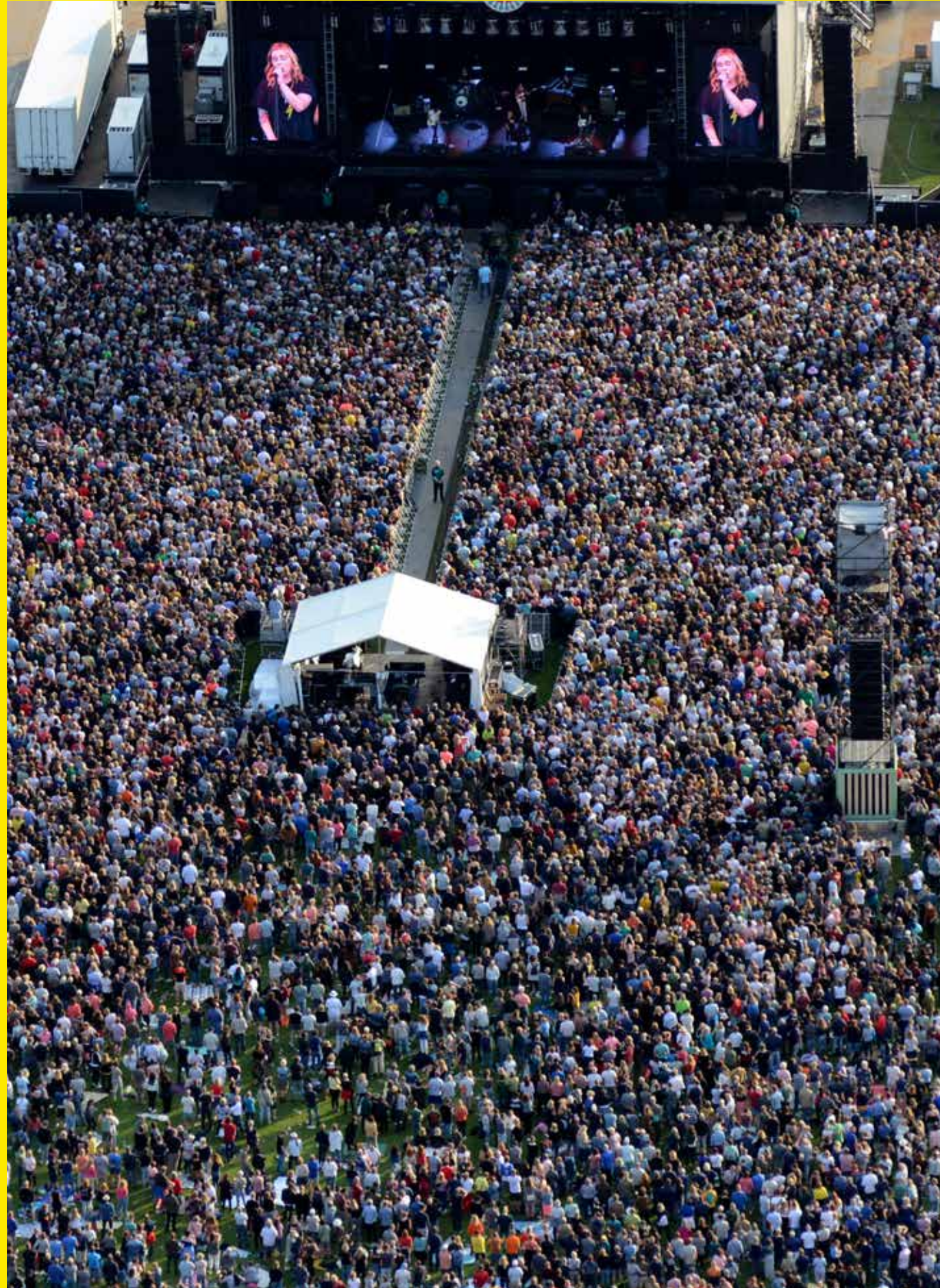
Contracten

De gebouwen op de Drafbaan huisvesten het jaar door diverse gebruikers, waaronder muziekverenigingen in het Gerard Samponhuis. Er is voorts een lopend contract met Van Gelder Catering & Events. Voor het gebruik van de locaties en het afkopen van diverse rechten betalen organisatoren flinke bedragen. Een voorbeeld: in 2019 betaalde een festival € 17.000,- als uitkoopsom voor het gebruik van de diverse opstallen tijdens de locatieperiode.

The
show
must
go on!

05

De organisatie van een groot evenement

Het organiseren van concerten en evenementen betekent het jaar rond werk voor organisatoren, promotors, producenten en tourende acts. Het hele jaar wordt gewerkt aan financiering, vergunningen, ticketing, productie, planning en het boeken van de juiste act voor het programma van festivals. De uitvoering van grote outdoor evenementen beperkt zich veelal tot een deel van het jaar: het ‘festivalseizoen’ van grofweg april tot september.

De planning van grote internationale tours gebeurt jaren van tevoren. Locaties worden zorgvuldig afgewogen, waarbij de keuze ook aan de optredende act wordt voorgelegd. In de loop der tijd heeft in Nederland een aantal locaties naam gemaakt met grote concerten, de bekendste het Goffertpark in Nijmegen en het Malieveld in Den Haag. Acts hebben een belangrijke stem in de locatiekeuze. Zo kozen de Rolling Stones voor hun tour van 2017 zelf voor een extra show in Gelredome Arnhem naast de show die al in Amsterdam op de rol stond.

De gunfactor speelt kortom een belangrijke rol. Een evenementenlocatie moet bij de organisaties van evenementen en internationale tours worden gezien als locatie waar men shows wil geven. Daarbij speelt een keur van factoren. Zoals de kans op interactie met het publiek, de mogelijkheden voor indeling van het terrein en de ligging van de locatie binnen het tourschema, maar ook bereikbaarheid, aanwezige faciliteiten, akoestiek en publiekscapaciteit.

Net als voor poppodia is voor evenementenlocaties een goede ‘trackrecord’ (reputatie) van levensbelang. Deze moet worden opgebouwd doordat organisatoren en acts hun ervaringen internationaal delen. De Drafbaan staat nog aan het begin van dit proces. Hoewel een ambitie voor de langere termijn, ligt met een goede trackrecord een top 5 positie in Nederland binnen handbereik. Uit gesprekken met de grote spelers in de markt blijkt dat organisatoren veel potentie zien in de Drafbaan als evenementenlocatie.

De komende jaren bieden kans om de Drafbaan te ontwikkelen tot dé plek in Noord-Nederland voor grootschalige concerten en evenementen zoals die eerder plaatsvonden in de jaren ’90 (Stones, Tina Turner). De locatie biedt vanwege de ligging buiten de Randstad de mogelijkheid om per tournee twee shows in Nederland te geven voor een optimale spreiding van het publiek, maar kan óók als alternatief dienen voor een stadion indien het tourschema in het voetbalseizoen valt. Vanuit de ambitie van de gemeente op termijn CO2 neutraal te zijn is daarbij een kans de Drafbaan tot ‘groenste’ evenementlocatie van Nederland te laten uitgroeien.

Samengevat: het verkrijgen van positieve ervaringen, het investeren in duurzame faciliteiten en de mogelijkheden die voor organisatoren worden gecreëerd zijn van belang voor een goede trackrecord en daarmee het beeld binnen de professionele sector van Drafbaan als hoogwaardig evenemententerrein.

Het trackrecord speelt een belangrijke rol. Deze moet worden opgebouwd doordat acts hun ervaringen internationaal delen. De Drafbaan staat nog aan het begin van dit proces...

Wat is belangrijk voor een organisator?

De organisatie van een festival of concert wil graag op de best mogelijke manier publiek verwelkomen. De wensen voor inrichting van het terrein verschillen per (type) evenement. Een gratis toegankelijk festival vraagt iets anders dan een concert waarvoor mensen een ticket kopen met een optie op een aanvullend pakket (bijv. voor ‘early entry’ of een ‘meet & greet’). Maar allemaal zijn ze gebaat bij voorzieningen om bezoekers op een prettige manier het terrein op te geleiden, hen met programma, horeca en randprogramma een waanzinnig evenement te laten ervaren en ze daarmee een onvergetelijke herinnering te geven. Het complete pakket aan te regelen zaken is veelomvattend: van de aankondiging van een show tot de nazorg via social media, en alles er tussenin.

Gezien de risico’s is voor organisatoren van belang vooraf zoveel mogelijk inzicht te hebben in de kosten. De organisatie van een groot evenement loopt in de miljoenen euro’s. Er moet van alles worden ingecalculeerd voor een soepel verloop: van de act(s), podia, catering en beveiliging tot tenten, rijplaten en andere voorzieningen. Een zakelijke misstap, tegenvallende kaartverkoop of gebrekkige begroting heeft meteen grote gevolgen. Een goed ingerichte evenementenlocatie kan ervoor zorgen dat het risico aanzienlijk wordt beperkt.

Een goede begroting vraagt een goede risico-inventarisatie. Een belangrijke plek daarin heeft de locatie. Moet van alles worden ingehuurd of zijn er faciliteiten aanwezig? Zo ja, zijn deze goed genoeg? Hoe is de logistiek? Is het entreegebied goed in te richten? Aan de hand van de uitkomsten moet voor productie en publiek een logistieke puzzel worden gelegd. Aan alles hangt een prijskaartje, wat wordt meegewogen voor de inschatting die moet worden gemaakt alvorens het contract kan worden getekend met een act.

Voor de aantrekkelijkheid van een evenementenlocatie telt kortom welke voorzieningen aanwezig zijn en hoe deze zijn in te richten. Ze moeten voldoende capaciteit bieden en flexibel zijn, zodat ze op maat zijn te maken voor de wisselende vraag van de verschillende organisatoren.

Exploitatie & risico van de organisatie

Zoals eerder gesteld, brengt het organiseren van een evenement veel risico met zich mee. Er zijn dure acts, grote bedragen worden vooraf als garantiesom betaald. De kosten zijn hoog, de kaartverkoop kan zo maar tegenvallen. Vanzelfsprekend probeert een organisator het risico te minimaliseren. Hij heeft daarvoor een aantal instrumenten, zoals voldoende capaciteit om méér tickets te verkopen dan begroot en de mogelijkheid om tijdens het evenement zelf de horeca uit te baten. Beide zijn essentieel om een act een goed bod te kunnen doen voor het verzorgen van een optreden.

Twee types evenementen zijn het belangrijkste voor de Drafbaan: festivals en grootschalige ‘outdoor’ concerten. We belichten voor de beide de exploitatie.

Festivals

Een aantal festivals maakt jaarlijks gebruik van Stadspark en Drafbaan. De inkomsten van festivals bestaan in het algemeen uit ticketverkoop, fondsen, sponsoring, subsidie en horeca. Uitzondering is het Groninger Bevrijdingsfestival. Vanwege het maatschappelijk belang is de toegang tot dit festival gratis, wat betekent dat er geen inkomsten uit kaartverkoop zijn.

Festivals zijn een minisamenleving voor één of enkele dagen, soms met de omvang van een middelgrote stad. Net als bij steden is van belang dat de begroting wordt gerealiseerd en dat deze voldoende basis biedt voor toekomstige edities. Er kan een keer sprake zijn van slecht weer of tegenvallende bezoekersaantallen, maar daar moeten goede jaren tegenover staan. Niet elke organisator heeft voldoende vet op de botten. Een gezonde onderneming is echter van levensbelang om niet na één tegenvaller om te vallen.

Gratis toegang of niet, alle kosten voor programma, productie, marketing en veiligheid zijn (een risico) voor de organisator. Een evenement wordt erop ingericht het de bezoeker zoveel mogelijk naar de zin te maken. Bij een festival bestaat de verblijfsduur al snel enkele uren, maar soms ook een hele dag of meerdere dagen. Goede programmering op het podium én op het terrein draagt bij aan een prettig verblijf. Zeker bij een festival speelt beleving een rol. Dat betekent een goed concert, maar óók een gezellige mogelijkheid tot een hapje en drankje, of aanvullend vermaak op het terrein.

In de uren die een bezoeker op het terrein is, wil de organisator hem zo goed mogelijk toegang geven tot de horeca. Gekeken wordt onder meer naar doelgroep en een bijpassende betaalvorm (munten, pin of cash), evenals naar de kansen op rijvorming ten gevolge van dit betaalsysteem. Het zoveel mogelijk opheffen van belemmeringen draagt immers in positieve zin bij aan de exploitatie. Een organisator zal hier bij de keuze voor (de inrichting van) een terrein dan ook altijd naar kijken. Maximalisatie van de opbrengst is naast sfeer en uitstraling immers van levensbelang.

Outdoor concerten

Groot verschil ten opzichte van een festival is dat voor een outdoor concert een heel terrein wordt opgetuigd met als doel de kosten op één avond terug te verdienen. Een risico dat niet alle organisatoren kunnen dragen. Ons land kent slechts een handvol partijen die dit kaliber shows kunnen organiseren: Mojo Concerts, Friendly Fire en Greenhouse Talent zijn drie van deze organisatoren. Zij bieden concerten van de grote internationale artiesten met een publiekscapaciteit die óók past op de Drafbaan.

Bij een groot en eenmalig outdoor concert zijn de onderdelen van de begroting van doorslaggevend belang voor de te engageren artiest. Alle zaken moeten erin zijn opgenomen die van belang zijn voor de show: van de inrichting van het terrein en de inhuur van materiaal tot de zaken die voortvloeien uit de wensenlijst van de artiest. Volgens de overlevering richt deze zogeheten ‘rider’ zich vooral op de aanwezigheid van ‘blauwe M&M’s’. In de praktijk gaat het vooral om zaken die een artiest, soms maandenlang onderweg op tournee, een prettig verblijf bieden op het terrein.

Naast voor productie bevat de begroting alle kosten die betrekking hebben op de show, zoals marketing, ticketing en verzekering. Huur van de locatie en gebruikskosten van aanwezige voorzieningen zijn eveneens onderdeel.

Inkomstenbron is de ticketverkoop. De verwachte ticketverkoop minus de te verwachten kosten geeft een resultaat. Het risico voor de organisator zit er dan ook vooral in genoeg kaarten te verkopen om tenminste dit resultaat te halen. Blijken er toch te weinig tickets verkocht, dan betaalt de organisator een vast garantiebedrag aan de optredende act. Meer resultaat door meer verkochte tickets dan begroot, betekent meer opbrengst voor zowel de organisator als de band.

Het halen van het begrote aantal tickets is de zogenaamde ‘break’. In de overeenkomst met de act wordt afgesproken dat een resultaat boven de break volgens een bepaalde verhouding wordt verdeeld. Bijvoorbeeld 80/20: 80% voor de act en 20% voor de organisator. Recente jaren tonen in deze verhouding een verschuiving in het nadeel van organisatoren. Een verdeling van 95/5 is tegenwoordig bij de grootste shows niet ondenkbaar. Daarmee is het risico voor de organisator dus aanmerkelijk toegenomen: kosten en verantwoordelijkheden blijven gelijk, terwijl de winstmarge daalt.

In de ‘costing’ van een groot outdoor concert wordt horeca niet altijd meegenomen. Door de horeca-inkomsten bij zichzelf te houden kan een organisator een act nét iets meer te bieden. Zo kan een relatief ongunstige deal met de artiest worden gesloten doordat de organisator via de

Festivals zijn een minisamenleving voor één of enkele dagen, soms met de omvang van een middelgrote stad...

horeca-inkomsten – zeker bij goed weer – zijn resultaat toch op een acceptabel niveau kan houden, De inkomsten uit horeca kunnen voor een organisator derhalve doorslaggevend zijn om een bepaalde act tóch naar Nederland en/of Groningen te halen.

Betalingsverkeer

Het leven verloopt steeds meer ‘online’, óók bij evenementen. Tickets kunnen worden gescand vanaf de mobiele telefoon, communicatie met bezoekers verloopt via mail en social media. En niet onbelangrijk: betalingen gaan grotendeels digitaal.

Betalen op evenementen en festivals kan op diverse manieren: contactloos/cashless met een polsbandje, met munten uit een automaat (te betalen met pin of cash) of aan de bar met een mobiele telefoon. Gemene deler is dat al deze vormen een stabiele internetvoorziening vereisen. Die is er niet op de Drafbaan. Zonder aanvullende voorziening (en backup) is een stabiel netwerk voor het scannen van tickets en het draaiend houden van het betalingssysteem niet mogelijk. Voor festivals en concerten een essentieel onderdeel van hun bedrijfsvoering.

Samenwerking tussen de organisator en de terreinexploitant.

Een organisator van een evenement is afhankelijk van de organisatie achter een locatie, met heldere afspraken wat wel en niet door de verhuurder wordt verzorgd. Het complete plaatje moet in beeld zijn: bij wie moet ik zijn voor antwoorden op vragen van praktische aard tot de mogelijkheden voor een concert dat over twee jaar vanaf nu in optie kan komen te staan.

Het eerste contact van een evenementorganisator met een terreinexploitant gaat meestal over beschikbaarheid. Daaraan ten grondslag ligt meestal de vraag van een tourorganisator aan de concertpromotor of er plek is om in Nederland een show te doen. Concrete vraag aan de exploitant: is de locatie beschikbaar voor een show op datum x? Daar komt nog een op- en afbouwperiode bij, waarop een ‘optie’ wordt genomen. Alvorens kan worden toegezegd, moeten vaak meerdere partijen worden geraadpleegd

(bijvoorbeeld politie en andere adviserende diensten en partijen). Van belang is hoe snel een exploitant hierin kan schakelen: inpassing in een tourschema vereist een positief antwoord binnen 24 à 36 uur. Is de periode eenmaal als beschikbaar opgegeven, dan kijken organisator en tourplanner of ze tot een ‘deal’ kunnen komen. Zolang de onderhandelingen lopen, moet de besproken periode in principe ‘geblokt’ blijven. Pas als de deal afketst, kan de optie vervallen.

De concertpromotor houdt in zijn planmakerij rekening met de aanwezige faciliteiten op de locatie ten opzichte van wat hij zelf moet regelen. Van belang is daarom dat een locatie gedurende het jaar een vast aanspreekpunt heeft: niet alleen om vragen te kunnen beantwoorden, maar óók om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen in het vakgebied. Het betreft een actieve rol: over en weer contact wordt gezocht om te zorgen dat alle betrokkenen weten wat de status is van lopende opties en welke terreinaanpassingen nodig zijn. Ook is het aanspreekpunt aanwezig op het terrein tijdens het evenement, inclusief op- en afbouw.

Is de ‘deal’ rond en de datum bevestigd, dan volgt een praktisch traject. Vaak is er een plattegrond gemaakt die als basis kan dienen voor het plan voor de ticketverkoop. In de tekening zijn alle elementen opgenomen: van het terrein tot de horeca en toiletten. Een productiemanager houdt vanuit de evenementorganisatie contact over de planning met zowel de toerende partij als met de gemeente (voor vergunningen) en met leveranciers. De contactpersoon van de evenementenlocatie voor alle facilitaire zaken staat weer in nauw contact met de productiemanager van de organisator om de voorbereiding tot in detail optimaal te later verlopen.

Ideaal voor de organisator is een samenwerking met een partij die zowel exploitant als beheerder van het terrein is. Dat houdt de lijnen kort en biedt de beste garantie op een verloop volgens gemaakte afspraken.

Van belang is hoe snel een exploitant kan schakelen. Inpassing in een tourschema vereist een positief antwoord binnen 24 à 36 uur.

06

Toekomst van de Drafbaan als evene- menten- terrein

Ambities

De Drafbaan biedt perspectief voor het houden van grote concerten van acts als Beyoncé, Rolling Stones, Metallica en U2. De locatie en de omgeving zouden met de juiste aanpassingen concerten tot 65.000 bezoekers moeten kunnen huisvesten. Deze potentie wordt bevestigd vanuit de markt; er is vraag naar grote evenementenlocaties.

Vergelijkbare locaties als het Goffertpark in Nijmegen en het Malieveld in Den Haag zijn concurrerend aan de Drafbaan. Zij hebben echter al een historie met grote concerten en zijn daarmee een 'bewezen locatie'. De Drafbaan kan zich in principe meten met deze locaties, maar op dit moment hebben Goffertpark en Malieveld betere kaarten ('trackrecord') en een grotere publiekscapaciteit. Voordeel van de situatie voor de Drafbaan is dat alle organisatoren nu vrije gelegenheid hebben om een optie te plaatsen. Nijmegen kent bijvoorbeeld afspraken rond het Goffertpark met een voorkeurspositie voor één organisator. Aangezien die het eerste recht heeft om data te bedingen, zijn de mogelijkheden voor anderen beperkt.

Momenteel gebruikt een aantal organisatoren van grote evenementen de Drafbaan als locatie:

- 4PM met Kingsland en de Helden van Oranje
- Bevrijdingsfestival Groningen
- SPOT & Mojo met Stadspark Live
- Mojo Concerts met grote shows zoals (beoogd) in 2020 GreenDay
- 4PM & Friendly Fire met Hullabaloo

Naast deze veelal gevestigde namen zijn er mogelijkheden de Drafbaan tot een locatie te maken die voor alle gewenste organisatoren bereikbaar is. Middels een passend evenementenbeleid met heldere kaders, afspraken en een visie voor de toekomst kan de Drafbaan de komende jaren uitgroeien tot vaste waarde in de landelijk top 5. Voor een gezonde exploitatie zou minimaal 75% van de beschikbare geluidsdagen conform het Groninger evenementenbeleid exclusief ingevuld worden met (zeer) grote evenementen. Daarbij denken we in elk geval aan betrokkenheid van een aantal van de eerdergenoemde 'grote spelers' (zie H5).

Dat vraagt een actieve houding met betrekking tot de programmering. Diverse instellingen en organisaties maken samen het Groninger popklimaat zoals inleidend al is beschreven. Verstandig is ervoor te zorgen dat zij in relatie tot evenementen samenwerken om te voorkomen dat ze in elkaars vaarwater zitten, maar ook voor de profilering van Noordelijk talent. Een voorbeeld is dat de band Navarone (uit Nijmegen) in het voorprogramma kon staan bij het concert van Bon Jovi in 2019 in het Goffertpark.

Uitgroeien tot een topevenemententerrein vraagt ontwikkeling van de Drafbaan in inhoudelijk en praktisch opzicht. Het uiteindelijke ontwerp en de inhoudelijke keuzes die hierbij gemaakt worden, bepalen het daadwerkelijke ambitieniveau.

Een partnership met één of meerdere organisatoren is goed voor het op te bouwen trackrecord van de Drafbaan en een optimale programmering

07

Exploitatie

De Drafbaan biedt als locatie veel mogelijkheden. Deze goed benutten vraagt een inhoudelijke koers met een lange termijn visie. Elementen daarin: wat willen we programmeren, welke events zien we als aanwinst voor de stad, hoe zorgen we samen met organisatoren voor de ontwikkeling van het gewenste programmaprofiel.

Naast een inhoudelijke visie is er het vraagstuk van een gezonde bedrijfsvoering. Een evenement organiseren kost geld: het is logisch voor locatiegebruik een bijdrage van de organisator te vragen. De keuzes die hierbij gemaakt worden - waar vragen we geld voor en hoeveel - moeten bijdragen aan een in alle opzichten toekomstbestendige evenementenlocatie.

Het evenementenbeleid geeft de kaders waarbinnen een locatie haar exploitatie kan opzetten. In Groningen biedt dit beleid voor de Drafbaan ruimte voor 12 evenementsdagen met versterkt geluid per jaar. Op andere dagen is er van alles mogelijk, maar dan zonder versterkt geluid.

De programmering en jaarlijkse evenementenkalender opstellen is een puzzel die in Groningen door de gemeentelijke afdeling Evenementenmanagement (EM) wordt gelegd. Zij inventariseert ieder najaar de evenementen voor het jaar erop. Zoals eerder gesteld worden grootschalige concerten echter vaak veel eerder dan het jaar ervoor gepland, en moeten dan ook al contracten worden getekend. Dat vraagt een andere omgang met de evenementenkalender, die van invloed is op de planning van andere evenementen. Ruim voor vaststelling van de evenementenkalender voor het komende jaar moeten al data kunnen worden vastgelegd. De Drafbaan beschikbaar maken voor grootschalige evenementen vereist derhalve een vorm van voorinschrijving door een aantal organisatoren.

Preferred Partners

De gemeente Nijmegen heeft als exploitant van het Goffertpark een convenant gesloten met Mojo Concerts. Dat geeft Mojo het eerste recht een aantal data vast te leggen voor outdoor concerten. Deze afspraak is gunstig voor Mojo: zij kan zo snel inspelen op de vraag van een tourende act die in het Goffertpark wil spelen. Voor de gemeente Nijmegen is de waarde van deze acts voor de stad in het kader van citymarketing de voornaamste reden voor deze werkwijze.

In 2017 liet de gemeente Nijmegen onderzoek doen naar de effecten voor de stad van grote concerten in het Goffertpark. Deze effectmeting richtte zich op twee concerten, één van Robbie Williams en één van Guns 'n Roses. De effectmeting is als losse bijlage bij dit rapport bijgevoegd.

De voornaamste conclusies waren:

- ongeveer 10% van de bezoekers boekte een overnachting in de stad en regio;
- 25% tot 30% deed buiten het concertbezoek extra bestedingen in de stad (zoals eten, drinken, winkelen);
- bezoekers hebben veel waardering voor het Goffertpark, zelfs evenveel als voor de Ziggo Dome;
- de extra bestedingen bedroegen voor Nijmegen per concert meer dan 1 miljoen euro. Per show verbleven zo'n 13.000 mensen één of meerdere nachten in de stad of omgeving;
- de media-aandacht (niet gericht op concertbezoekers), van belang voor de toeristisch-promotionele impact, bedroeg omgerekend meer dan 700.000 euro (equivalent van advertentie-inkoop).

Het onderzoek toont dat - ondanks de zeer bescheiden huur die de gemeente voor het Goffertpark rekent - de 'return on investment' voor Nijmegen positief uitpakt. De effectmeting laat ook verbeterpunten zien, voornamelijk op het gebied van parkeren en het verlaten van het terrein, zaken die gerelateerd aan de uitstroomdrukke van een evenement.

Voor de meerjarige exploitatie van een evenemententerrein kan een samenwerking met één of meerdere organisator(en) die goed zijn voor meerdere concerten van enig formaat per jaar, nuttig zijn. Daarmee is er van beide zijden commitment voor de inzet van de locatie voor grootschalige concerten en festivals, met de mogelijkheid vroegtijdig shows vast te leggen (ruim voordat de evenementenkalender is vastgesteld). Aan de intentie om shows te organiseren kan een financiële component worden toegevoegd. Zo heeft organisator Friendly Fire de afspraak een aantal zomerconcerten in het Amsterdamse Bostheater te organiseren, en ook als die niet doorgaan, toch te worden aangeslagen voor de huur. Deze constructie zorgt ervoor dat een optreden dat ook elders zou kunnen worden geprogrammeerd toch in het Bostheater staat: anders worden er immers dubbele kosten gemaakt.

Een samenwerking van locatie en organisatoren kan op diverse manieren:

- een convenant zoals in Nijmegen met één partij;
- een openbare aanbesteding, waarmee voor meerdere jaren een gunning komt voor een 'preferred partner';
- een procedure die het voor meerdere partijen mogelijk maakt om een optie op data te nemen;
- een publiek-private samenwerking, waarbij zowel door gemeente als organisator geïnvesteerd wordt in de locatie, in ruil voor een preferred partnership.

In alle gevallen is het van belang om de wederzijdse belangen goed te blijven afwegen. Een partnership betekent dat er van beide partijen commitment moet zijn om shows en festivals te willen organiseren. Voor de Drafbaan zou een openbare aanbesteding voor een preferred partner te adviseren zijn. Hiermee is het reëel te verwachten dat er een partnership ontstaat waarmee er actief wordt ondernomen om de samenwerking te laten slagen, met mooie shows tot gevolg.

Inkomsten

Vrijwel elke locatie in Nederland brengt kosten in rekening voor het gebruik. Zo ook de Drafbaan. In vergelijking met andere evenementenlocaties en een rondgang langs organisatoren kwam naar voren dat de kosten die hiervoor nu in rekening worden gebracht worden relatief laag zijn.

Een op zijn minst kostendekkende exploitatie van de Drafbaan moet mogelijk zijn. Zeker met de juiste voorzieningen en met voldoende publiekscapaciteit is een aanmerkelijk hogere huur mogelijk dan nu wordt gevraagd.

Exploitant

Voor de exploitatie van de Drafbaan komen meerdere partijen in aanmerking. Zowel de Gemeente Groningen als MartiniPlaza of SPOT (gemeentelijk onderdeel) zijn in staat een dergelijk evenemententerrein te exploiteren.

Waar heeft de locatie behoefte aan en welke rol heeft de exploitant in dit geheel? De exploitant werkt nauw samen met de organisator, maar ook met eigenaar van het terrein om de locatie optimaal in te zetten en te gebruiken voor evenementen. Bij een volle evenementenkalender zijn er twaalf geluidsdagen gevuld, voor grote evenementen is het redelijk aan te nemen dat minimaal tien dagen nodig zijn voor de op- en afbouw per evenement. De meeste evenementen vinden plaats in de periode april tot september: in zes maanden tijd betekent dat dat 2/3 van de tijd gevuld is met activiteiten rond groot-schalige evenementen. Tussentijds zal onderhoud moeten plaatsvinden om het terrein voor de volgende gebruiker geschikt te krijgen. Dit goed doen vraagt volle aandacht en focus.

In het najaar en de winterperiode is de locatie beschikbaar voor andersoortige evenementen, die geen geluidsdagen gebruiken. Ook is deze periode nodig om het terrein weer gereed te krijgen voor een volgend evenementenseizoen.

Dit alles realiseren vraagt een actieve opstelling. Naast de praktische kant van beheer en zorg voor de alledaagse gang van zaken, moet voor de lange termijn de exploitatie worden gegarandeerd en een programmering voor de locatie worden ontwikkeld. Daarbij moet rekening worden gehouden met bestaande evenementen én met zich voordoende kansen die van belang zijn voor de evenementenlocatie. Het optimaal invullen van de evenementenplanning van de Drafbaan is een doorlopend proces. Alles bij elkaar is er sprake van een dagtaak.

Bij aanvragen van grote evenementen voor opties op periodes, moeten alle betrokken partijen zijn aangehaakt voor een snelle en goede beoordeling. Daarbij is een compleet beeld van wat in de omgeving gebeurt essentieel. De rol van de gemeente en vooral de afdeling Evenementenmanagement (EM) is hierin cruciaal. EM beheert de evenementenkalender en staat in direct contact met de gemeentelijke afdelingen die op de hoogte moeten zijn van plannen die mogelijk over anderhalf jaar worden gerealiseerd. De exploitatie van een evenementenlocatie als de Drafbaan kan niet zonder een gemeente in de regierol.

Voor evenementenorganisatoren is een "schone" locatie zeer wenselijk. Dat betekent geen verplichtingen van horecapartners, en geen sponsorlogo's of uitingen zoals ze die in stadions hebben, maar een locatie die vrij te gebruiken is. Het is daarnaast geen optie dat de exploitant zelf de horeca van de locatie gaat uitbaten bij grootschalige evenementen. In de eerder beschreven financiële risico's voor de organisator zijn deze inkomsten essentieel voor een organisator om naar Groningen te komen en zijn investering terug te verdienen.

SPOT is binnen Groningen een vaste waarde als het gaat om de organisatie van concerten in De Oostpoort en de Stadsschouwburg. Daarnaast is SPOT medeorganisator van Stadspark Live. SPOT is bekend met de exploitatie van concertzalen en spreekt de inhoudelijke taal van de organisator. Een

evenementenlocatie runnen zoals de Drafbaan is echter een andere tak van sport. Inhoudelijk en programmatisch zou SPOT een te adviseren partner zijn naast EM. Zij staat dichtbij de markt en heeft veel en een goed contact met de organisatoren die ook de schaal van de Drafbaan aankunnen. Als gemeentelijke organisatie is SPOT een stabiele factor die inhoudelijk van grote waarde is om met de diverse stakeholders voor een goed programmaprofiel te zorgen.

Martiniplaza laat weten graag de exploitatie van de Drafbaan te doen. Zij ziet naast het aanbod van grote concerten en festivals, kansen voor het organiseren van andersoortige evenementen op de Drafbaan en zou graag een regierol hebben in de exploitatie. Inhoudelijk stelt Martiniplaza voor samen op te trekken met SPOT vanwege diens goede contacten in de entertainment/muziekmarkt. Op het gebied van planning, beheer en logistiek heeft Martiniplaza ervaring met grote evenementen in haar eigen pand. Zij zou bij grote evenementen op de Drafbaan zaken kunnen faciliteren die ook al in de eigen exploitatie zijn ingericht. Hoewel de schaal van evenementen op de Drafbaan groter is, is de exercitie soortgelijk.

We concluderen dat voor het beheer van de locatie, het inhoudelijk kader en het op te stellen onderliggende evenementenbeleid een regierol bij de gemeente het meest voor de hand ligt. Zij kan hierin worden ondersteund door inhoudelijke en operationele partners als SPOT en Martiniplaza. Deze driehoek biedt, mede vanwege de reeds bestaande connectie, een goede basis voor een lange termijn visie, een sterk inhoudelijk kader en een stabiele bedrijfsvoering.

Voor organisatoren is een "schone" locatie zeer wenselijk. Geen verplichtingen van horecapartners, sponsorlogo's en uitingen zoals ze die in stadions hebben...

08

Wat kan beter?

In deze businesscase gaan we in op wat nodig is om de Drafbaan aantrekkelijk te maken als topevenementenlocatie. Niet elk evenement heeft dezelfde locatie-eisen. Organisatoren en leveranciers zijn echter eensgezind in hun constatering dat het levend en relevant houden van de Drafbaan voor festivals en grootschalige concerten verbeteringen voor de lange termijn vraagt. We sommen de voornaamste kansen op voor infrastructuur, gebouwen, veiligheid en duurzaamheid.

Algemene locatie-eisen

- verharden evenemententerrein (sintelbaan) voor logistiek festival en hulpdiensten
- fundering onder het podiumgebied
- verbreding grasveld (liefst oplopend) voor optimalisering van de zichtlijnen
- drainage over de hele breedte van het 'nieuwe' veld
- verbreden van entreegebieden en toegangswegen
- weghalen van het juryhuisje
- weghalen van de jurybaan
- bestaande stroomvoorziening verleggen en upgraden
- aanbrengen van kabeldoorvoer/duikers
- upgraden watervoorziening (aan- en afvoer)
- aanbrengen glasvezel internet voorzieningen
- afgekeurde opstallen slopen en, indien wenselijk, passende faciliteiten bouwen
- verbreden Concourslaan
- uitbreiden parkeervoorziening op loopafstand van de Drafbaan

Duurzaamheid

- vaste spanning voor horeca, backstage en voor de diverse varianten van de podiumgebieden op het terrein
- water aan- en afvoer voor horeca, spoelen van bekertjes, toiletten en cateringfaciliteiten

Stroom

Een goede stroomvoorziening is fundamenteel voor evenementen. De aanleg van (liefst groene) stroom kan het gebruik van aggregaten bij de allergrootste shows waarschijnlijk niet helemaal voorkomen, maar wel sterk terugdringen en bij festivals en andere evenementen goeddeels vervangen. Dat draagt enorm bij aan de reductie van CO2 en stikstof. Ter illustratie: een eendaags festival op de Drafbaan verbruikt, vanaf begin opbouw tot einde afbouw, zo'n 40.00 liter diesel. Met de juiste aanpassingen kan dit zeker met driekwart worden gereduceerd. En dat voor elk evenement.

Voor de organisatie is netspanning an sich niet voordeliger. Hoewel er minder aggregaten hoeven te worden gehuurd, is er nu meer arbeid nodig, evenals meer bekabeling en verdeelkasten. De besparing zit echter in de brandstofkosten. Een Kwh (kilowattuur) uit een dieselaggregaat kost ongeveer € 1,15, die uit een vaste netspanning bij benadering de helft. Er zijn voorbeelden in het land van steden die € 0,30 rekenen per Kwh. Kijkend naar een investering die ook moet worden terugverdiend, zou € 0,50 geen gek bedrag zijn. Daarbij gaan de kosten voor de organisator per festival drastisch omlaag én wordt er tegelijkertijd duurzamer georganiseerd.

Water

Het is tegenwoordig ondenkbaar om bij evenementen geen watergespoelde toiletvoorziening te bieden. Een schone faciliteit met voldoende capaciteit biedt organisatoren de gelegenheid om hygiënische en verantwoorde hoeveelheid toiletten te plaatsen. De materialen die evenementen gebruiken zijn vrijwel allemaal waterbesparend, maar ook voor de meest duurzame materialen is de huidige aan- en afvoercapaciteit veruit ondermaats. De toiletvoorziening voor Stadspark Live bestaat uit meer dan 250 spoeltoiletten. Voor evenementen zonder goede aan- en afvoer worden in de dagen voorafgaand aan het festival waterbuffers voor aangelegd, om te zorgen dat er voldoende water is om de toiletten door te spoelen. Ook de afvoercapaciteit is te laag, de rioolaansluitingen moeten vele malen groter worden en op diverse plekken worden uitgebreid. Een festival als Stadspark Live heeft de toiletten in vier clusters verdeeld, waardoor het te adviseren is om in de buurt van de toiletvoorziening aan- en afvoer van water te realiseren.

Het bieden van een goede cateringfaciliteit op een evenement vraagt tevens goede watervoorzieningen voor cateraars op het terrein, foodtrucks en de medewerkerscatering. In het geval van grote tours brengen zij eigen cateraars mee met eigen keukenfaciliteiten, die aangesloten moeten worden op een goed werkende watervoorziening. Cateraars werken steeds vaker met tappunten zodat medewerkers hun eigen flessen kunnen vullen met drinkwater.

In het kader van verduurzaming wordt steeds vaker de gelegenheid geboden aan bezoekers om hun eigen flesje mee te nemen en die te vullen met drinkwater. Dat bespaart onnodig gebruik van single use plastic flesjes bij de barren.

Daarbij komt dat de voorzieningen die voor de horeca nodig zijn om een spoelsysteem voor herbruikbare bekers te realiseren ook vragen om een flinke wateraansluiting. Door het verbod op het gebruik van single use plastic per 2021 is het voor evenementen nodig om een goede spoelvoorziening voor herbruikbare bekers te realiseren. Dat alles is met de huidige water aan- en afvoer niet te realiseren.

Het aantal bekers dat nodig is op een evenement wat niet kan spoelen, is ruim 3x hoger dan bij een evenement wat wel kan spoelen. Dit resulteert in onnodig veel transport op het moment dat er niet op locatie gespoeld kan worden. Zeker bij meerdaagse evenementen zoals Hullabaloo en op termijn Stadspark Live is dit niet houdbaar.

Rekensom:

- Evenement met hoog consumptieverbruik = 3,5 consumptie per persoon
- Aantal bekers nodig met een spoelsysteem op locatie: 1,5x het aantal bezoekers
- Aantal bekers nodig zonder spoelsysteem op locatie: 5x het aantal bezoekers

Dat zou betekenen dat een Bevrijdingsfestival met zeg, 100.000 bezoekers, meer dan 500.000 bekers moet gebruiken indien deze niet gespoeld kunnen worden op locatie. Daarvoor rijdt tevens een aantal vrachtwagens met schone en vuile bekers van en naar Groningen. Op het moment dat dit wel kan, wordt het aantal bekers gereduceerd tot 150.000 á 200.000 stuks.

Water is daarmee niet alleen nodig voor essentiële onderdelen als toiletten en catering, maar ook om andere processen te kunnen verduurzamen.

Internet

Een stabiele glasvezelverbinding voor de realisatie van een stabiel betalingsverkeer en goed werkend netwerk voor de organisator is een basiseis in deze tijd. Deze dient voor de dekking van de benodigde netwerkverbindingen voor betaalsystemen, de organisatie en het kunnen scannen van tickets.

Deze verbinding dient alleen voor de organisatie en dient niet het doel voor een betere dekking van het mobiele internet voor het publiek. Er zou gekozen kunnen worden voor een betere verbinding die ook draadloos internet / wi-fi voor publiek kan realiseren.

Om de dekking van het mobiele netwerk te vergroten, worden geregeld extra zendmasten geplaatst. Tijdelijke masten worden vaak kosteloos door telecomproviders op evenementen geplaatst, als service voor het bieden van voldoende dekking tijdens pieken op evenementen. Deze afspraken worden veelal vanuit de organisatie geregeld. Wordt er geen permanente publieks wi-fi gerealiseerd, dan zouden afspraken met providers direct door organisatoren kunnen worden opgepakt.

Veiligheid

- OV capaciteit van / naar de Randstad vergroten
- Parkeercapaciteit verhogen
- in- en uitstroom gebieden rond de Drafbaan verbreden en betere spreiding realiseren

Op het gebied van mobiliteit en veiligheid is voor het hele Stadspark een rapport opgesteld door Crowdprofessionals. De conclusies en aanbevelingen staan in dit document beschreven (H4). Uit gesprekken blijkt dat organisatoren de conclusies en tekortkomingen uit het rapport onderschrijven.

Van belang bij een evenement is dat de publieks in- en uitstroom in goede banen worden geleid, liefst via meerdere entreegebieden. Voor een evenement van 50.000+ bezoekers is naast parkeervoorzieningen op de omliggende P&R-terreinen een parkeervoorziening op loopafstand van het terrein nodig. Te denken valt aan sportvelden of industrieterreinen.

In de huidige situatie moet veel gebruik worden gemaakt van pendelbussen om publiek naar de diverse P&R terreinen te brengen en om bezoekers naar een aantal grote steden te brengen omdat het OV niet toereikend is. Voor een evenement als Green Day worden zeker 100 bussen ingezet. De logistiek van deze pendeldienst en de inzet van bussen vragen ruimte op loopafstand van het terrein. De kosten voor de pendeldienst komen ten laste van de organisatie en lopen hoog op. Met er betere voorzieningen die mensen eenvoudig met het OV weer terugbrengen naar de Randstad, zijn grote voorzieningen voor pendeldiensten minder nodig. Ook hier geldt: het is ondenkbaar geen pendeldiensten nodig te hebben.

Het achterliggende probleem is hier de OV-capaciteit. De wens om veel bezoekers met het OV te laten komen en gaan, betekent dat de capaciteit van treinverkeer omhoog moet. Als om 23:00 uur een concert of festival eindigt, moet de trein naar Utrecht of Amsterdam nog te halen zijn. Zowel de parkeercapaciteit als OV-capaciteit zijn hiervoor op dit moment niet toereikend bij grote evenementen met veel publiek uit het hele land.

Een ander aspect dat maatgevend is voor de capaciteit van het terrein is de mogelijkheid om te ontvluchten. Het rapport van Crowdprofessionals noemt dit ook, maar om te kunnen groeien als evenementenlocatie is optimalisatie van de vluchtwegen van belang. De Concourslaan zou enkele meters breder gemaakt moeten worden om een capaciteitsvergroting mogelijk te maken en zo de in- en uitstroom van publiek beter te faciliteren. Het realiseren van deze verbreding is niet op alle vlakken mogelijk en wordt erg kostbaar, er is inmiddels een extra nooduitgang gerealiseerd van 8 meter aan een zijde, dit zou op andere locaties op de Drafbaan ook kunnen, wellicht zonder de Concourslaan te hoeven verbreden. Dit vraagt nader onderzoek.

Gebouwen

De gebouwen op het terrein zijn in slechte staat. Al in 2014 besloot de gemeente als eigenaar niet langer te investeren in het onderhoud. Daardoor voldoen de gebouwen niet meer aan de gemeentelijke normen. De gebouwen hier weer naar optrekken is kostbaar (door de gemeente gecalculeerd op tenminste een half miljoen euro). Bovendien wordt dan geïnvesteerd in faciliteiten die niet op maat zijn voor evenementen (en deze hinderen door geluidswaerkaatsing). Het alternatief is laten staan tot verder verval gebruik niet meer mogelijk maakt of (op den duur sowieso) sloop. In dat geval moet, zolang de opstallen worden bewoond, tijdens evenementen huur worden betaald aan de bewoners die niet ten goede komt aan de exploitatie van de Drafbaan.

Evenementen hebben ruimtes nodig. Kantoor-, kleding- en cateringruimtes, maar ook overleg- en communicatieruimtes voor een goede afstemming tussen stakeholders (o.a. gemeente, hulpdiensten). Deze kunnen ofwel in de vorm van gebouwen bij een evenemententerrein worden geleverd ofwel in de vorm van tijdelijke voorzieningen als tenten en containers. Dat laatste zijn organisatoren overigens gewend: zo kent het Goffertpark noch het Zuiderpark opstallen.

Benchmark locatiegegevens

Vergelijkingscijfers huidige situatie op basis van 50.000 bezoekers

	Drafbaan Groningen	Pinkpop Geleen	Goffertpark Nijmegen	Malieveld, Den Haag
Lengte:	160 meter	160 meter	160 meter	160 meter
Breedte:	140 meter	170 meter	185 meter	170 meter
Oppervlakte met zichtlijn:	22400 m ²	27200 m ²	29600 m ²	27200 m ²
Bezettingsgraad (pers/ m2)	2,23	1,69	1,69	1,84
Totale oppervlakte:	37250 m2	65000 m2	43000 m2	48000 m2
Bezettingsgraad (pers/ m2)	1,34	0,77	1,16	1,04

Bron: Mojo Concerts (2020)

De maximaal acceptabele bezettingsgraad met zichtlijn is 2,4 personen per m2. Deze is door de branche opgesteld als richtinggevend voor een veilig en comfortabel gebruik. Afhankelijk van de doelgroep wordt dit getal bijgesteld. Zoals te zien is, is deze bezettingsgraad op dit moment op de Drafbaan het hoogst. Hierin biedt het minimale scenario al een oplossing voor deze relatief hoge bezetting per m2. Door het evenementenveld te verbreden met een iets oplopende lijn, verbeterd de beschikbare ruimte voor publiek en de zichtlijn. Door het betrekken van de jurybaan en een deel van de sintelbaan bij het evenementenveld, komt de Drafbaan qua vierkante meters publieksruimte op een vergelijkbaar niveau als het Goffertpark.

Door het evenementenveld te verbreden met een iets oplopende lijn, verbetert de zichtlijn. Door het betrekken van een deel van de sintelbaan bij het veld, komt de Drafbaan qua publieksruimte op een vergelijkbaar niveau als het Goffertpark.

De beschikbare ruimte op het evenementenveld is op dit moment zoals in voorstaand overzicht staat benoemd. Met aanpassingen aan het terrein, met meer gras voor publieksruimte en in combinatie met een verharde logistieke route, is het voor een organisator mogelijk om met dit bredere veld met een oplopende lichte glooiing naar de zijkant, waardoor een betere zichtlijn ontstaat, wat de Drafbaan aantrekkelijk maakt voor grote shows en evenementen met een podium op de korte zijde van de Drafbaan. Met name Mojo bracht naar voren dat de concertbeleving met deze lichte verhoging verbetert.

Vergelijkingscijfers nieuwe situatie op basis van 50.000 bezoekers

	Drafbaan Groningen	Pinkpop Geleen	Goffertpark Nijmegen	Malieveld, Den Haag
Lengte:	160 meter	160 meter	160 meter	160 meter
Breedte:	160 meter	170 meter	185 meter	170 meter
Oppervlakte met zichtlijn:	25600 m ²	27200 m ²	29600 m ²	27200 m ²
Bezettingsgraad (pers/ m ²)	1,95	1,69	1,69	1,84
Totale oppervlakte:	50000 m ²	65000 m ²	43000 m ²	48000 m ²
Bezettingsgraad (pers/ m ²)	1,00	0,77	1,16	1,04

De nieuwe situatie biedt beduidend meer ruimte voor bezoekers. De definitieve inrichting en het ontwerp geven wellicht nog meer mogelijkheden. De hierboven beschreven nieuwe situatie is behoudend gerekend. Dit dient in de ontwerpfase verder te worden uitgewerkt.

Scenario's

Conform opdracht brengen we een aantal toekomstscenario's voor de Drafbaan in beeld. Het eerste is een 0-scenario, geënt op doorgaan met de huidige locatie zonder noemenswaardige aanpassingen. Doel is het vermijden van investeringskosten. Vervolgens belichten we twee scenario's die als een bandbreedte kunnen worden gezien. Een minimumvariant waarbij uitsluitend wordt geïnvesteerd in zaken die absoluut noodzakelijk zijn voor het kunnen faciliteren van grote evenementen. En een optimale variant, gericht op het inrichten van de Drafbaan als toplocatie voor grootschalige evenementen in Nederland.

0- scenario

Dit scenario gaat uit van de Drafbaan in zijn huidige vorm en staat. De locatie is geschikt om grote evenementen te organiseren. Zonder aanvullende investeringen in de locatie moet door organisatoren echter veel werk worden verricht alvorens zij kunnen starten met het daadwerkelijk realiseren van het evenement op het terrein.

Algemene locatie-eisen

- De sintelbaan, de jurybaan en de beperkte infrastructuur op het terrein hinderen het gebruik bij grootschalige publieksevenementen.
- Bij nat weer biedt het veld en de sintelbaan een drassige ondergrond, ongeschikt voor grote publieksstromen.
- De sintelbaan is niet toegankelijk voor verkeer voor logistiek van het evenement en de toevoer van materiaal.
- De capaciteit van het veld is beperkt in vergelijking met andere locaties (o.a. Goffertpark, Pinkpop terrein). De maximale capaciteit kan in niet boven de 50.000 bezoekers uitkomen, al is 50.000 ook een theoretische capaciteit. Voor een organisator is deze capaciteit met de huidige voorzieningen niet rendabel.

Duurzaamheid

- De aanwezige infrastructuur (stroom en water) zijn niet toereikend voor gebruik bij evenementen. Het verbruik van diesel door aggregaten wordt niet teruggedrongen.
- Wateraanvoer moet via een tijdelijk wateraansluiting en de mogelijkheden voor afvoer van vuil water zijn zeer beperkt. Dit beperkt organisatoren in het gebruik van watergespoelde toiletten, die vele malen schoner zijn dan de welbekende 'dixi's'.
- Naast water voor toiletten is het gebruik van hardcups (spoelbare hard-plastic horeca glazen) de norm aan het worden in de evenementenindustrie. De plastic wegwerpbekers die eerder werden gebruikt, zijn die over een tijd niet meer toegestaan. Organisatoren moeten over gaan op alternatieven als spoelbare bekens. Daar is water en afvoer voor nodig.

Veiligheid

- De capaciteit van het terrein biedt ruimte voor 50.000 mensen, maar de omgeving 'kraakt' bij een dergelijk gebruik.
- Parkeergebieden zijn alleen bereikbaar met pendeldiensten, de bereikbaarheid van de hulpdiensten is verre van optimaal te noemen. Daardoor wordt in de advisering van vergunningsaanvragen zeer kritisch gekeken naar welke maatregelen de organisatie wil nemen om de in- en uitstroom van publiek in goede banen te leiden.
- Het gebruik van alternatieve ingangen is niet eenvoudig, omdat de omgeving hier niet op is ingericht.

Conclusie

De Drafbaan kan in de huidige staat en vorm geen shows voor meer dan 50.000 bezoekers faciliteren. Een capaciteit van 50.000 is op papier haalbaar, maar in de praktijk niet te organiseren. De investeringen zijn bij shows van 40.000 bezoekers al zo hoog dat de exploitatie niet rendabel is. Organisatoren zullen daarom niet voor de Drafbaan kiezen: de mogelijkheid om meer kaarten te verkopen en daarmee de hoge kosten gedekt te krijgen zijn minimaal. Het terrein is in zijn huidige staat te gebruiken voor evenementen, maar er is geen groei mogelijk. De bestaande evenementen zullen veel extra voorzieningen moeten meebrengen om een evenement te organiseren. De Drafbaan blijft daarmee ver achter als locatie op andere evenementenlocaties.

De beperkingen die omgevingsfactoren veroorzaken, maken dat er geen verduurzaming mogelijk is. Er moeten vele liters diesel verbruikt blijven worden om een evenement te realiseren. Op het gebied van veiligheid is het voor hulpdiensten en de veiligheidsdiensten lastig om positief te adviseren bij de vergunningsverlening. Het terrein kan worden gebruikt voor evenementen, maar daar is alles mee gezegd: het niveau van de locatie ligt onder de grens van wat acceptabel is voor een grote evenementenlocatie.

Minimale variant

Op Evenemententerrein Drafbaan worden al jarenlang evenementen georganiseerd. Zoals traditioneel het Bevrijdingsfestival en Kingsland, en meer recent Stadspark Live en Hullabaloo. In dit scenario schetsen we welke voorzieningen tenminste nodig zijn om de Drafbaan te laten uitgroeien tot een volwaardig evenemententerrein.

Met de opwaardering wordt het aantrekkelijker en makkelijker om evenementen en concerten tot 45.000 à 50.000 bezoekers op de Drafbaan te organiseren. Acts als Green Day, maar ook Robbie Williams en Bon Jovi. Dit gaat niet om de grootste shows ter wereld: daarvoor zijn aanvullende aanpassingen nodig. Maar een evenement kan makkelijker 'break even' draaien, terwijl in de huidige situatie een eenmalig concert voor 40.000 bezoekers niet rendabel is.

Bij deze minimale variant zijn duurzaamheid en veiligheid vooropgesteld. Samen met organisatoren en toeleveranciers is naar de grote verbruikers van stroom en water gekeken, en de aanpassingen die nodig zijn op het gebied van vluchtwegen, capaciteit en de bereikbaarheid van hulpdiensten op het terrein.

Algemene locatie-eisen

- Aanbrengen verharding rondom de sintelbaan (buitenzijde), rijbaan van minimaal 7 meter breed.
- Weghalen van jurybaan en juryhuisje.
- Verbreding van de entreegebieden.
- Verbreden van het evenementenveld tot aan de nieuw aan te brengen verharding op de sintelbaan, verbreding van het veld met gras en drainage, liefst iets oplopend, zodat de zichtlijnen verbeteren.
- Gebouwen slopen en ruimte met halfverharding egaliseren.
- Glasvezel internet aanbrengen

Duurzaamheid

- Aanleg vaste spanning voor de lange gebruikers (productie, opbouw en catering), locatie (binnenzijde van de nieuw aan te brengen verharde rijbaan).
- Aanleg vaste spanning voor publiekshoreca (koelingen).
- Aanleg water- aan en afvoer aan beide lange zijden van het terrein.

In deze variant is er opbouwstroom voorzien, maar niet de showspanning. De stroom die voor podium-techniek nodig is op deze evenementen dient nog wel uit een aggregaat te komen. Hiermee kunnen we tot 75% van de nu benodigde diesel besparen.

De stroomputten moeten op diverse locaties op het terrein worden aangelegd en voorzien van grote aansluitingen (250 en 400 ampère). De voeding van deze kasten zou vanuit een nieuw te bouwen trafohuisje moeten komen.

Voor de toiletvoorziening en horecavoorziening van de festivals is water aan- en afvoer aan beide kanten van het terrein essentieel. Deze moet worden geïnstalleerd.

Veiligheid

- Het beter faciliteren van de in- en uitstroom van publiek vraagt meerdere plekken waar dit publiek het terrein op en naar af kan. Verbreding van het entreegebied aan de zijde Concourslaan (nabij de stallen) met 25 á 30 meter is gewenst om vanaf de Concourslaan volledig over normale wegen het evenement op te kunnen komen.
- De andere zijde van het veld (Gasunie) vraagt een doorgang voor publiek van dezelfde omvang. Dit met het oog op een goede spreiding van publieksstromen. Deze breedte aan beide kanten van het veld is nodig om naast meer entreegebied ook extra vluchtcapaciteit te creëren.

Gebouwen

- Sloop van de opstallen is gewenst om de ontstane ruimte te gebruiken als verharding waarop organisaties hun productie, centrale post, overlegruimte voor het veiligheidsteam en EHBO post kunnen inrichten.
- Sloop van het juryhuisje is nodig, aangezien deze een akoestisch en visueel obstakel vormt tijdens evenementen.

Conclusie

De voornoemde aanpassingen maken de Drafbaan voor organisatoren beduidend aantrekkelijker. De voorzieningen zijn van deze tijd en met het te maken ontwerp kan met de diverse organisatoren een werkbaar pakket aan maatregelen worden gerealiseerd. De capaciteit van het terrein wordt met de maatregelen niet structureel vergroot, maar de kosten voor een organisator worden daarmee drastisch verlaagd. Deze risico verlaging is voor organisatoren van groot belang.

Dat betekent dat shows van acts als Robbie Williams, Pink en Bon Jovi met een capaciteit van 50.000 bezoekers passen op de Drafbaan. Grotere shows kunnen niet zonder incidentele aanpassingen in de omgeving en een tailormade plan van aanpak op de Drafbaan georganiseerd kunnen worden. De maatregelen die een organisatie moet nemen om het terrein en de omgeving te gebruiken voor een evenement van 65.000 bezoekers zijn fors en ingrijpend, het zal meer vragen van alle betrokken partijen om dit te realiseren.

Optimale variant

De Drafbaan als locatie voor shows van U2, Beyonce of - terug van weggeweest - de Rolling Stones. 65.000 bezoekers die daar het evenement van het jaar gaan beleven. Dat vraagt een optimaal ingericht terrein, met volop ruimte voor grote, zware podia, en genoeg ruimte voor bezoekers om redelijk eenvoudig van en naar het terrein te komen. Hotels doen goede zaken, en in de dagen na de show zie je mensen met shirts van de Stones nog lopen in de stad.

Terrein en de omgeving van de Drafbaan zijn in dit scenario in optimale staat, de productie kan in de dagen vooraf aan het evenement goed de podia, techniek en publieksvoorzieningen bouwen. Alle benodigde upgrades zijn uitgevoerd en voor organisatoren voelt iets doen op de Drafbaan als een warm bad. De zaken die horen bij het minimale scenario moeten óók voor dit optimaal scenario worden doorgevoerd. We laten deze hier buiten beschouwing, en noemen hieronder alleen de daarop aanvullende zaken.

Algemene locatie-eisen

- Aanleg van meerdere entreegebieden o.a. aan de zijde Gasunie, met tot gevolg ook weghalen van een deel groen rond de Drafbaan.
- Fundering aanbrengen onder podiumgebied, om zware tourende podia te kunnen dragen
- Algemene verlichting rond evenemententerrein en concourslaan upgraden. Werklicht voor de avonduren, maar optioneel ook voor de uitstroom van publiek.

Duurzaamheid

- Aanleg voldoende vaste en groene stroomvoorziening rond podiumgebied voor showspanning en op het terrein. Aggregaten zijn met deze maatregel voor 90% verleden tijd.
- Afvalscheiding voor evenementen stimuleren, door de plaatsing van meerdere (pers)containers en ondergrondse containers. Dit stimuleert afvalscheiding bij evenementen. Kosten hiervoor onderdeel van de huur laten zijn; dus geen meerkosten voor evenementen als ze hier gebruik van maken.
- Ontwikkeling van beleid waarbij de opbrengst van de Drafbaan deels wordt ingezet voor projecten op het gebied van duurzaamheid in de stad.

Veiligheid

- Realiseren meer vluchtcapaciteit, zodat de publiekscapaciteit naar 65.000 bezoekers kan.
- Parkeerfaciliteiten, mobiliteitsmaatregelen en OV-capaciteit opschalen voor grote evenementen
- Ontwikkel met organisatoren een standaard te gebruiken mobiliteitsplan, waarin bereikbaarheid voor hulpdiensten, omwonenden en evenement goed worden gewaarborgd.

Gebouwen

- Voorzie op de locaties waar de gebouwen stonden voorzieningen waarmee een evenementenorganisatie eenvoudig zijn tijdelijke huisvesting kan plaatsen. Goed bereikbaar, met ankerpunten voor tenten en vlakke vloer voor de plaatsing van cabins en zeecontainers.
- Een overdekte plek realiseren bij de entreegebieden, zodat uit de zon of droog als het regent visitatie kan gebeuren en tickets gescanned kunnen worden.

Conclusie

De Drafbaan geschikt maken voor de grootste shows die ons land aandoen, vraagt de aanpak van een groot aantal fysieke zaken. Succesvol beleid en exploitatie vragen een hoogwaardige programmering te realiseren die voortkomt uit een intensieve relatie met organisatoren. Daarmee is de Drafbaan een topevenementenlocatie, geschikt voor evenementen van formaat.

Dat betekent dat het terrein, de omgeving en de benodigde zaken omtrent mobiliteit en OV erop zijn ingericht dat er grote groepen publiek van/ naar de Drafbaan kunnen en dat 65.000 bezoekers van concerten kunnen genieten.

Bebouwing

De opstallen zijn integraal onderdeel van de Drafbaan en vragen – al dan niet op lange termijn – hoe dan ook om een aanpak, ongeacht het gekozen scenario. Daarom gaan we er hier apart op in.

Als evenemententerrein is de Drafbaan gebaat bij een keuze tussen a) slopen van de opstallen en het terrein vervolgens vlak laten (zodat organisatoren dit naar eigen inzicht kunnen benutten) of b) het realiseren van nieuwe opstallen die aansluiten bij de ambitie van topevenemententerrein. De investeringskosten voor het laatste belasten uiteraard de business case voor de Drafbaan, omdat deze (in elk geval deels) in de exploitatie moeten worden terugverdiend. Anderzijds kan van organisatoren zonder opstallen minder huur worden gevraagd: zij moeten dan immers zelf materiaal inhuren ter vervanging. De praktijk leert dat, vanwege de vaak specifieke wensen per evenement of artiest, organisatoren hier een voorkeur voor hebben: zij kunnen dan zelf regie voeren op de samenstelling en kwaliteit.

Wel kiezen voor nieuwe bebouwing kan mede worden ingegeven door de ambitie nieuwe functies voor de Drafbaan te creëren, bijvoorbeeld om voor levendigheid te zorgen op de momenten dat er geen evenementen plaatsvinden. De Drafbaan meer profileren als evenementenlocatie biedt bijvoorbeeld kans om ruimte te bieden aan de culturele en creatieve industrie. Een actieve rol vanuit de exploitant en beheerder van het terrein, die eveneens in de nieuwbouw kan worden gehuisvest, kan zorgen voor meer gebruikers, maar ook voor een creatieve 'boost' geven aan het gebied. De combinatie van evenementen, een recreatief park, de huisvesting van culturele organisaties en werkplekken voor de creatieve industrie zorgt voor een functiemix die de Drafbaan het hele jaar aantrekkelijk houdt.

Financiën

Investeringen

Zowel het minimale als het optimale scenario en alles er tussenin vraagt investeringen in de Drafbaan. We zetten deze op een rij. Het betreft grove ramingen, die in een volgende fase moeten worden verfijnd. Het nul-scenario is buiten beschouwing gelaten: deze vraagt, buiten de onvermijdelijke omgang met de opstallen, geen investeringen (maar genereert ook minder opbrengsten en biedt minder kansen).

Kosten	Minimaal Scenario	Optimaal Scenario
Slopen gebouwen	€ 400.000,00	€ 400.000,00
Verwijderen juryhuisje	€ 10.000,00	€ 10.000,00
Verwijderen jurybaan (incl. egaliseren gebied, aanleg fundering podium van restmateriaal en aanleg drainage)	€ 350.000,00	€ 350.000,00
Verharden sintelbaan (7m)1	€ 240.000,00	€ 340.000,00
Upgrade drainage middenveld	€ 80.000,00	€ 80.000,00
extra pomp drainage middenveld	€ 20.000,00	€ 20.000,00
Verbreden entreegebieden	€ 2.000,00	€ 10.000,00
Aanleg vaste stroomvoorziening	€ 240.000,00	€ 480.000,00
Aanleg watervoorziening	€ 100.000,00	€ 100.000,00
Aanleg internetvoorziening	€ 10.000,00	€ 10.000,00
Investering	€ 1.452.000,00	€ 1.800.000,00

Kosten / Baten Drafbaan

Investeringen in de Drafbaan zorgen bij de exploitatie ook voor meer werkzaamheden. Meer activiteiten betekent meer onderhoud en daardoor hogere jaarlijkse kosten. We zetten deze structurele ramingen op een rij, en relateren deze, inclusief het inverdiene van investeringen aan de hogere huur die op basis van deze ingrepen kan worden gevraagd.

Omschrijving		Minimaal scenario	Optimaal scenario
Accountmanager Drafbaan		€ 70.000,00	€ 70.000,00
Onderhoudskosten terrein		€ 100.000,00	€ 150.000,00
Terugverdienen investeringen in 15 jaar		€ 100.000,00	€ 125.000,00
Afvalscheiding			€ 20.000,00
Totale jaarlijkse kosten		€ 270.000,00	€ 365.000,00
Omschrijving	Aantal evenementen	Minimaal scenario	Optimaal scenario
Huur grootste shows (65K)*	1	€ -	€ 65.000,00
Huur grote evenementen (50.000)	4	€ 160.000,00	€ 200.000,00
Huur middelgroot (25.000 - 50.000)**	4	€ 120.000,00	€ 150.000,00
Totale jaarlijkse opbrengsten		€ 280.000,00	€ 415.000,00
Resultaat		€ 10.000,00	€ 50.000,00

* Er is in het minimale scenario geen ruimte voor shows van 65.000 bezoekers, dus daar zijn ook geen huurinkomsten voor.

** Middelgroot gaat uit van gemiddeld 37.500 bezoekers.

Toelichting

Beide scenario's gaan uit van 75% invulling van de Drafbaan met grootschalige evenementen die huur betalen. Dit betreft een voor de exploitant of de accountmanager Drafbaan te realiseren target. In dit model blijft er jaarlijks geld over omdat door de verbeterde voorzieningen en de doelgroep die hiermee wordt aangetrokken er ruimte is voor huurverhoging.

Beide scenario's tonen dat de investeringen in 15 jaar zijn terug te verdienen. Het optimale scenario biedt een positiever resultaat als gevolg van de hogere huursom die gerekend kan worden en het toevoegen van één show van 65.000 bezoekers. Het huurmodel kan overigens verschillende vormen hebben:

- Vast bedrag aan huur rekenen + een bedrag per bezoeker
- Vaste huur voor een evenement op basis van showdagen en gebruiksdagen

Los van huur voor de locatie kunnen de verbruikskosten van nieuw aan te leggen faciliteiten als stroom, water en internet worden doorbelast. Ook deze inkomsten kunnen bijdragen aan het terugverdienen van de investering. De verbruikskosten zijn voor de gebruiker lager dan bij de inzet van aggregaten; organisatoren zullen derhalve altijd vaste stroom de voorkeur geven vanwege het kostenaspect en vanuit het oogpunt duurzaamheid.

De opbrengst kan worden gebruikt om de investeringen eerder terug te verdienen, maar kan een goed buffer zijn voor jaren waarin er geen grote shows op tournee zijn.

Er zullen ook evenementen zijn die vanuit de historie geen marktconforme huur betalen. Deze zijn in de exploitatie buiten beschouwing gelaten en vullen de overige 3 geluidsdagen. Het totaal aantal evenementendagen met een geluidsdag komt daarmee op twaalf per jaar. Daarnaast komt ook dat er evenementen zijn die geen gebruik maken van een geluidsdag, en daarmee wel kunnen zorgen voor gebruik en daarmee huurinkomsten. Deze zijn niet van invloed op het aantal shows en festivals dat binnen de geluidsdagen georganiseerd kan worden.

Huurmodel

Minimaal scenario:

Er zijn in dit model zijn er twee categorieën evenementen:

- Evenementen tussen de 25.000 en 50.000 bezoekers (gemiddeld 37.500)
- Evenementen van 50.000 bezoekers;

Hiervoor is in de berekening een vast bedrag huur opgenomen van: € 20.000 per evenement en € 0,40 per bezoeker

In het optimale scenario is dit verdeeld in drie categorieën:

- Evenementen tussen de 25.000 en 50.000 bezoekers (gemiddeld 37.500)
- Evenementen van 50.000 bezoekers
- Evenementen van 65.000 bezoekers

Vast bedrag huur: € 25.000 en € 0,75 per bezoeker

Daarmee stijgt de huur van de locatie, maar er komen dermate goede voorzieningen voor terug, dat dit de huur zeker waard is. Dit wordt door de markt onderschreven.

Met het optimale scenario kan de Drafbaan uitgroeien tot de duurzaamste outdoor evenementenlocatie van ons land.

Advies toekomst Drafbaan

De Drafbaan heeft mogelijkheden, er liggen veel kansen. Er is de mogelijkheid om de Drafbaan geschikt te maken voor shows van AA-artiesten en de festivals beter te faciliteren.

Met een pakket van aanpassingen aan de locatie en met een goed ontwerp is het optimale scenario zowel inhoudelijk als zakelijk het meest interessant voor de Drafbaan. Groningen kan daarmee een unieke plek innemen in het nationale evenementenlandschap en de deur openen naar de concerten van de grootste categorie én de groei van festivals faciliteren.

Organisatoren staan te springen om grote evenementen op de Drafbaan te houden. Het bestaande aanbod kan aanmerkelijk beter worden gefaciliteerd. Bij een nieuwe ambitie horen een herzien locatieprofiel en een lange termijnvisie, die toewerken naar een optimale invulling van de Drafbaan. Aan te raden is een werkwijze die de locatie voor meerdere organisatoren toegankelijk houdt. Dat kan mét afspraken voor langere termijn, maar ook zonder. We zien geen voordeel voor de stad in het afsluiten van een convenant volgens het model Nijmegen. Van belang is wel één of meerdere organisatoren gelegenheid te bieden snel te kunnen acteren bij opties voor interessante concerten. Dit kan ook anders dan met een convenant. Centraal staat commitment bij zowel organisatoren als exploitant aan het belang om grote shows mogelijk te maken. Het succes van een locatie valt of staat bij aandacht en 'ervoor gaan'. Deze aandacht kan in Groningen door een accountmanager Drafbaan worden geleverd; iemand die zich hard maakt voor de locatie. Voor een gezonde exploitatie, maar vooral voor waar deze op kan worden gebaseerd: ervoor zorgen dat organisatoren hier hun evenementen komen en kunnen organiseren.

Het investeringspakket voor de optimale variant is omvangrijk. De mogelijkheden om het geheel binnen een afzienbare tijd terug te verdienen zijn er echter. Van belang daarbij is niet alleen de locatie zelf, maar ook de omgeving mee te nemen in de verdere planvorming: dus de aanleg drainage en netstroom, maar ook aandacht voor parkeren en OV. Het definitieve ontwerp van locatie en omgeving is gebaat bij de betrokkenheid van de partijen die iets op de Drafbaan willen doen.

De exploitatie van de Drafbaan als evenemententerrein kan volgens ons het beste bij de gemeente liggen, specifiek bij de afdeling Evenementenmanagement (EM). Dat garandeert een goede en centrale regie op inhoud, planning en het vergunningstraject. Ook blijft de Drafbaan zo vrij van verplichtingen op het gebied van horeca; essentieel om organisatoren te binden in staat te stellen tot een gezond businessmodel voor hun evenement te komen. Daarvan zijn ticketing en horeca immers de pijlers. Dit legt tevens het ondernemersrisico bij

de organisatoren in plaats van bij de gemeente, waar deze bij evenementen ook thuishoort. Het zou goed zijn als EM in een samenwerking met Spot en Martiniplaza zorgt voor een driehoek waarmee aansluiting met de inhoudelijke en operationele kant wordt gerealiseerd.

Inhoudelijk is Spot vanwege haar ervaring met muziekprogramma en het contact met de markt een logische partij om de inhoudelijke doelen te helpen realiseren. Operationeel is Martiniplaza een goede partner om te betrekken in het dagelijks beheer. Martiniplaza is ingericht om niet alleen theater en commerciële evenementen te huisvesten, maar kan met haar expertise de dagelijkse gang van zaken, planning en onderhoud faciliteren. Vanwege de vele belanghebbenden is het te adviseren de algemene regie bij EM te beleggen en de twee partners actief te betrekken in het ontwikkeltraject en beleid van de Drafbaan.

De aspecten veiligheid en mobiliteit vragen een kritische blik naar wat er moet gebeuren om de locatie optimaal te laten functioneren. Parkeren, OV, vluchtwegen, bereikbaarheid voor hulpdiensten, omwonenden en bedrijven moeten allemaal worden meegenomen in de ambitie om de grootste acts naar Groningen te halen.

Met het optimale scenario kan de Drafbaan tot slot uitgroeien tot de duurzaamste outdoor evenementenlocatie van ons land. Een locatie met ruim voldoende (groene) stroomvoorziening, een afvalscheidingsstelsel op het terrein en een resultaat waarmee eventueel duurzame projecten in de stad kunnen worden gerealiseerd. De Drafbaan kan daarmee in Nederland een geheel eigen plek verwerven als groen en innovatief topevenemententerrein.

12

Notities, bronnen, en bijlagen

Notities, Bronnen en Bijlagen

Bijlage 1: huidig Locatieprofiel Drafbaan

Bijlage 2: Rapport Crowdprofessionals

Bijlage 3: Effectrapport Gemeente Nijmegen

Met dank aan allen die betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van dit plan;

Gemeente Groningen

Marc Floor	strateeg DMO
Jolanda Egberts	afdelingshoofd Evenementenmanagement
Gea Meerholz	Kuiken accountmanager grote evenementen
Ellen Brakel	Sport050 (huidig beheer Drafbaan)
Hanneke Hoogland	stadsbeheer

Gemeente Nijmegen

Tom van der Ven	adviseur evenementen
-----------------	----------------------

Organisatoren & Instellingen:

4PM Entertainment

Phillippe Hes	organisator Kingsland / Hullabaloo
---------------	------------------------------------

Bevrijdingsfestival Groningen

Tybert Jan Maters	technisch producent BFG
-------------------	-------------------------

Friendly Fire

Rense van Kessel	promotor / Hullabaloo
------------------	-----------------------

Mojo Concerts

Maarten van Lokven	projectmanager festivals
Daniel Pardijs	vergunning & veiligheid
Esther Bestebroer	financieel projectmanager

SPOT

Peter Sikkema	programma Stadspark Live & Spot
Marlene Boere	vergunning & veiligheid Stadspark Live

MartiniPlaza

Willem de Kok	directeur
---------------	-----------

Leveranciers:

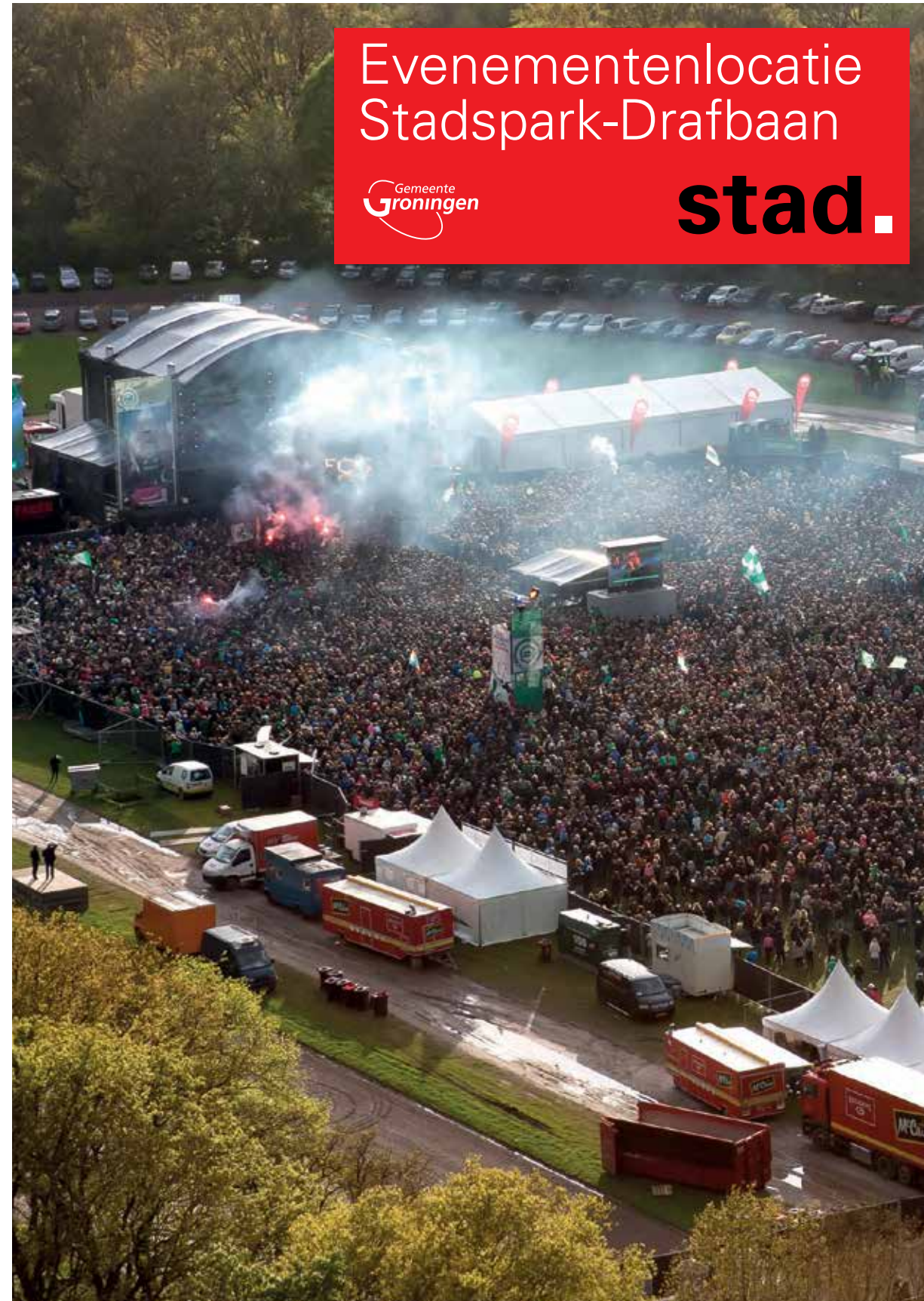
The Powershop-	Ruud van Loosbroek
Team Infra	Martijn Wezenberg
Event Engineers	Joost Roerink

Design en Opmaak	Lisa Sportel
-------------------------	--------------

De Drafbaan kan in
Nederland een geheel
eigen plek verwerven
als groen en innovatief
topevenemententerrein.

BIJLAGE 1

Evenementen in de stad Groningen

Groningen is een bruisende en levendige stad met een ruim en gevarieerd aanbod aan evenementen. In 2015 is dit bevestigd met een mooie titel Evenementenstad van het jaar (100.000+ inwoners)! Dit aanbod is zowel binnen, in de vele theaters, podia en zalen, maar ook in de buitenruimte te bezoeken. De gemeente faciliteert de invulling van de buitenprogrammering, in het "Theater van de Stad". Ook voor deze buitenpodia is een gevarieerd en divers aanbod belangrijk. Dat betekent dat de programmering iedereen iets moet bieden: van klassiek tot pop, van huldigen tot theater, van jong tot oud en van student tot Stadjer.

Om de grote en middelgrote evenementen evenwichtig te spreiden over de meest geschikte locaties in de stad, werkt de gemeente met profielen. De informatie in de profielen is bedoeld voor de organisatoren van evenementen en voor de inwoners van de stad Groningen. In de praktijk is gebleken dat een profiel een goed instrument is dat een overzicht van de mogelijkheden van de locatie en richtlijnen voor het gebruik ervan geeft.

Contact

Wilt u een evenementaanvraag doen of de mogelijkheden voor uw evenement bespreken, neem dan contact op met de accountmanagers van de afdeling Evenementen Management van de gemeente Groningen. Wij zijn bereikbaar op 14 050 (zonder netnummer) van 9.00 tot 16.30 uur, of via EM@groningen.nl.

Leeswijzer

1. Evenementenlocatie Stadspark Drafbaan	4 - 6
Beschrijving locatie	
Programmering	
Draverijen	
Oppervlakte	
Richtlijn maximaal aantal bezoekers	
Geluidsnormen	
Kosten	
2. Fysieke kenmerken	7 - 8
Ondergrond	
Voorzieningen	
Obstakels	
3. Bijzonderheden locatie	9 - 10
Afbouw en schoonmaak	
Duurzaamheid	
Communicatie	
Verplichte Catering	
Wet Milieubeheer	
4. Omgeving en logistiek	11
Bereikbaarheid	
Verkeer en vervoer	
Calamiteitenroutes	
Colofon	

1 Evenementenlocatie Drafbaan

Beschrijving locatie

De drafbaan Stadspark is een unieke locatie voor grote evenementen aan de westkant van de stad. De drafbaan is onderdeel van het Stadspark, dat in het begin van de vorige eeuw werd ontworpen door landschapsarchitect Leonard Springer. De drafbaan is ieder jaar het toneel voor onder andere het bevrijdingsfestival. In het verleden waren er grote concerten van de Rolling Stones en Tina Turner.

Programmering

De drafbaan is een toplocatie voor grootschalige evenementen in een ruime variëteit, zoals grote (pop)concerten, het bevrijdingsfestival en volksfeesten.

Daarnaast kunnen er op de drafbaan ook evenementen met een exclusief dance-karakter worden georganiseerd. Voor het hele Stadspark (dat wil zeggen voor de drafbaan en andere locaties in het park) geldt dat er per jaar op maximaal 6 dagen evenementen met een exclusief dance -karakter mogen plaatsvinden. Voor dancefeesten in het Stadspark geldt een maximale duur van acht uur. De periode tussen de evenementen met een exclusief dance-karakter is tenminste twee weken. De mogelijkheden voor circussen staan beschreven in de beleidsregel vergunningen evenementen.

Bij de programmering van Stadspark wordt er rekening gehouden met de eventuele programmering op het Suikerunieterrein, zodat ongewenste samenloop van muziek-evenementen wordt vermeden.

Draverijen

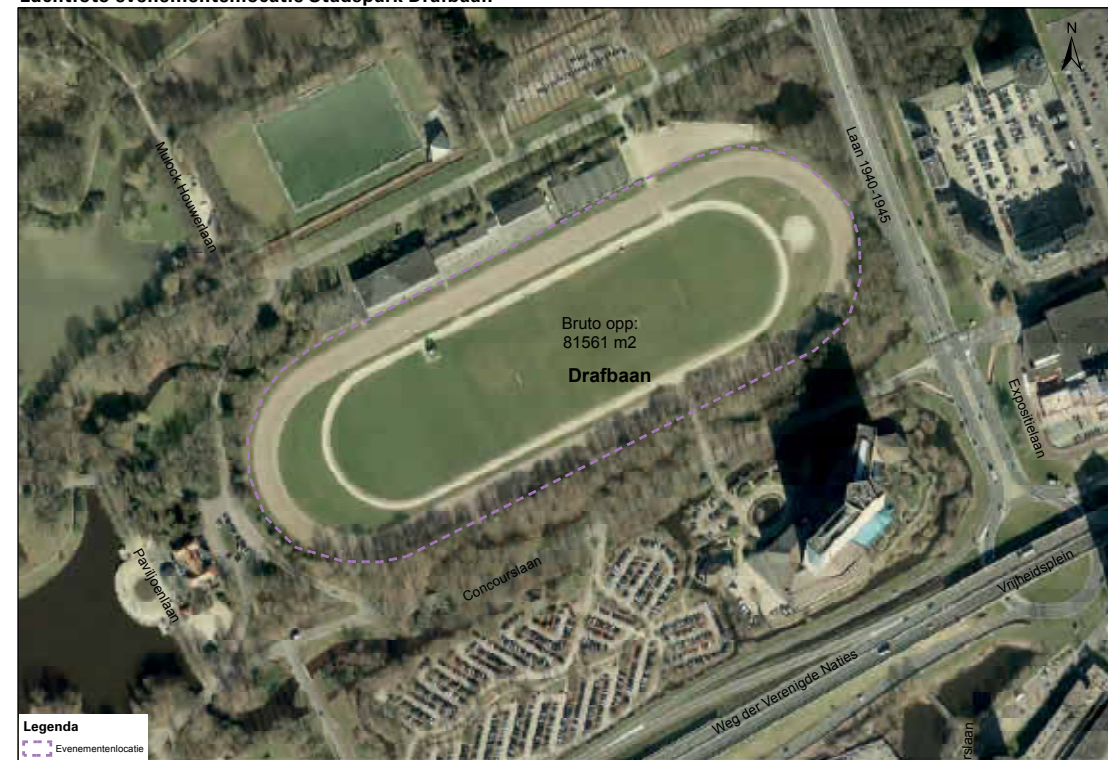
Op de Drafbaan worden er draverijen georganiseerd. Er zijn tribunes, paardenstallen en een Totohal met horecavoorzieningen te vinden aan de noordkant van de sintelbaan.

Maximaal 10 keer zijn op de drafbaan draverijen. Eén ervan, de sweepstake, krijgt een vaste plaats in de jaarplanning evenementen. Andere draverijen worden in overleg in de loop van het jaar ingepast, waarbij grote publieksevenementen voorrang krijgen.

Oppervlakte

De oppervlakte van de evenementenlocatie drafbaan Stadspark is circa 81.600 m². De werkelijk inzetbare ruimte verschilt per evenement en is onder andere afhankelijk van de gebruikte opstelling op het terrein en het type evenement.

Luchtfoto evenementenlocatie Stadspark Drafbaan

Richtlijn maximaal aantal bezoekers

De richtlijn van het maximaal aantal bezoekers bij evenementen op de Drafbaan is als volgt:

Categorie 1: Reguliere activiteiten maximaal 8000 bezoekers per dag;

Categorie 2: Middelgroot (muziek) evenement > 8000 en < 30.000 bezoekers per dag.

Maximaal 8 dagen per kalenderjaar, eindtijd uiterlijk 24.00 uur.

Categorie 3: Grootschalig (muziek) evenement tot maximaal 75.000 bezoekers per dag.

Maximaal 5 dagen per kalenderjaar, eindtijd uiterlijk 24.00 uur.

Het maximaal aantal bezoekers is afhankelijk van meerdere factoren zoals het type evenement, de uiteindelijke opstelling en de noodzakelijk geachte gezondheids- en veiligheidsmaatregelen.

Geluidsnormen

Op de drafbaan zijn maximaal 12 dagen per jaar muziek evenementen toegestaan met een geluidsnorm van maximaal 100 dB(A) en 115 dB(C) te meten ter hoogte van de tent voor licht- en geluidstechnici of op 15 meter voor het podium. De geluidsnorm op de grens van de inrichting (het hek om de drafbaan) is hierbij maximaal 85 dB(A) en 100 dB(C). Voor evenementen uit categorie 3 geldt tijdelijke verhoging van de maximale geluidsnorm met 5 dB(A).

In overleg met de accountmanager kunnen afspraken worden gemaakt over geluidstechnische eisen, het richten van geluid, te gebruiken apparatuur en opstelling van de podia.

Op de drafbaan gelden de volgende eindtijden voor geluid*:

Dagen	Eindtijd muziek	Eindtijd evenement (tap)
Zondag t/m donderdag	23.00 uur	00.00 uur
Vrijdag en zaterdag	00.00 uur	01.00 uur

*De burgemeester kan in uitzonderlijke gevallen besluiten af te wijken van de vastgestelde eindtijden. Daarnaast gelden er afwijkende tijden op collectieve feest- en festiviteitendagen.

Kosten

Voor alle evenementlocaties in Groningen gelden voor het in behandeling nemen van de evenementenvergunningaanvraag de normale legestarievenconform geldende Legesverordening.

Daarnaast kunnen er kosten verbonden zijn aan het gebruik van de openbare ruimte, te denken aan het verplaatsen van gemeentelijk meubilair, schoonmaakkosten enz. Dit verschilt per evenement, dit moet worden afgestemd met de gemeente.

Er zijn tevens kosten verbonden aan het gebruik van beschikbare nutsvoorzieningen, meer hierover in het volgende hoofdstuk 2, Fysieke kenmerken. Daarnaast is de horecavoorziening op de drafbaan verpacht, zie hiervoor Hoofdstuk 3, Bijzonderheden locatie.

Huurovereenkomst

Puntentarief	Bedrag per punt
1 dag terrein	€ 535,40
1 dag terrein (circus)	€ 417,61
Per 2000 bezoekers	€ 374,78
Gebruik tenten/ podia klein	€ 267,70
Gebruik tenten/ podia groot	€ 535,40
1 dag sintelbaan	€ 1.914,13
Extra dag sintelbaan	€ 598,16

Sporttarief heeft de rekenfactor 0,5 omdat een lager tarief voor sport gewenst is (sportstimuleringsdoelstelling) Circus heeft een apart terreintarief (jaarlijkse circusgarantie op

2 Fysieke kenmerken

Ondergrond

De ondergrond van de drafbaan Stadspark bestaat uit half-verharding en gras. Over het terrein ligt een brede sintelbaan alsmede aan de binnenzijde een smalle asfaltstrook. De ondergrond en het aanwezige gras moeten worden beschermd. Hierbij moet rekening worden gehouden met de omstandigheid dat het terrein afhankelijk van het seizoen en regenval drassig kan zijn. Om bodemverdichting te voorkomen mogen er zonder voorzorgsmaatregelen geen zware voorwerpen zoals containers op de grond of op het gras geplaatst worden. Voor de aan- en afvoer van materiaal dient gebruik te worden gemaakt van rijplaten bij voertuigen zwaarder dan 20 ton.

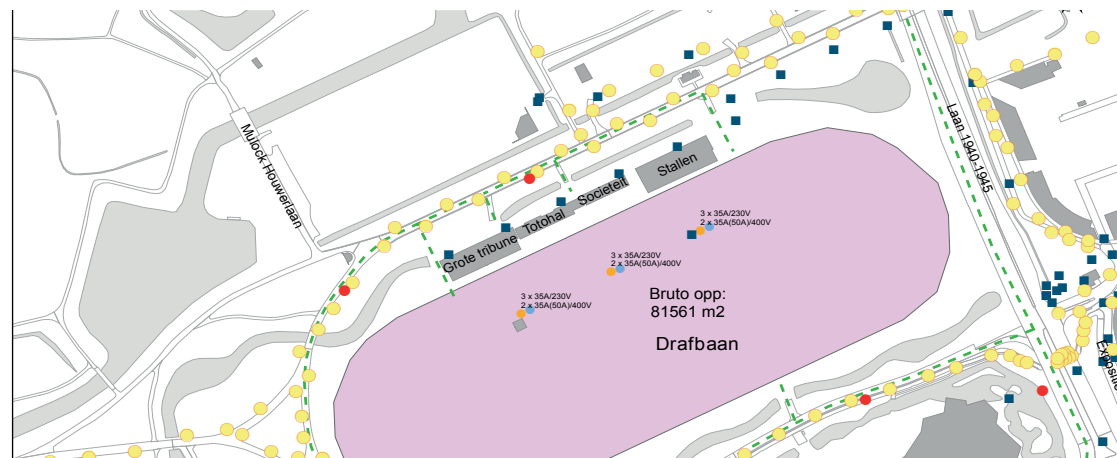
Op de drafbaan Stadspark ontbreken bevestigingspunten in de grond. Er moet gebruik worden gemaakt van zelfdragende constructies. Voor verankering in de grond moet, na raadpleging van de drainage-plattegrond gebruik worden gemaakt van een "klic"-melding. De drainage begint 1,5 m vanaf de zandbaan. Er zit een afstand tussen elke drainagebuis van 5 m in de lengte van het veld.

Voorzieningen

Op de drafbaan Stadspark zijn diverse nutsvoorzieningen aanwezig. Het gebruik en de afrekening van de kosten moeten worden afgestemd met de gemeente.

- **Stroom:**
Er zijn op drie plaatsen stroomkasten aanwezig.
- **Water:**
De hoofdaansluiting voor water is in de Totohal. Naast iedere stroomkast is ook een waterkast aanwezig.
- **Riool:**
Naast de meest oostelijke stroom/waterkast bevindt zich de riolaansluiting.
- **Verlichting:**
Er is geen verlichting op het terrein.

Voorzieningen evenementenlocatie Stadspark Drafbaan

Obstakels

Op de drafbaan Stadspark zijn de volgende obstakels een aandachtspunt:

- Er mag niets onder de bomen worden geplaatst en er mag niets aan de bomen worden bevestigd;
- Het terrein is niet openbaar toegankelijk en is afsluitbaar. Rondom het hele terrein is hekwerk aanwezig;
- De aanwezige voetbaldoelen kunnen weliswaar verplaatst of weggehaald worden in verband met een evenement, maar dit vergt tijd en organisatie. Daarom moet ruim van te voren en in overleg worden aangegeven of dit noodzakelijk is.
- De bluswatervoorzieningen dienen vrijgehouden te worden;
- De in- en uitgangen van omliggende gebouwen moeten worden vrijgehouden.

3 Bijzonderheden locatie

Afbouw en Schoonmaak

De drafbaan inclusief aan- en afvoer wegen moet schoon van evenementenafval worden opgeleverd. Afhankelijk van het type evenement wordt in sommige gevallen een voor- en naschouw georganiseerd.

Duurzaamheid

We faciliteren organisatoren van evenementen zoveel mogelijk in een schone en duurzame bedrijfsvoering. Mocht u hier vragen over hebben, of ondersteuning bij wensen, neem dan contact op met de gemeente.

Communicatie

Goede communicatie is cruciaal voor het hebben en houden van draagvlak voor evenementen. U kunt de Drafbaan als evenementenlocatie alleen gebruiken als u omwonenden en ondernemers in de directe omgeving daarover ruim van te voren informeert.

U bezorgt een brief voor bewoners en bedrijven tenminste 2 weken voorafgaand aan het evenement huis-aan-huis in een relevante cirkel rond het evenement. In deze brief staat in ieder geval:

- Waar en wanneer vindt het evenement plaats?
- Welke (mate van) overlast is te verwachten? Denk aan opbouw, geluidsbelasting, omleidingen, afzettingen, parkeren van fiets en auto.
- Welke overlast beperkende maatregelen zijn getroffen?
- Blijven winkels, bedrijven en woningen bereikbaar?
- Waar en hoe kunnen omwonenden en andere partijen overlast melden of een klacht indienen?
- Een naam en telefoonnummer van de organisator en een verwijzing naar de website van de organisator voor meer informatie.
- De gemeentelijk accountmanager Evenementen kan u vragen specifieke informatie op te nemen in de bewonersbrief.

Veel buurten en wijken in Groningen hebben een wijkwebsite bedoeld voor de wijkbewoners. De informatie uit de brief kunt u ook laten plaatsen op de wijkwebsite. Een overzicht van alle wijkwebsites vindt u hier <http://gemeente.groningen.nl/wijkwebsites>

Verpachte catering

De horecavoorziening op de drafbaan is verpacht. De catering bij evenementen zal in overleg met de pachter tot stand moeten komen (met uitzondering van het Bevrijdingsfestival, Groningens Ontzet en circussen).

Wet Milieubeheer

Omdat de Drafbaan Stadspark juridisch gezien een inrichting is, is de wet Milieubeheer van toepassing op deze locatie. Om deze reden wijkt het locatieprofiel Drafbaan Stadspark af van de overige locatieprofielen

4 Omgeving en logistiek

Verkeer en Vervoer

Het Stadspark wordt begrensd door de zuidelijke (Weg der Ver. Naties/ A7) en westelijke (Laan 1940-145) ringwegen en de Paterswoldseweg (gebiedsontsluitingsweg). Deze wegen zijn belangrijk als doorgaande route voor het verkeer. Daarom dienen deze wegen in principe altijd beschikbaar te blijven voor het verkeer. De drafbaan in het Stadspark wordt ontsloten door twee wegen (Concourslaan n.z. en z.z.) waar rijdend verkeer mogelijk is. Afsluiting tijdens een evenement is mogelijk. Nabij het Stadspark halteren diverse buslijnen van Qbuzz. Zodoende is het park goed bereikbaar met OV. Dit geldt ook voor taxi's. Het Stadspark ligt op ongeveer 15 loopminuten van het hoofdstation van Groningen.

In en naast het Stadspark liggen geregelde en als zodanig ingerichte parkeerplaatsen. De meeste parkeerplaatsen zijn in gebruik bij bedrijven (Gasunie en Martiniplaza). In overleg met deze bedrijven zijn deze eventueel beschikbaar buiten kantooruren. In het Stadspark is een parkeerzone van kracht. Op de aangebrachte parkeervakken langs de wegen in het park mag geparkeerd worden. Evenementen dienen daarbij wel rekening te houden met de reguliere gebruikers die in het park gevestigd zijn (Ni Hao restaurant, sportaccommodaties en kinderboerderij).

Bij kleinere evenementen kan ook op de drafbaan(sintelbaan) zelf worden geparkeerd. Een parkeerterrein aan de noordzijde van de Concourslaan kan eventueel ingericht worden als fietsparkeerterrein. Er dient rekening gehouden te worden met de inzet van gecertificeerde verkeersregelaars voor het reguleren van verkeersstromen en het afwikkelen van (brom) fietsverkeer.

Calamiteitenroutes

Op de rijbanen van de Concourslaan mogen geen obstakels worden geplaatst. De rijbanen dienen geheel beschikbaar te blijven voor calamiteitenverkeer. Ook op de geasfalteerde fietspaden mogen geen obstakels worden geplaatst die calamiteitenverkeer kunnen hinderen. De calamiteitenroute vanaf de A-7 loopt voor de horecagelegenheid langs en gaat via de eerste ingang rechts (Samponhuis) naar de asfaltbaan om het grasgedeelte van het binnenterrein van de renbaan te kunnen bereiken.

Maatregelen

Afhankelijk van het evenement kunnen er maatregelen worden opgelegd. De start van de aanpak van de Zuidelijke ringweg staat gepland in 2017, dit kan veel verkeershinder opleveren.

BIJLAGE 2

Rapport van Aanbevelingen

Locatieonderzoek Stadspark Groningen

Opdrachtgever
Adviseur CrowdProfessionals
Kenmerk
Datum
Versie

Gemeente Groningen
 Frank Wijnveld, Janno Brinkhuis & Jorrit van Hoof
 CP05/GG-PLAN-001
 12 december 2018
 v0.1 (concept)

INLEIDING

Evenementen dragen bij aan het imago en de reputatie van Groningen als bruisende stad. Evenementen spelen in toenemende mate een rol bij de marketing van Groningen. Ze zetten de stad buiten de regio en soms zelfs internationaal op de kaart. Ze dragen bij aan het merk Groningen. Dat levert niet alleen bezoekers op, maar geeft ook voor de *Stadlers* een belangrijke mogelijkheid tot identificatie en binding aan de stad en aan elkaar¹.

De gemeente Groningen heeft het voornemen om in de toekomst meer (grote) evenementen te hosten binnen de omgeving van het Stadspark Groningen. Een aantal evenementen vindt jaarlijks reeds plaats op deze locatie, maar lijken daarbij de grenzen van het gebied soms (bijna) te bereiken. De vraag is of dit feitelijk zo is of dat er nog mogelijkheden voor groei zijn; bijvoorbeeld door processen anders te organiseren of anderszins bijstellingen te doen.

Een integrale gebiedsanalyse van de huidige situatie kan de Gemeente Groningen belangrijk inzicht verstrekken in daadwerkelijke beperkingen van het Stadspark m.b.t. de publiekscapaciteit, maar ook inzicht verschaffen in ontwikkelmogelijkheden en potentiële kansen tot het vergroten van deze publiekscapaciteit. In dit verband zijn bijvoorbeeld vragen aangaande (grenzen aan) bereikbaarheid voor publiek/bezoekers relevant, maar zeker ook de bereikbaarheid voor hulpverlening is een factor van belang. Dit leidt automatisch naar vragen omtrent:

- De maximale (veilige) publiekscapaciteit van het totale gebied en van individuele deelgebieden indien zij binnen een evenementensetting gecombineerd worden en
- De eisen aan het management van het evenement; de organisatiegraad).

Niet opgenomen in dit *Rapport van Aanbevelingen*, maar zeker van belang zijn de factoren omtrent potentiële overlast voor de woonomgeving en de impact op de, mogelijk kwetsbare, natuur in het park. Opname van deze aspecten en de uitkomsten van de gebiedsanalyse in een locatieprofiel is dan ook een logisch vervolg.

CrowdProfessionals is dagelijks bezig met evenementen en evenementenveiligheid. Wij hebben de focus op veiligheid, crowd management en mobiliteit rond grootschalige bijeenkomsten. Vanuit dit perspectief hebben wij dit *Rapport van aanbevelingen* opgesteld. In dit rapport schetsen wij de huidige situatie en locatie, alsook de kansen en mogelijke beperkingen die wij zien vanuit onze achtergrond. Hiertoe hebben wij het gebied onderzocht, nauwkeurig in kaart gebracht, informatie ingewonnen bij een diversiteit aan relevante stakeholders en de informatie gecombineerd binnen enkele analyses.

Deze rapportage dient als informatiedocument voor het Bestuur en beoogt ondersteuning te bieden bij het vormen van de visie op de verdere ontwikkeling van het Stadspark als evenementenlocatie. Een mogelijke latere opvolging is het vormen van een hernieuwd *locatieprofiel* voor het Stadspark. Door een specifiek locatieprofiel te vormen kan de gemeente kaders stellen en organisatoren direct en eenduidig informeren over mogelijkheden en onmogelijkheden. Bijkomend voordeel is dat in een locatieprofiel ook de specifieke normen en eisen opgenomen kunnen worden waardoor, uitgaande van een organisatie die zich conformeert aan het locatieprofiel, de planvorming langs deze lijn plaatsvindt en vergunningverlening sneller kan plaatsvinden.

¹ Bron: *strategisch evenementenbeleid stad Groningen 2014*

DOCUMENTGEGEVENS

Revisiebeheer

Versie	Datum	Status	Opmerkingen
V0.1	12-12-2018	Concept	1 ^e versie

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	2
DOCUMENTGEGEVENS	3
INHOUDSOPGAVE	4
1 UITGANGSPUNTEN EN WERKWIJZE	6
1.1 Scope, doelstelling en relatie met het strategisch evenementenbeleid	6
1.1.1 Locatieprofiel Drafbaan	6
1.2 Stadspark Groningen	7
1.3 Werkwijze	7
2 STADSPARK GRONINGEN; ALGEMEEN EN DEELGEBIEDEN	9
2.1 Stadspark Groningen	9
2.2 Bereikbaarheid	9
2.2.1 Gemotoriseerd verkeer	10
2.2.2 Fietsers	10
2.2.3 Openbaar Vervoer	10
2.2.4 Pendelbussen en halteplaatsen	10
2.3 Concept in- en uitstroom en calamiteitenverkeer hulpverlening	10
2.3.1 Risicoanalyse mobiliteit	11
2.3.2 Calamiteitenroutes Stadspark bij evenementen	11
2.4 Brandweeraspecten	12
2.5 Politie en medische zorgverlening	13
2.5.1 Concourslaan beperkte verwerkingscapaciteit	13
2.5.2 Doorstroming en verwerkingscapaciteit Concourslaan	15
2.5.3 Spreiding van instroom en uitstroom	16
2.6 Deelgebieden	16
3.6.1 Deelgebied 1: Grasveld bij Noorderpoort	17
3.6.2 Deelgebied 2: Grasveld aan de Concourslaan (noordelijke zijde)	18
3.6.3 Deelgebied 3: scoutingterrein	19
3.6.4 Deelgebied 4: Grasveld aan de Concourslaan (zuidzijde)	20
3.6.5 Deelgebied 5: Drafbaan	21
3.6.6 Deellocatie 8: hoofdveld Stadspark (Zonneweide)	22
3.6.7 Deelgebied 9: veld aan de Paviljoenlaan	23
HOOFDSTUK 3	24
3.1 Inrichting deelgebieden	24
3.3.1 Inrichting	24
3.3.2 Toegankelijkheid	25
3.3.3 Capaciteit	25
3.3.4 Mobiliteit	26
3.3.5 Omgeving	26
3.3.6 Veiligheid	27
HOOFDSTUK 4	28
4.1 Conclusies en overzicht aanbevelingen	28
4.1.1 Veiligheid	28
4.1.2 Calamiteitenroutes	28
4.1.3 Capaciteit	29
4.1.4 Mobiliteit en bereikbaarheid	29
4.1.5 Ondergrond en vluchtwegen	30

BIJLAGE A:	KAART 1 – DEELGEBIED 1 T/M 4
BIJLAGE B:	KAART 2 – DEELGEBIED 5
BIJLAGE C:	KAART 3 – DEELGEBIED 8 EN 9
BIJLAGE D:	KAART 4 – OVERZICHTSKAART CALAMITEITENROUTES

1 UITGANGSPUNTEN EN WERKWIJZE

1.1 Scope, doelstelling en relatie met het strategisch evenementenbeleid

Het studiegebied waar dit *Rapport van aanbevelingen* op ziet omvat:

- Het Stadspark, inclusief drafbaan en overig aanwezige deelgebieden
- De infrastructuur binnen het Stadspark (met name crowd management) en
- De infrastructuur in de directe omgeving van het Stadspark; de toe- en afvoerwegen.

De doelstelling achter het vormen van een *Rapport van aanbevelingen* komt voort uit het voornemen binnen de gemeente om, volgend op de uitgangspunten vanuit het strategisch evenementenbeleid, in de toekomst meer (grote) evenementen te hosten binnen de omgeving van het Stadspark. Een aantal evenementen vindt jaarlijks reeds plaats op deze locatie, maar op onderdelen lijken de grenzen bereikt te zijn of moeten processen anders georganiseerd worden om binnen de grenzen van veiligheid te kunnen blijven acteren. Niet alleen is er soms sprake van overlast in de directe omgeving², maar ook rijzen er vragen aangaande de maximale (veilige) capaciteit van het gebied en bestaat de wens om op een andere manier gebruik te maken van het gebied. Om een goede analyse te maken van mogelijkheden, beperkingen en kansen moeten zaken als capaciteit van deelgebieden en het totaal, mobiliteit, noodroutes, veiligheid publiek (denk o.a. aan inrij beperkende maatregelen), situering van in- en uitgangen en vluchtwegen voor bezoekers en voorzieningen voor adequate facilitaire voorzieningen in aanmerking genomen worden.

Een stad kan zich onderscheiden met evenementen. Evenementen bepalen mede de aantrekkelijkheid van een stad. Groningen kent 3 typen evenementen die het merk Groningen versterken: de typisch Groningse evenementen (o.a. Noorderslag en Noorderzon, de KEI-dagen etc.), volksfeesten als Koningsdag en Bevrijdingsdag en dergelijke en speciale, incidentele evenementen.

Het is evident dat rond evenementen regie en afstemming van essentieel belang is. De Adviesgroep Evenementenprogramma bewaakt de kwaliteit, zorgt voor gevarieerde programmering en optimaal gebruik van de beschikbare locaties, probeert tenminste een keer per jaar een grootschalig evenement binnen te halen en zorgt voor goede afweging van belangen³.

1.1.1 Locatieprofiel Drafbaan

De ambitie om grootschalige (internationale) evenementen binnen te halen brengt ook de behoefte om in voorkomende gevallen een grote locatie beschikbaar te hebben waar tegelijkertijd meerdere onderdelen/activiteiten mogelijk zijn. Het Stadspark Groningen is in potentie zo'n locatie. Voor het gedeelte Drafbaan bestaat reeds een locatieprofiel. De rest van het Stadspark is nog niet beschreven binnen een expliciet locatieprofiel.

In het bestaande *locatieprofiel Drafbaan* lezen we:

“Voor het hele Stadspark (dat wil zeggen voor de drafbaan en andere locaties in het park) geldt dat er per jaar op maximaal 6 dagen evenementen met een exclusief dance -karakter mogen plaatsvinden. Voor dancefeesten in het Stadspark geldt een maximale duur van acht uur”.

Categorie 1:	Reguliere activiteiten maximaal 8.000 bezoekers per dag;
Categorie 2:	Middelgroot (muziek) evenement > 8.000 en < 30.000 bezoekers per dag.
Categorie 3:	Maximaal 8 dagen per kalenderjaar, eindtijd uiterlijk 24.00 uur. Grootschalig (muziek) evenement tot maximaal 75.000 bezoekers per dag. Maximaal 5 dagen per kalenderjaar, eindtijd uiterlijk 24.00 uur.

² Los van geluid spelen er issues met arriverende en vertrekkende bezoekers van evenementen in naastgelegen woonwijken.

³ Bron: strategisch evenementenbeleid stad Groningen 2014

1.2 Stadspark Groningen

Het Stadspark Groningen kent veel gebieden waar grotere groepen mensen kunnen verblijven. Er zijn in samenspraak met de gemeente Groningen tien deellocaties benoemd die in potentie gebruikt kunnen worden voor evenementen. De opbouw/verdeling is in onderstaand figuur weergegeven.

Figuur 1: Overzicht deellocaties Stadspark Groningen

- Deellocatie 1 – Grasveld bij Noorderpoort
- Deellocatie 2 – Grasveld aan de Concourslaan (noordzijde)
- Deellocatie 3 – Scoutingterrein
- Deellocatie 4 – Grasveld aan de Concourslaan (zuidzijde)
- Deellocatie 5 – Drafbaan
- Deellocatie 6 – Veld bij Kiosk (westzijde)
- Deellocatie 7 – Gemeenschapstuin
- Deellocatie 8 – Hoofdveld Stadspark (Zonneweide)
- Deellocatie 9 – Veld aan de Paviljoenlaan
- Deellocatie 10 – Veld aan de Mulock Houwerlaan

Een nadere beschrijving van de relevante deellocaties is opgenomen in hoofdstuk 2. “Relevant” betekent in dit geval: bruikbaar tijdens/voor (middel)grote evenementen, eventueel in combinatie met andere deelgebieden. Deellocatie 6, 7 en 10 zijn in *deze Rapportage van Aanbevelingen* niet opgenomen, omdat hierbij beperkingen zijn geconstateerd die op dit moment niet afdoende onderzocht kunnen worden. Deze worden idealiter in een *locatieprofiel* wel meegenomen. Zie hiervoor ook hoofdstuk 2.6.

Figuur 1 hiervoor geeft overigens al direct zicht op een factor van belang; de deelgebieden zijn allen gepositioneerd rondom een centrale verbindingssas; de Concourslaan.

1.3 Werkwijze

De adviseurs van CrowdProfessionals hebben als eerste stap het gehele Stadspark in kaart gebracht door on site te kijken naar inrichting, ondergrond, routes en doorsteken, ruimte en bijzondere locaties en situaties. Aansluitend werd een brede inventarisatie van wensen en zienswijzen onder

politie, brandweer, GHOR en gemeente gehouden middels een kick-off meeting. Alle stakeholders konden op deze wijze hun input geven. Aansluitend zijn enkele individuele contacten geweest waarbij informatie werd ingewonnen over eerdere ervaringen met evenementen in het Stadspark en de zienswijzen van de professionals. Mede op basis van de uitkomsten van de kick-off sessie analyseerden wij het Stadspark inclusief alle factoren die betrekking hebben op:

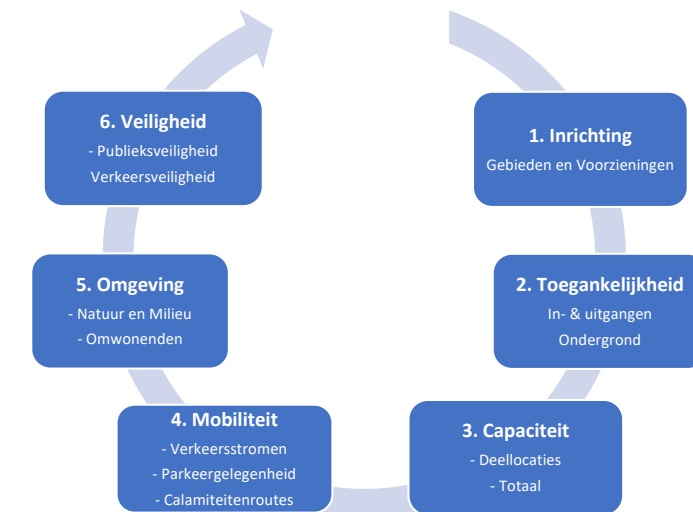
- Mobiliteit⁴ & bereikbaarheid (voor hulpdiensten)
- Publiekscapaciteit (deelgebieden en totaal)
- Veiligheid (safety & Security) & fysieke mogelijkheden (bodemconditie⁵, waterpartijen en verbindingen)
- Crowd management⁶
- Facilitaire voorzieningen en andere relevante facetten.

Daar er vragen resteerden werd een tweede bijeenkomst georganiseerd met gemeente, politie, brandweer en GHOR. Hier kwam nadere informatie uit voort. Op basis van de uitkomsten van deze gesprekken, meetings, onderzoeken en analyses werd dit *Rapport van aanbevelingen* gevormd.

De analyse betreft een kwalitatieve beoordeling die zich richt op zes aspecten:

1. Inrichting
2. Toegankelijkheid
3. Capaciteit
4. Mobiliteit
5. Omgeving
6. Veiligheid

Deze beoordelingsaspecten bestaan uit meerdere deelaspecten, welke verder worden behandeld in hoofdstuk 3.

Figuur 2: Beoordelingsaspecten

⁴ Denk ondermeer aan transferia/op afstand parkeren, routes van en naar het station, definitie parkeermogelijkheden in de periferie, fietsparkeren, capaciteit van wegen, halteplaatsen en locaties voor Kiss & Ride.

⁵ Het terrein is niet geheel vlak en op een aantal locaties is de bodem mogelijk minder geschikt voor evenementen (en evenementen verkeer tijdens op- en afbouw).

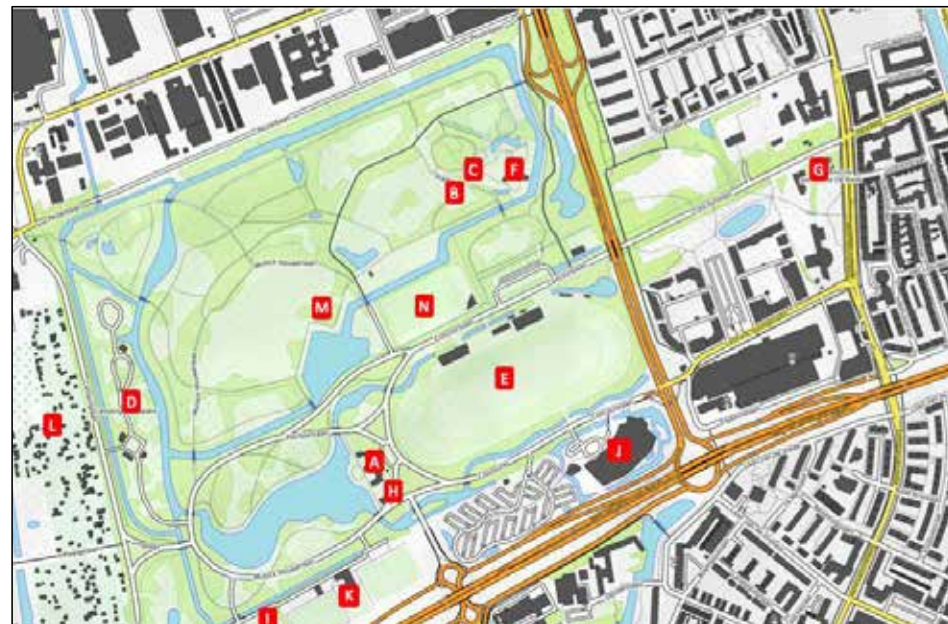
⁶ Locaties voor in- en uitgangen, nooduitgangen, vluchtwegen, doorgangen etc.

2 STADSPARK GRONINGEN; ALGEMEEN EN DEELGEBIEDEN

2.1 Stadspark Groningen

Het Stadspark bevindt zich in het zuidwesten van Groningen. Het park is aangelegd aan het begin van de twintigste eeuw, op initiatief van de bekende Groningse industrieel Jan Evert Scholten (1849-1918). De aanleg heeft in totaal 13 jaar geduurd en op 19 mei 1926 vond de officiële opening plaats in het Stadsparkpaviljoen. Het park is opgebouwd uit een aantal onderdelen en bestaat uit vaste bebouwing, veel groen en diverse waterpartijen. Bij de ingang van het park bevindt zich een Arboretum (bomentuin). Verder zijn in het park verschillende sportaccommodaties gevestigd en onder andere een restaurant, een speeltuin en een kiosk. In het hoofddeel van het park ligt de Drafbaan van Groningen waar nog regelmatig paardenraces worden gehouden. Het terrein van de Drafbaan wordt daarnaast op dit moment gebruikt voor allerlei evenementen, zoals festivals.

In onderstaande afbeelding zijn de verschillende accommodaties en activiteiten weergegeven.

Figuur 1: Overzicht regulier gebruik Stadspark

A. Stadspaviljoen	B. Speeltuin	C. Kiosk	D. Camping Stadspark
E. Drafbaan	F. Kinderboerderij	G. Scouting	H. Sportclub Pres le but
I. Groningen Atletiek	J. Gas Unie NV	K. SV Velocitas	
L. Gemeenschapstuin	M. Frisbee golfbaan	N. SC Stadspark	

2.2 Bereikbaarheid

Het Stadspark (west) wordt omgeven door:

- Aan de oostzijde ligt de N370 (Laan 1940-1945),
- Aan de noordzijde ligt het industriegebied Peizersweg,
- Aan de westzijde ligt de Campinglaan en
- Aan de zuidzijde ligt de A7/Weg der Verenigde Naties en, in het verlengde ervan, de Stadsparkwijk met daarin gelegen het Martini Ziekenhuis.
- Aan de noordzijde ligt een busbaan (Peizerbaan) welke alleen berijdbaar is voor (OV)bussen.
- De weg aan de westzijde (Campinglaan) dient als ontsluiting voor de camping

Gemeente Groningen

Rapport van Aanbevelingen Stadspark Groningen

9

Het Stadspark (Oost) wordt omgeven door:

- Aan de oostzijde ligt de Grunobuurt en, in het verlengde ervan, de Rivierenbuurt.
- Aan de noordzijde ligt de wijk Laanhuizen,
- Aan de westzijde ligt de N370 (Laan 1940-1945) en
- Aan de zuidzijde ligt de parking Martini Plaza en, in het verlengde daarvan, Martini Plaza zelf.

2.2.1 Gemotoriseerd verkeer

Gemotoriseerd verkeer kan in de reguliere situatie het Stadspark inrijden via:

- De Jan Evert Scholtenlaan aan de zuidzijde. Vanaf deze weg (die ondermeer aansluit op de afrit v Weg der Verenigde Naties) komt verkeer op de Concourslaan/Mulock Houwerlaan/Paviljoenlaan
- De Campinglaan aan de Westzijde. Deze verbinding sluit aan op de Paviljoenlaan en de M Houwerlaan en
- De Concourslaan aan de Oostzijde.
- Vanuit de Concourslaan aan de oostzijde kan ook uitgereden worden.

Tijdens middelgrote en grote evenementen is dit niet het geval omdat voorkomen moet worden dat gemotoriseerd verkeer tussen lopend publiek in kan komen. Bij kleine evenementen kan wel geparkeerd worden op diverse parkeerplaatsen in het gebied en eventueel ook op de Drafbaan zelf.

2.2.2 Fietsers

Het Stadspark is vanaf alle kanten benaderbaar met fietsen. Dit levert in potentie gelijk ook een probleem op tijdens (grote) evenementen omdat de fietsen overal achtergelaten zullen worden en in potentie blokkerend kunnen werken; bijvoorbeeld voor hulpverleningsdiensten.

2.2.3 Openbaar Vervoer

Nabij het Stadspark halteren diverse buslijnen (Qbuzz). Zodoende is het park goed bereikbaar met OV. Dit geldt ook voor taxi's. Het Stadspark ligt op ongeveer 15 loopminuten van het centraal station van Groningen.

2.2.4 Pendelbussen en halteplaatsen

Op dit moment is er geen vast locatie voor de haltering van pendelbussen tijdens evenementen in het Stadspark.

2.3 Concept in- en uitstroom en calamiteitenverkeer hulpverlening

Bij middelgrote en grote evenementen wordt de Concourslaan, de centrale "aorta van het gebied", afgesloten voor (gemotoriseerd) verkeer. Doordat publiek uit de richting van de binnenstad komt (oostzijde) en daar ook mobiliteit georganiseerd is, zal ook de afvoer in die richting plaats moeten vinden omdat publiek anders rond gaat zwerven op zoek naar auto's, fietsen, busverbindingen, pendelbussen en/of station.

Hiermee is het tevens logisch om hulpverlening niet te laten arriveren vanaf de oostzijde teneinde tegengestelde stromen te voorkomen.

Er zijn mogelijkheden voor instroom van hulpverleningsverkeer vanaf:

- De zuidzijde via de Jan Evert Scholtenlaan / Mulock Houwerlaan / Concourslaan
- De westzijde via de Campinglaan (komend vanaf de busbaan noordzijde).

Gelet op het grote aanbod van publiek dat zich vanaf de westzijde aanbiedt en het gebied ook weer vanaf de westzijde zal verlaten, zijn er mogelijkheden om publiek vanaf de noordoost- en zuidoostzijde te laten aankomen en vertrekken. Hierdoor wordt de bereikbaarheid van het stadspark voor hulpdiensten niet beperkt (met uitzondering van de gebieden ten oosten van de N370, deze zijn

mogelijk minder geschikt als evenementenlocatie. Wel kunnen deze mogelijk benut worden als entreegebieden).

2.3.1 Risicoanalyse mobiliteit

Op basis van onderzoek zien wij de volgende risicofactoren als het gaat om mobiliteit.

Locatie	Type Risiko	Omschrijving Risiko
Concourslaan / Paterswoldseweg	Opstropen Publiekstromen	Wanneer de Concourslaan het aanbod van publiek niet aankan, zal naar verwachting e Paterswoldseweg zich vullen met wachtrijen.
Paterswoldseweg	Beperkte bereikbaarheid i.v.m. gestalde fietsen	Wanneer fietsers vrij gelaten worden in de keus van stalling, zal naar verwachting de parkeerdruk op de Paterswoldseweg te hoog zijn voor de mogelijkheden.
Martiniplaza	Conflicterende drukte Martini Plaza / evenement	Gezien de activiteiten in MartiniPlaza is het denkbaar dat ofwel het evenement overlast veroorzaakt aan MartiniPlaza ofwel andersom.
Parkweg	Overlast publiekstroom vanaf Station	Gelet op de huidige loopstromen vanaf het Station, loopt de route van publiek het alatste stuk voor het Stadspark over de Parkweg, waarbij zowel tijdens aan- als afvoer mogelijk overlast plaatsvindt zoals wildplassen, vernielingen, geluidsoverlast, etc.
Leonard Springerlaan / N370	Overstekend publiek richting evenement	Het tunneltje onder de N370 heeft een beperkte capaciteit. Wanneer de grens van verwerking van publiek bereikt is, zal het publiek een eigen weg gaan zoeken.
Laan Corpus Den Hoorn / A7	Drukke met voertuigen die zich aanbieden bij het Stadspark	het is mogelijk dat, afhankelijk van het type evenement en de plaatsing binnen het stadspark, er geparkeerd wordt in het Stadspark zelf. Dit zou opstoppingen kunnen veroorzaken op de Laan van Corpus Den Hoorn, de aansluiting met de N370 en de aansluiting met de A7
Martini Ziekenhuis	Beperkte ontsluiting/bereikbaarheid via verkeersplein N370 / Laan Corpus Den Hoorn	Gerelateerd aan het bovenstaande punt; wanneer bovenstaande stremming plaatsvindt, is er een reële kans dat de aan- en afvoer van het ziekenhuis (tijdelijk) gestremd is vanaf deze zijde.
N370	mogelijke stremmingen i.v.m. Toe- of afvoer publiek	de N370 zou mogelijk getremd kunnen zijn bij de in- en uitstroom van publiek, helemaal wanneer er een in- en uitgang is aan de zuidzijde van de drafbaan.
Grunobuurt	Overlast door publiek dat aankomt / vertrekt	wanneer de Parkweg gebruikt wordt als hoofdroute voor de aan- en afvoer van publiek, is de kans aanwezig dat de rest van deze buurt ook te maken krijgt met overlast.

Figuur 2: Risicoanalyse Stadspark

2.3.2 Calamiteitenroutes Stadspark bij evenementen

De beschikbare calamiteitenroutes voor het Stadspark zijn zichtbaar in onderstaande afbeelding:

Figuur 3: Calamiteitenroutes en onbruikbare gebieden voor hulpdiensten

De paarse routes zijn de bruikbare calamiteitenroutes bij evenementen. De rood-wit geblokte routes zijn publieksroutes die in potentie vollopen met bezoekers tijdens calamiteiten en daardoor ongeschikt zijn als (primaire) calamiteitenroute.

2.4 Brandweeraspecten

Een van de relevante risico's bij evenementen is brand. Zeker als publiek in festivaltenten verblijft moet de organisator zorgdragen voor voldoende vluchtmogelijkheden. In het park is in beginsel voldoende ruimte om een (deel)ontruiming in te zetten en publiek elders (tijdelijk) op te vangen, maar er zijn ook scenario's denkbaar dat een groter gebied ontruimd moet worden.

Vanuit het perspectief van de brandbestrijding zijn er twee zaken van belang:

- Optimale bereikbaarheid en
- Bluswatervoorzieningen.

Vanuit de brandweer werd onderstaande informatie verstrekt ten aanzien van aanwezige bluswater voorzieningen:

Figuur 4: Bluswatervoorzieningen Stadspark

Tevens werd aangegeven:

Over de brandkranen is een buffer van 80 meter gelegd. De haspels op een brandweerauto hebben een slang van 90 meter. Met de 80 meter is bewust conservatief gerekend omdat de slang niet altijd in 1 rechte lijn uitgerold kan worden. Aan de noordzijde van het Stadspark (busbaan Peizerweg) zijn ook brandkranen gesitueerd. Gezien de waterscheiding van het stadspark aan de noordzijde, zijn deze brandkranen echter niet toereikend om in het stadspark te gebruiken. Ditzelfde is ook bij de openwater bluswatervoorziening (oranje stip) aan de noordzijde het geval.

Daarnaast zijn er drie opstelplaatsen ingericht voor de waterwinning vanuit open water. De brandweer beschikt over materiaal waar maximaal 3km aan brandslangen op liggen. Theoretisch gezien kan dus het gehele stadspark voorzien worden van voldoende bluswater.

Aandachtspunt: Op basis van de huidige wegenstructuur is het noordelijke deel van het stadspark niet (goed) bereikbaar met een brandweerauto. De extra brandslangen zijn bedoeld om een afstand van een brandweerauto bij de opstelplaats met open water, naar een andere brandweerauto bij het incident te overbruggen. Voor de waterwinning vanuit open water dient ook opgemerkt te worden dat het materiaal met extra brandslangen niet standaard met een uitruk meegaat. Deze wordt pas op basis van de ernst van het incident opgevoerd. Het aanrijden en operationeel maken van deze openwater bluswatervoorziening kan, afhankelijk van de tussenafstand, al snel meer dan een uur kosten.

Bovenstaand aandachtspunt leidt tot de volgende aanbeveling vanuit de brandweer:

Aanbeveling: De brandweer geeft aan dat betere bereikbaarheid van de diverse deelgebieden binnen het Stadspark een belangrijk aspect vormt voor de toekomst c.q. voor toekomstige evenementen in dit gebied.

2.5 Politie en medische zorgverlening

Vanuit politie en medische zorgverlening gelden voor wat betreft bereikbaarheid dezelfde aandachtspunten als de brandweer aangaf. Bereikbaarheid in geval van (medische) spoed is essentieel voor hulpverlening en voor handhaving van de openbare orde en veiligheid.

2.5.1 Concourslaan beperkte verwerkingscapaciteit

De ervaring van de politie met grootschalige evenementen op de drafbaan leidt tevens tot een ander aandachtspunt: de Concourslaan heeft een beperkte verwerkingscapaciteit van publieksstromen.

Aandachtspunt: Op basis van de huidige wegbreedte is de Concourslaan bij grote evenementen te beperkt voor het adequaat (lees: veilig) afhandelen van de massale publieksstromen. Als aan het begin van de Concourslaan op de weg zelf visitatie en/of tassencontrole georganiseerd worden, worden publieksstromen geblokkeerd en is er sprake van verminderde bereikbaarheid (ook bij calamiteiten). Ook wachtrijen voor ingangen (Drafbaan en/of op andere deellocaties) moeten voorkomen worden omdat zij eenzelfde effecten hebben.

Op de afbeeldingen op de volgende bladzijde is zichtbaar dat in de praktijk de Concourslaan volledig bezet is met publiek. Vanwege de massaliteit in relatie tot de beperkte ruimte zal het moeilijk zijn om hier doorheen te komen met hulpverleningsvoertuigen en ook is zichtbaar dat de menigte onder het viaduct (versmalling) moet comprimeren.

Figuur 5: Concourslaan tijdens evenement Drafbaan

Dit aandachtspunt leidt tot de volgende aanbevelingen:

Aanbeveling: De bereikbaarheid van de diverse deelgebieden binnen het Stadspark vanaf de centraal gelegen Concourslaan is tijdens met name in- en uitstroom een probleem bij (middel)grote evenementen. De wegbreedte is onvoldoende voor het afhandelen van grote publieksstromen en de route kent versmallingen.

Er zijn in dit kader twee mogelijke oplossingsrichtingen:

- De rijbaan van de Concourslaan verbreden, maar dat is niet overal mogelijk en/of
- De in- en uitstroompunten over meer punten spreiden zodat publiek meer gespreid arriveert.

Dit laatste betekent dat ook verder gekeken moet worden naar afkomst en bestemming (en mobiliteitsconcepten).

Los van het feit dat de Concourslaan breder opgezet zou moeten worden is het organiseren van tassencontroles/visitatie OP de Concourslaan ongewenst omdat wachtrijen blokkerend werken. Tevens moeten organisatoren voorkomen dat wachtrijen zich vormen en zodanig opstellen dat zij op de Concourslaan zelf terecht komen.

2.5.2 Doorstroming en verwerkingscapaciteit Concourslaan

Bij evenementen is het berekenen van doorstroming aan de hand van 135 personen per meter breedte per minuut niet reëel. Deze norm wordt in de praktijk bij evenementen niet gehaald. Ter vergelijking: in de UK en veel andere landen wordt gerekend met 82 personen per meter breedte per minuut. Wij rekenen met 90 personen per meter breedte per minuut, mede omdat dit in Nederland vrijwel overal gehanteerd wordt door overheden en dit getal redelijk aansluit bij de Britse normen.

De Concourslaan is gemiddeld 7 meter breed. Bij evenementen kan deze route maximaal 7 meter x 90 personen per meter breedte per minuut x 60 minuten =) 37.800 mensen per uur verwerken. Er is dan geen enkele reservecapaciteit en er moet geen sprake zijn van enige verstoring. In werkelijkheid is dit natuurlijk anders. Er zal altijd verstoring zijn (mensen die stil staan, groepjes die met elkaar staan te praten op de route etc.). Ook dient er veiligheidshalve niet gerekend te worden met benutting van de gehele Concourslaan. Er zal over de gehele lengte een reserve aangehouden moeten worden voor hulpverleningsverkeer en/of stremming door tijdelijke blokkades.

Aanbeveling: De berekening van de doorstroomcapaciteit van de (vitale) Concourslaan dient rekening te houden met een reservecapaciteit voor hulpverleningsverkeer en/of tijdelijk stremming door publiek. Zo zou bijvoorbeeld gerekend kunnen worden met 5 meter wegbreedte in plaats van 7 meter. Dit betekent dat (5 meter x 90 personen per meter breedte x 60 minuten =) maximaal 27.000 mensen in een uur over de Concourslaan kunnen stromen. Het overige aanbod zal via andere routes moeten instromen. Sturingsinstrumenten daarvoor komen voort uit het mobiliteitsconcept; locaties parkeren auto's en fietsen, looproutes vanaf station CS, posities haltes pendelbussen etc. Op deze manier ontstaat meer zekerheid voor bereikbaarheid van de deelgebieden en reduceert het risico op overcrowding.

In het hypothetische geval dat er een groot evenement plaatsvindt waar 100.000 bezoekers verwacht worden en 40% arriveert in hetzelfde uur (piekuur) is tenminste 40.000 : (90 personen per meter x 60 minuten) = 7,4 meter wegbreedte nodig om de massa in het piekuur te verwerken. Er mag dan geen verstoring zijn van de doorstroming (bijvoorbeeld door visitatie/tassencontrole)

Als van deze 100.000 bezoekers 70% blijft tot het einde en men dan tegelijk uit wil stromen is voor de uitstroom van 70.000 bezoekers in 1 uur tijd tenminste 13 meter breedte nodig. Ook hierbij wordt geen rekening gehouden met ruimte voor hulpverleningsdiensten en/of verstoring van doorstroming.

Zo blijkt uit de doorrekening de bevestiging van hetgeen door gemeente, politie en andere hulpdiensten in de praktijk al gezien wordt: de Concourslaan heeft in de huidige opzet te weinig verwerkingscapaciteit voor publieksstromen bij (middel)grote evenementen.

Overigens is het uitstromen van 70.000 bezoekers uit dit gebied, wetende dat vrijwel iedereen richting het oosten en noordoosten uitstroomt, ook reden voor afweging of gedurende de uitstroomperiode de oostelijke ringweg (Laan 1940-1945) niet afgesloten moet worden vanuit veiligheidsoptiek.

Aanbeveling: De uitstroom is gericht op de oostelijke en noordoostelijke zijde van het stadspark. Bij grote publieksconcentraties is het afsluiten van de Laan 1940-1945 tijdens de uitstroomperiode aan te bevelen vanwege de veiligheid/bescherming van bezoekers.

2.5.3 Spreiding van instroom en uitstroom

Bij grote (en wellicht bij een aantal middelgrote) evenementen is het dan ook nodig om meer in- en uitstroom routes te gebruiken. Dit betekent dat organisatoren daarop in moeten gaan binnen hun plannen en concepten van crowd management en mobiliteit.

Een aantal zaken zijn gegeven:

- Bezoekers die arriveren vanaf het station arriveren en vertrekken vanaf de zijde Parkweg;
- Bezoekers die arriveren en vertrekken per fiets concentreren aan de zijde Paterswoldseweg;
- Bezoekers die arriveren met OV-bussen arriveren aan de zijde Paterswoldseweg of de Peizerweg en
- Bezoekers die arriveren met auto's zullen overwegend aan de oostzijde hun parkeerplaats vinden (ondermeer Martiniplaza)

Globaal gezien zijn de hoofd in- en uitstroom routes onderstaande geschetst:

Figuur 6: In/uitstroomroutes

Aansluitend moet per in-/uitstroomroute gekeken worden welke routes er ingericht moeten worden naar het evenement. Wij herhalen dat visitatie en tassencontroles niet gepland moeten worden OP de doorstroomroutes. Publiek op route 1 kan bijvoorbeeld geleid worden naar area 3 waar ruimte voldoende is om een entreeproces te situeren. Ook op andere locaties kan iets dergelijks voorzien worden.

2.6 Deelgebieden

In deze paragraaf worden de relevante deelgebieden behandeld. Deelgebieden 6, 7 en 10 laten wij buiten deze beschouwing omdat:

- Deelgebied 7 (basketbalveldje) weliswaar voor kleine activiteiten gebruikt kan worden, maar niet ingericht zou moeten worden als deelgebied tijdens een groot (dance)event, gezien de ligging en vindbaarheid en het feit dat in deze hoek speeltuin, dierenpark en kiosk gevestigd zijn en de activiteiten waarschijnlijk niet passend zijn bij het karakter van dit deel van het park en de dieren die er verblijven.
- Deelgebied 6 kent dezelfde overwegingen aangaande functies van het deelgebied (speeltuin, dierenpark, kiosk) en het welzijn van de dieren.

- Voor deelgebied 10 geldt dat dit deel weliswaar mooi gesitueerd is aan de waterpartij, maar in deze hoek komen in geval van nood/calamiteiten ook de hulpdiensten binnen. De westelijke en zuidwestelijke zijden zijn uitermate geschikt voor instroom van hulpverlening omdat publiek zich hier niet concentreert en ook niet uitstroomt in deze richting. Als deelgebied 10 tijdens grootschalige evenementen intensief gebruikt wordt zal dit in potentie remmend of zelfs blokkerend werken voor instroom van hulpdiensten.

Vanzelfsprekend geldt dat deelgebieden 6, 7 en 10 wel gebruikt kunnen worden in kleiner verband en met, voor de omgeving, geschikte activiteiten.

De verschillende deellocaties die in potentie in aanmerking komen als evenementlocatie en ingezet kunnen worden bij grote evenementen zijn dus:

- Deellocatie 1 – Grasveld bij Noorderpoort
- Deellocatie 2 – Grasveld aan Concourslaan (noordzijde)
- Deellocatie 3 – Scoutingterrein
- Deellocatie 4 – Grasveld aan Concourslaan (zuidzijde)
- Deellocatie 5 – Drafbaan
- Deellocatie 8 – Hoofdveld Stadspark (Zonneweide)
- Deellocatie 9 – Veld aan Paviljoenlaan

3.6.1 Deelgebied 1: Grasveld bij Noorderpoort

Deze locatie (1) omvat het grasveld dat gelegen is in de nabijheid van het Noorderpoort college aan de overzijde van de N370.

- Bruto oppervlakte: 4.800 m2
- Netto oppervlakte (60%): 2.880 m2
- Potentiële publiekscapaciteit: 7.200 personen (o.b.v. 2,5 pers/per m2 netto opp.)

Ontvluchting enkel nooduitgangen

- Aantal meters nooduitgang: 12 meter
- Aantal bezoekers per minuut: 1.080 personen
- Aantal bezoekers per 8 minuten: 8.640 personen

Ontvluchting inclusief bezoekersingangen

- Aantal meters uitgang: 19 meter
- Aantal bezoekers per minuut: 1.710 personen
- Aantal bezoekers per 8 minuten: 13.680 personen

Zie gedetailleerde tekening in Bijlage A.

Ondergrond

De ondergrond van het veld bestaat uit gras. Hierbij moet rekening worden gehouden met de omstandigheid dat het terrein afhankelijk van het seizoen en regenval drassig kan zijn.

Voorzieningen

Op het veld zijn geen nutsvoorzieningen aanwezig. Dichtstbijzijnde voorzieningen zijn binnen de Noorderpoort. Er is geen verlichting op het terrein. De aangrenzende parkeerplaats heeft wel straatverlichting.

Mogelijke activiteiten/evenementen

Het veld bij het Noorderpoort college biedt een locatie voor kleine evenementen. Er kunnen ook evenementen met een exclusief dance-karakter worden georganiseerd. Bij de programmering van het

veld moet rekening gehouden met de eventuele programmering op het Noorderpoortterrein, zodat ongewenste samenloop van evenementen en strijd met dagelijks regulier gebruik wordt vermeden.

Beperkende factor

Voor deelgebieden 1, 2, 3 en 4 geldt dat, als deze terreinen ingezet worden in combinatie met grootschalige activiteiten/evenementen/programmering binnen een van de deelgebieden links van de ringweg (bijvoorbeeld de Drafbaan), er in potentie een remmende/blokkerende werking optreedt voor in- en uitgaande publieksstromen naar de grote locaties. Hiermee zal bij de inrichting terdege rekening gehouden moeten worden!

Voorlopige conclusie

Op basis van de minste capaciteit (in dit geval de oppervlakte) is de maximale publiekscapaciteit van deellocatie 1 begrensd op **7.200** personen.

3.6.2 Deelgebied 2: Grasveld aan de Concourslaan (noordelijke zijde)

Deellocatie 2 omvat het grasveld dat gelegen is ten noorden van de Concourslaan aan de overzijde van de N370.

- Bruto oppervlakte: 10.700 m2
- Netto oppervlakte (60%): 6.420 m2
- Potentiële publiekscapaciteit: 16.050 personen (o.b.v. 2,5 pers/per m2 netto opp.)

Ontvluchting enkel nooduitgangen

- Aantal meters (nood)uitgang: 6 meter
- Aantal bezoekers per minuut: 540 personen
- Aantal bezoekers per 8 minuten: 4.320 personen

Ontvluchting inclusief bezoekersingangen

- Aantal meters uitgang: 11 meter
- Aantal bezoekers per minuut: 990 personen
- Aantal bezoekers per 8 minuten: 7.920 personen

Zie gedetailleerde tekening in Bijlage A.

Ondergrond

De ondergrond van het veld bestaat uit gras. Het veld wordt volledig omgeven middels een bomerrij. Er moet rekening worden gehouden met de omstandigheid dat het terrein afhankelijk van het seizoen en regenval drassig kan zijn.

Voorzieningen

Op het veld zijn geen nutsvoorzieningen aanwezig. Er is ook geen verlichting op het terrein.

Mogelijke activiteiten/evenementen

Het veld ten noorden van de Concourslaan biedt een locatie voor kleine en middelgrote evenementen. Daarnaast kunnen er op het veld ook evenementen met een exclusief dance-karakter worden georganiseerd. De mogelijkheden voor circussen staan beschreven in de beleidsregel vergunningen evenementen. Bij de programmering van het veld moet rekening gehouden worden met de eventuele programmering in het Stadspark. Zie opmerking hieronder

Beperkende factor

Voor deelgebieden 1, 2, 3 en 4 geldt dat, als deze terreinen ingezet worden in combinatie met grootschalige activiteiten/evenementen/programmering binnen een van de deelgebieden links van de ringweg (bijvoorbeeld de Drafbaan), er in potentie een remmende/blokkerende werking optreedt voor

in- en uitgaande publieksstromen naar de grote locaties. Hiermee zal bij de inrichting terdege rekening gehouden moeten worden!

Voorlopige conclusie

Op basis van de minste capaciteit (in dit geval maximale vluchtcapaciteit) is de maximale publiekscapaciteit van deellocatie 2 begrensd op **7.920** personen

3.6.3 Deelgebied 3: scoutingterrein

Deelgebied 3 omvat het grasveld dat gelegen is op het scoutingterrein aan de overzijde van de N370.

- o Bruto oppervlakte: 4.200 m2
- o Netto oppervlakte (60%): 2.520 m2
- o Potentiële publiekscapaciteit: 6.300 personen (o.b.v. 2,5 pers/per m2 netto opp.)

Ontvluchting

- o Aantal meters nooduitgang: 21 meter
- o Aantal bezoekers per minuut: 1.890 personen
- o Aantal bezoekers per 8 minuten: 15.120 personen

Ontvluchting inclusief bezoekersingangen

- o Aantal meters uitgang: 32 meter
- o Aantal bezoekers per minuut: 2.880 personen
- o Aantal bezoekers per 8 minuten: 23.040 personen

Zie gedetailleerde tekening in Bijlage A.

Ondergrond

De ondergrond van het terrein bestaat uit gras met verharde delen. Er moet rekening worden gehouden met de omstandigheid dat het terrein afhankelijk van het seizoen en regenval drassig kan zijn.

Voorzieningen

Op het veld zijn geen nutsvoorzieningen aanwezig. Er is ook geen verlichting op het terrein.

Mogelijke activiteiten/evenementen

Het terrein van de scouting biedt een locatie voor kleine evenementen. Er kunnen op het veld ook evenementen met een exclusief dance-karakter worden georganiseerd. De mogelijkheden voor circussen staan beschreven in de beleidsregel vergunningen evenementen.

Bij de programmering van het terrein moet er rekening gehouden worden met de eventuele programmering van de Scouting, zodat ongewenste samenloop van evenementen en het dagelijkse gebruik wordt vermeden. Zie ook onderstaande opmerking

Gebruik als entree gebied

In onze visie kan dit terrein ook prima gebruikt worden als entreegebied waarbinnen tassencontrole en visitatie plaats vinden. Zo wordt de Concourslaan zelf ontlast.

Aanbeveling: Deelgebied 3 kan bij (middel)grote evenementen gebruikt/ingezet worden als entreegebied waarbinnen tassen controle en visitatie plaatsvinden. Voordeel is dat de Concourslaan ontzien wordt en de doorstroming daar gehandhaafd blijft (uitgaande van een goede spreiding en beperkte belasting).

Beperkende factor

Voor deelgebieden 1, 2, 3 en 4 geldt dat, als deze terreinen ingezet worden in combinatie met grootschalige activiteiten/evenementen/programmering binnen een van de deelgebieden links van de ringweg (bijvoorbeeld de Drafbaan), er in potentie een remmende/blokkerende werking optreedt voor in- en uitgaande publieksstromen naar de grote locaties. Hiermee zal bij de inrichting terdege rekening gehouden moeten worden!

Voorlopige conclusie

Op basis van de minste capaciteit (in dit geval de oppervlakte) is de maximale publiekscapaciteit van deellocatie 3 begrensd op **6.300** personen.

3.6.4 Deelgebied 4: Grasveld aan de Concourslaan (zuidzijde)

Deelgebied 4 omvat het grasveld dat gelegen is ten zuiden van de Concourslaan aan de overzijde van de N370.

- o Bruto oppervlakte: 10.000 m2
- o Netto oppervlakte (60%): 6.000 m2
- o Potentiële publiekscapaciteit: 15.000 personen (o.b.v. 2,5 pers/per m2 netto opp.)

Ontvluchting enkel nooduitgangen

- o Aantal meters nooduitgang: 30 meter
- o Aantal bezoekers per minuut: 2.700 personen
- o Aantal bezoekers per 8 minuten: 21.600 personen

Ontvluchting inclusief bezoekersingangen

- o Aantal meters uitgang: 36 meter
- o Aantal bezoekers per minuut: 3.240 personen
- o Aantal bezoekers per 8 minuten: 25.920 personen

Zie gedetailleerde tekening in Bijlage A.

Ondergrond

De ondergrond van het terrein bestaat uit gras. Er moet rekening worden gehouden met de omstandigheid dat het terrein afhankelijk van het seizoen en regenval drassig kan zijn.

Voorzieningen

Op het veld zijn geen nutsvoorzieningen aanwezig. Er is geen verlichting op het terrein.

Mogelijke activiteiten/evenementen

Het veld biedt een locatie voor kleine evenementen. Er kunnen op het veld ook evenementen met een exclusief dance-karakter worden georganiseerd. De mogelijkheden voor circussen staan beschreven in de beleidsregel vergunningen evenementen.

Bij de programmering van het terrein moet er rekening gehouden worden met de eventuele programmering van de Scouting, zodat ongewenste samenloop van evenementen en het dagelijkse gebruik wordt vermeden.

Beperkende factor

Voor deelgebieden 1, 2, 3 en 4 geldt dat, als deze terreinen ingezet worden in combinatie met grootschalige activiteiten/evenementen/programmering binnen een van de deelgebieden links van de ringweg (bijvoorbeeld de Drafbaan), er in potentie een remmende/blokkerende werking optreedt voor in- en uitgaande publieksstromen naar de grote locaties. Hiermee zal bij de inrichting terdege rekening gehouden moeten worden!

Voorlopige conclusie

Op basis van de minste capaciteit (in dit geval de oppervlakte) is de maximale publiekscapaciteit van deellocatie 4 begrensd op **15.000** personen.

3.6.5 Deelgebied 5: Drafbaan

De drafbaan Stadspark is een unieke locatie voor grote evenementen aan de westkant van de stad. De drafbaan is ieder jaar het toneel voor onder andere het bevrijdingsfestival.

- o Bruto oppervlakte: 85.000 m2
- o Netto oppervlakte (60%): 51.000 m2
- o Potentiële publiekscapaciteit: 127.500 personen (o.b.v. 2,5 personen per m2 netto opp.)

Ontvluchting

- o Aantal meters nooduitgang: 41 meter
- o Aantal bezoekers per minuut: 3.690 personen
- o Aantal bezoekers per 8 minuten: 29.520 personen

Ontvluchting inclusief bezoekersingangen

- o Aantal meters uitgang: 69 meter
- o Aantal bezoekers per minuut: 6.210 personen
- o Aantal bezoekers per 8 minuten: 49.680 personen

Zie bijlage B voor de gedetailleerde tekening van het gebied.

Aanbeveling: Deelgebied 5 (drafbaan) kent een hoog aantal bezoekers als gekeken wordt naar de ruimte (netto vloeroppervlak), maar de bestaande vluchtwegen zijn beperkt. In dit verband is heroverweging van een aantal factoren van belang:

- Aantal minuten dat de organisatie mag doen over ontruiming
- Norm die gebruikt wordt voor doorstroming (wat ons betreft 90 personen per meter breedte)
- Ontruimingsrichtingen en spreiding van publiek in relatie tot instromend hulpverleningsverkeer.

Mogelijke evenementen/activiteiten

Op de Drafbaan worden draverijen en evenementen georganiseerd. Er zijn tribunes, paardenstallen en een hal met horecavoorzieningen te vinden aan de noordkant van de sintelbaan. Maximaal 10 keer zijn op de drafbaan draverijen. Eén ervan, de *Sweepstake*, krijgt een vaste plaats in de jaarplanning evenementen. Andere draverijen worden in overleg in de loop van het jaar ingepast, waarbij grote publieksevenementen voorrang krijgen.

De richtlijn van het maximaal aantal bezoekers bij evenementen op de Drafbaan is als volgt:

- Categorie 1: Reguliere activiteiten maximaal 8000 bezoekers per dag;
- Categorie 2: Middelgroot (muziek) evenement > 8000 en < 30.000 bezoekers per dag.
Maximaal 8 dagen per kalenderjaar, eindtijd uiterlijk 24.00 uur.
- Categorie 3: Grootschalig (muziek) evenement tot maximaal 75.000 bezoekers per dag.
Maximaal 5 dagen per kalenderjaar, eindtijd uiterlijk 24.00 uur.

NB: Ons inziens (zie bovenstaande berekening) is er standaard te weinig vluchtwegbreedte aanwezig om meer dan 30.000 bezoekers te ontvangen. Wanneer gekozen wordt om ook de reguliere in- en uitgangen te kunnen benutten bij ontvluchting, kan er een hogere publiekscapaciteit worden toegelaten.

Ondergrond

De ondergrond van de drafbaan Stadspark bestaat uit half-verharding en gras. Over het terrein ligt een brede sintelbaan alsmede aan de binnenzijde een smalle asfaltstrook. Ook hier moet rekening worden gehouden met de omstandigheid dat het terrein afhankelijk van het seizoen en regenval drassig kan zijn.

Voorzieningen en in- en uitstroomroutes

Op de drafbaan Stadspark zijn diverse nutsvoorzieningen aanwezig: stroom, water en riool. Eerder motiveerden wij al dat de Concourslaan zelf niet voldoende capaciteit biedt voor in- en uitstroom van grote groepen mensen.

Voorlopige conclusie

Op basis van de minste capaciteit (in dit geval de maximale vluchtcapaciteit) is de maximale publiekscapaciteit van deellocatie 5 begrensd op **49.680** personen, mits er voldoende vluchtwegen ingericht worden voor de ontruiming van de locatie met dit aantal bezoekers.

3.6.6 Deellocatie 8: hoofdveld Stadspark (Zonneweide)

Deellocatie 8 omvat het grasveld dat gelegen is in het oostelijke deel van het Stadspark, ook wel Zonneweide genoemd.

- o Bruto oppervlakte: 35.000 m2
- o Netto oppervlakte (60%): 21.000 m2
- o Potentiële publiekscapaciteit: 52.500 personen (o.b.v. 2,5 pers. per m2 netto opp.)

Ontvluchting enkel nooduitgangen

- o Aantal meters nooduitgang: 13 meter (met aansluiting op verharde routes)
- o Aantal bezoekers per minuut: 1.170 personen (met aansluiting op verharde routes)
- o Aantal bezoekers per 8 minuten: 9.360 personen (met aansluiting op verharde routes)

Ontvluchting inclusief bezoekersingangen

- o Aantal meters uitgang: 19 meter (met aansluiting op verharde routes)
- o Aantal bezoekers per minuut: 1.710 personen
- o Aantal bezoekers per 8 minuten: 13.680 (op basis van de beschikbare verharde routes)

Zie de gedetailleerde tekening in Bijlage C.

Ook hier zien we dat de potentiële capaciteit veel groter is dan de vluchtcapaciteit via verharde routes. Dit is een aandachtspunt op momenten dat het slecht weer is en de ondergrond drassig kan zijn.

Aanbeveling: Deelgebied 8 kent een beperkt aantal verharde vluchtroutes. In het concept per evenement moet goed overdacht worden hoe het vluchtwegconcept verloopt. In de gebiedsvisie kan overdacht worden hoe meer verharde aan- en afvoer routes gefaciliteerd kunnen worden in dit deelgebied.

Ondergrond

De ondergrond van het veld bestaat uit gras. Dit veld is erg ruw en bij de minste vorm van neerslag zal de bodem gelijk erg drassig zijn. Er moet bij dit veld rekening worden gehouden met de bodem in relatie tot neerslag en publiekveiligheid.

Aanbeveling: Deelgebied 8 (zonneweide) kent een lastige bodem die bij de minste vorm van neerslag problemen kan opleveren. Indien dit gebied vaak/vaker voor evenementen gebruikt gaat worden is bewerking van de bodem een logische stap om meer zekerheid en veiligheid te bereiken.

Mogelijke activiteiten/evenementen

Het veld biedt een locatie voor kleine, middelgrote en grote evenementen. Er kunnen op het veld ook evenementen met een exclusief dance-karakter worden georganiseerd. Bij de programmering van het veld wordt er rekening gehouden met de eventuele programmering in het Stadspark.

Voorlopige conclusie

Op basis van de minste capaciteit (in dit geval maximale vluchtcapaciteit) is de maximale publiekscapaciteit van deellocatie 8 begrensd op **13.680** personen.

3.6.7 Deelgebied 9: veld aan de Paviljoenlaan

Deelgebied 9 omvat het grasveld dat gelegen is ten westen van het Stadsparkpaviljoen.

- o Bruto oppervlakte: 14.200 m²
- o Netto oppervlakte (60%): 8.520 m²
- o Potentiële publiekscapaciteit: 21.300 personen

Ontvluchting enkel nooduitgangen

- o Aantal meters nooduitgang: 6 meter (o.b.v. aansluiting verharde routes)
- o Aantal bezoekers per minuut: 540 personen
- o Aantal bezoekers per 8 minuten: 4.320 personen

Ontvluchting inclusief bezoekerstoegangen

- o Aantal meters uitgang: max. 19 meter (o.b.v. aansluiting verharde routes)
- o Aantal bezoekers per minuut: 1.710 personen
- o Aantal bezoekers per 8 minuten: 13.680 personen

Zie de gedetailleerde tekening in Bijlage C.

Wederom is de potentiële capaciteit aanmerkelijk groter dan de vluchtcapaciteit via verharde routes. Dit vormt een aandachtspunt op momenten dat het slecht weer is en de ondergrond drassig kan zijn. Zie bijlage C voor de kaart van het gebied.

Aanbeveling: Ook deelgebied 9 kent een beperkt aantal verharde vluchtroutes. In het concept per evenement moet goed overdacht worden hoe het vluchtwegconcept verloopt. In de gebiedsvisie kan overdacht worden hoe meer verharde aan- en afvoerroutes gefaciliteerd kunnen worden in dit deelgebied.

Ondergrond

De ondergrond van het veld bestaat uit gras. Het veld wordt volledig omgeven middels een bomenrij. Ook hier moet rekening worden gehouden met de omstandigheid dat het terrein afhankelijk van het seizoen en regenval drassig kan zijn.

Voorzieningen

Op het veld zijn geen nutsvoorzieningen aanwezig en er is ook geen verlichting op het terrein.

Mogelijke evenementen/activiteiten

Het veld biedt een locatie voor kleine en middelgrote en als onderdeel van grote evenementen. Bij de programmering van het veld dient rekening gehouden te worden met de eventuele programmering in het Stadspark, zodat ongewenste samenloop van evenementen en het dagelijkse gebruik wordt vermeden.

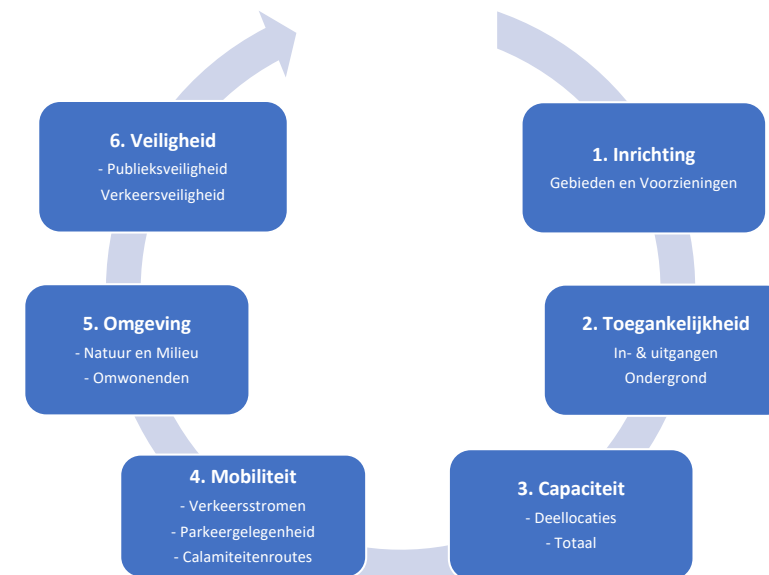
Voorlopige conclusie

Op basis van de minste capaciteit (in dit geval maximale vluchtcapaciteit) is de maximale publiekscapaciteit van deellocatie 9 begrensd op **13.680** personen.

HOOFDSTUK 3

3.1 Inrichting deelgebieden

In deze paragraaf vatten wij de elementen 1 tot en met 6 nog eens kort samen en wij combineren dit tot een situatie waarin diverse deelgebieden tegelijkertijd gebruikt worden.

3.3.1 Inrichting

Voor wat betreft het element *inrichting* is uit voorgaande hoofdstukken gebleken dat voor de diverse deelgebieden aandachtspunten gelden voor evenementen en activiteiten.

Als het gaat om de inrichting van de deelgebieden spelen een aantal factoren een rol:

- De capaciteit in relatie tot de aanwezige vluchtwegen (vluchtwegbreedte)
- De inrichting van de vluchtwegen (verhard of niet verhard?)
- De ondergrond die in een aantal gevallen risicovol is gezien het “weiland-achtig” karakter.
- De afwezigheid van voorzieningen (stroom, water, afvoer, verlichting)

Aanbeveling: Diverse deelgebieden behoeven meer verharde aan- en afvoerroutes zodat vluchtwegconcepten zekerder zijn. Per deelgebied moet bekeken worden welke voorzieningen aangebracht kunnen worden om dit te verbeteren. Om aantrekkelijk te zijn voor meer en/of grotere evenementen behoeven ook de ondergrond en de voorzieningen aandacht.

3.3.2 Toegankelijkheid

Wij zagen tevens dat er qua bereikbaarheid/toegankelijkheid de volgende aandachtspunten zijn:

- De in- en uitstroomroutes die niet mogen conflicteren met de calamiteitenroutes
- De capaciteit van de Concourslaan is onvoldoende bij grote evenementen.
- Er zullen meerdere aan- en afvoerroutes gebruikt moeten worden, zeker bij grotere evenementen op de Drafbaan en/of evenementen waar meer deelgebieden ingezet worden.

Aanbeveling: Er moet een goede analyse komen van aan- en afvoerroutes naar het Stadspark omdat de capaciteit van de Concourslaan onvoldoende is. Spreiding per modaliteit ligt voor de hand. Dit concept moet doorgevoerd worden in de opzet van evenementen binnen het Stadspark zodat routes ook aansluiten op ingangen.

Een nog niet benoemd aspect is de toegankelijkheid voor minder validen. In dit kader hebben wij dat aspect ook niet uitgebreid onderzocht. Wel is duidelijk dat de ondergrond van diverse deelgebieden beperkend werken voor minder validen en mensen met een beperking.

3.3.3 Capaciteit

Als wij de potentiële capaciteit van de deelgebieden op een rij zetten, dan ontstaat het volgende beeld:

Deelgebied	Potentiele capaciteit o.b.v. netto oppervlak	Vluchtwegcapaciteit zonder (hoofd)ingangen	Vluchtwegcapaciteit inclusief (hoofd)ingangen
1	7.200	8.640	13.680
2	16.050	4.320	7.920
3	6.300	15.120	23.040
4	15.000	21.600	25.920
Totaal rechts	44.550	49.680	70.560
5	127.000	29.520	49.680
8	52.500	9.360	13.680
9	21.300	4.320	13.680
Totaal links	200.800	43.200	77.040

In zijn algemeenheid zien we dat het gebied met deelgebieden 1 t/m 4, hetgeen rechts van de ringweg gelegen is, door de ruime opzet ook meer dan voldoende vluchtwegcapaciteit biedt. Dit is links van de ringweg, het gebied met deelgebieden 5, 8 en 9 niet het geval. In § 3.3.6 zullen we nader ingaan op het gegeven dat de meeste bezoekerscapaciteit op de Drafbaan gevonden wordt, maar dat daar in de normale opstelling maar beperkt vluchtwegbreedte aanwezig is.

Aanbeveling: Wetende dat het gebied rechts van de Laan 1940 – 1945 weliswaar veel ruimte biedt, maar, als er evenementen georganiseerd worden, in potentie ook remmend werkt op de doorstroming richting Drafbaan en andere deelgebieden, lijkt gebruik van deze gebieden bij grote evenementen als entreegebied en visitatiegebied logisch. Als er tijdens grote evenementen met gebruik van meer gebieden evenwel toch activiteiten georganiseerd worden (bijvoorbeeld aan een food truck area), dan bij voorkeur zover mogelijk van de Concourslaan af.

3.3.4 Mobiliteit

Buiten de in voorgaande hoofdstukken genoemde aspecten van mobiliteit speelt er nog een ander risico: De ontvangst van zeer grote aantallen mensen houdt tevens in dat er goede overeenkomsten moeten zijn met partners in mobiliteit. NS en Arriva zijn van belang evenals busvervoerder(s). Voorkomen moet worden dat duizenden mensen stranden in de stad en niet verder kunnen komen.

Voor het Stadspark kan het relevant zijn om een scenario uit te werken waarin:

- Het treinverkeer stil komt te liggen en
- Er voorzieningen getroffen worden om bezoekers te transporteren:
  - o Vanaf het Station Groningen CS
  - o Vanaf het Stadspark (voorkomen dat het station overcrowded raakt).

De vraag is in hoeverre deze overeenkomsten op individueel niveau gesloten moeten worden door organisatoren. De gevolgen van uitval en gebrek aan opvolging resulteren vrijwel direct in openbare orde vraagstukken.

Aanbeveling: De gemeente moet in de afspraken met OV-partners en andere stakeholders op het gebied van mobiliteit bewerkstelligen dat zoveel mogelijk zekerheid verkregen wordt omtrent vervoer van grote groepen bezoekers. Stagnatie of uitval leidt vrijwel direct tot openbare orde problematiek. Het af laten hangen van afspraken door individuele organisatoren is te risicovol voor de overheidspartijen.

3.3.5 Omgeving

De gemeente stelt in de Beleidsnota evenementen dat evenementen in het Stadspark zoveel mogelijk op de Drafbaan moeten plaatsvinden om recht te doen aan het groene karakter van het park.

Het Stadspark is gedurende het hele jaar een plaats waar veel Groningers (en anderen) ontspannen, wandelen, sporten etc. In het park leven veel diersoorten. Het feit dat er af en toe evenementen plaatsvinden moet zoveel mogelijk in harmonie gaan met de flora en fauna. Per deelgebied moet dan ook steeds de mogelijke richting van geluid worden bepaald. De positie van meetpunten en de regels per meetpunt moeten worden afgestemd op deze belangen.

Voor de Drafbaan gelden nu de volgende eisen:

- 70 dBA en 85 dBC sportevenementen
- 85 en 100 op het hek bij de drafbaan
- 90 en 105 bij categorie 3 evenementen bij uitzondering
- 100 en 115 voor de 12 dagen, te meten bij front of house

Los van geluid, wat vanzelfsprekend ook zijn effect heeft op de woonomgeving, zullen omwonenden ook de gevolgen merken van grote groepen mensen die richting Stadspark stromen en later op de dag (of nacht) weer uitstromen. Het Stadspark kan niet los gezien worden van de publieksroutes en organisatoren moeten oog hebben binnen hun veiligheidsconcept voor de belangen van omwonenden. In overleg met politie en justitie zal de gemeente een visie moeten vormen omtrent inzet van particuliere beveiliging in het publieke domein voor toezicht op deze routes.

Aanbeveling: Bepaal een kader voor organisatoren als het gaat om zorg voor de omgeving en neem daarin mee dat particuliere beveiliging een rol speelt in het toezicht op aan- en afvoerroutes teneinde risico's op overlast in de (woon)omgeving te reduceren.

3.3.6 Veiligheid

Veiligheid rond het evenement moet primair georganiseerd worden door de organisatoren van evenementen. Het hanteren van strakke eisen en strenge normen heeft als voordeel dat de basis van veiligheid dan al stevig is en enige reservecapaciteit kent.

Denk aan lage doorstroomnormen (90 personen per meter per minuut), geen (al te) hoge dichtheden hanteren voor het aantal personen per m2 en binnen vluchtwegconcepten het hanteren van een beperkte tijd voor ontruiming (bijvoorbeeld 8 minuten).

Dan kent het Stadspark nog een aantal bijzondere risico's die terug moeten komen in de scenario's:

- Slecht weer
- Uitval OV
- Bodemgesteldheid in combinatie met slecht weer
- Inrij beperkende maatregelen
- Verkoop van ongewenste artikelen (lachgas, drugs etc.)

Aanbeveling: Vorm op termijn locatieprofielen waarin strenge eisen en normen opgenomen zijn. De normen moeten zorgen voor enige reservecapaciteit ingeval verstoringen optreden en dus voor meer zekerheid.

In § 3.3.3 zagen wij dat de capaciteit van de deelgebieden 5 (drafbaan), 8 en 9 in potentie erg groot is. De instroom en uitstroom van bezoekers vanuit/naar deze gebieden is dan ook van substantiële omvang. In 2.5.2 zagen we dat per uur maximaal 27.000 bezoekers gerekend mogen worden op de Concourslaan. Het is dus evident dat meerdere in- en uitstroomroutes gebruikt moeten worden als grote aantallen bezoekers in het Stadspark ontvangen gaan worden.

Calamiteitenroutes noordzijde

Aansluitend is de vraag hoe zich dit verhoudt met de bereikbaarheid voor hulpdiensten. De brandweer wees in § 2.4 ook op het feit dat het noordelijke deel van het Stadspark slecht bereikbaar is.

Een vraag die zich daarbij dan ook opdringt is:

1. Zijn de huidige calamiteitenroutes voldoende of is er nog een route nodig die vanuit de noordzijde het gebied opent &
2. Hebben alle bruggen op de calamiteitenroutes voldoende draagkracht voor brandweervoertuigen e.d.

Aanbeveling: Brandweer wijst op het feit dat de noordelijke zijde slecht bereikbaar is. Deelgebied 8 (zonneweide) heeft een hoog potentieel qua capaciteit. Zeker als dit gebied intensief gebruikt gaat worden is goede bereikbaarheid een belangrijke voorwaarde. Bezie in hoeverre het aanleggen van een extra calamiteitenroute aan de noordzijde tot de mogelijkheden behoort.

HOOFDSTUK 4

4.1 Conclusies en overzicht aanbevelingen

Op basis van de diverse aanbevelingen uit de voorgaande hoofdstukken vatten wij onze aanbevelingen in dit hoofdstuk samen.

4.1.1 Veiligheid

Op basis van de huidige verwerkingscapaciteit is de Concourslaan bij grote evenementen te beperkt voor het adequaat (lees: veilig) afhandelen van de verwachte massale publieksstromen. Als aan het begin van de Concourslaan op de weg zelf visitatie en/of tassencontroles georganiseerd worden, worden de publieksstromen geremd/geblokkeerd en is er ook sprake van verminderde bereikbaarheid bij incidenten (en bij calamiteiten). Om een idee te geven over de vertraging die in potentie optreedt bij een tassencontrole OP de Concourslaan:

- Een controle van een tas duurt gemiddeld 20 seconden.
- Dat zijn per positie 180 controles per uur
- Als van de 40.000 bezoekers (maximale instroom tijdens het piek uur bij 100.000 bezoekers) 40% een tas bij zich heeft resulteert dat in 16.000 controles per uur
- Daar zijn 88 controlepunten voor nodig
- De Concourslaan zelf kan in verband met de wegbreedte maximaal 6 punten faciliteren
- Hier kunnen per uur 6 punten x 180 controles per uur 1.080 tassen gecontroleerd worden.

De wachtrij achter deze controlepunten zal immens zijn en dat heeft gevolgen voor de sfeer, maar ook voor de situatie op de Parkweg.

Ook wachtrijen voor ingangen (Drafbaan en/of op andere deellooties) die deels op de Concourslaan komen te staan moeten voorkomen worden omdat zij eenzelfde effecten hebben. Dit betekent dat organisatoren moeten zorgen voor voldoende scanpoortjes, scanners en medewerkers en voldoende beveiligers voor visitatie om de (piek)drukke goed te verwerken. Wachtrijen op de Concourslaan zijn onacceptabel vanuit veiligheidsperspectief.

Deelgebied 3 kan bij (middel)grote evenementen gebruikt/ingezet worden als entreegebied waarbinnen tassen controle en visitatie plaatsvinden. Voordeel is dat de Concourslaan ontzien wordt en de doorstroming daar gehandhaafd blijft (uitgaande van een goede spreiding en beperkte belasting).

De omgeving wordt beïnvloed door de evenementen. Zeker in de woonwijken die op de aan- en afvoerroutes liggen zal de druk soms hoog zijn. De aanbeveling is om een kader te vormen voor organisatoren waarin beschreven staat wat de eisen zijn als het gaat om de zorg voor de omgeving. Wij adviseren om daarin mee te nemen dat particuliere beveiliging een rol speelt in het toezicht op aan- en afvoerroutes teneinde risico's op overlast in de (woon)omgeving te reduceren. Dit betekent dat toezicht in de publieke ruimte op bepaalde momenten deels door private partijen ondersteund wordt.

4.1.2 Calamiteitenroutes

Op basis van de huidige wegenstructuur is het noordelijke deel van het stadspark niet (goed) bereikbaar met een brandweerauto. Er is beperkte dekking van bluswatervoorzieningen. Vaak staat de brandweer op forse afstand van watervoorziening. Dit betekent dat er relatief veel tijd verstrijkt voordat er (vervolg)inzet/opschaling ingezet kan worden.

Zowel brandweer als politie en medische zorgverlening geven aan dat betere bereikbaarheid van de diverse deelgebieden binnen het Stadspark een belangrijk aspect vormt voor de toekomst c.q. voor toekomstige evenementen in dit gebied.

Bij de berekening van de doorstroomcapaciteit van de (vitale) Concourslaan dient rekening te houden met een reservecapaciteit voor hulpverleningsverkeer en/of tijdelijk stremming door publiek. In geval van incidenten moet de politie terplaatse kunnen komen. Daar is ruimte voor nodig, die is er momenteel tijdens grote evenementen niet.

Zo zou in de capaciteitsberekeningen bijvoorbeeld gerekend kunnen worden met 5 meter wegbreedte in plaats van de bestaande 7 meter. Dit betekent dat (5 meter x 90 personen per meter breedte x 60 minuten =) maximaal 27.000 mensen in een uur over de Concourslaan kunnen stromen. Het overige aanbod zal via andere routes moeten instromen.

Deelgebied 8 (de Zonneweide) heeft een hoog potentieel qua capaciteit. Zeker als dit gebied in de toekomst intensiever gebruikt gaat worden is goede bereikbaarheid een belangrijke voorwaarde. Een aanbeveling is om te bezien in hoeverre het aanleggen van een extra calamiteitenroute aan de noordzijde tot de mogelijkheden behoort.

4.1.3 Capaciteit

De aanbeveling is om op termijn locatieprofielen te vormen waarin strenge eisen en normen opgenomen zijn. Strenge normen en heldere eisen moeten zorgen voor zekerheid en enige reservecapaciteit ingeval verstoringen optreden. Ook zal dit zorgen dat organisatoren die veiligheid serieus nemen evenementen organiseren in het Stadspark.

Deelgebied 5 (Drafbaan) kent een hoog bezoekerspotentieel als gekeken wordt naar de ruimte (netto vloeroppervlak), maar de bestaande vluchtwegen zijn te beperkt. Vanuit veiligheid zijn bij grote publieksconcentraties een aantal factoren van wezenlijk belang:

- Het aantal minuten dat de organisatie mag doen over ontruiming;
- De doorstroomnorm die gebruikt wordt voor berekening van doorstroming bij ontruiming en
- De spreiding van publiek en ontruimingsrichting in relatie tot instromend hulpverleningsverkeer.
- Het voorbereiden van opvanglocaties binnen het Stadspark bij tijdelijke ontruiming.

Strakke eisen zullen ofwel leiden tot meer vluchtwegen en/of meer vluchtwegbreedte bij grote evenementen, ofwel een beperking in het maximaal toelaatbaar aantal bezoekers.

4.1.4 Mobiliteit en bereikbaarheid

De gemeente moet in de afspraken met OV-partners en andere stakeholders op het gebied van mobiliteit bewerkstelligen dat zoveel mogelijk zekerheid verkregen wordt omtrent vervoer/afvoer van grote groepen bezoekers. Stagnatie of uitval leidt vrijwel direct tot openbare orde problematiek. Het af laten hangen van afspraken door individuele organisatoren is te risicovol voor de overheidspartijen omdat in potentie vele tienduizenden bezoekers afhankelijk zijn van de vervoerspartners.

De bereikbaarheid van de diverse deelgebieden binnen het Stadspark vanaf de centraal gelegen Concourslaan is met name tijdens in- en uitstroom een probleem bij (middel)grote evenementen. De verwerkingscapaciteit is onvoldoende voor het afhandelen van grote publieksstromen en de Concourslaan zelf kent ook versmallingen (ondermeer het viaduct) die niet gemakkelijk verruimd kunnen worden.

Er zijn in dit kader twee mogelijke oplossingsrichtingen:

- De rijbaan van de Concourslaan verbreden, maar dat is niet overal mogelijk en/of
- De in- en uitstroompunten over meer punten spreiden zodat publiek meer gespreid arriveert.

Dit laatste betekent dat verder gekeken moet worden naar afkomst en bestemming (en mobiliteitsconcepten). Het *alleen* gebruiken van de Concourslaan bij grote evenementen is zeer risicovol. In dit rapport is ook de rekenkundige onderbouwing voor deze stelling geleverd.

Los van de beperkte verwerkingscapaciteit van de Concourslaan is het organiseren van tassencontroles/visitatie OP de Concourslaan ongewenst omdat wachtrijen blokkerend werken. Tevens moeten organisatoren voorkomen dat wachtrijen zich vormen en zodanig opstellen dat zij op de Concourslaan zelf terecht komen.

Sturingsinstrumenten voor spreiding van in- en uitstroom komen voort uit het mobiliteitsconcept; locaties parkeren auto's en fietsen, looproutes vanaf station CS, posities haltes pendelbussen etc. Op deze manier ontstaat meer zekerheid voor bereikbaarheid van de deelgebieden en wordt het risico op overcrowding gereduceerd.

De uitstroom is gericht op de oostelijke en noordoostelijke zijde van het stadspark. Bij grote publieksconcentraties is de uitstroom moeilijk controleerbaar/beheersbaar. Het afsluiten van de Laan 1940-1945 tijdens de uitstroomperiode is sterk aan te bevelen vanwege de veiligheid/bescherming van bezoekers.

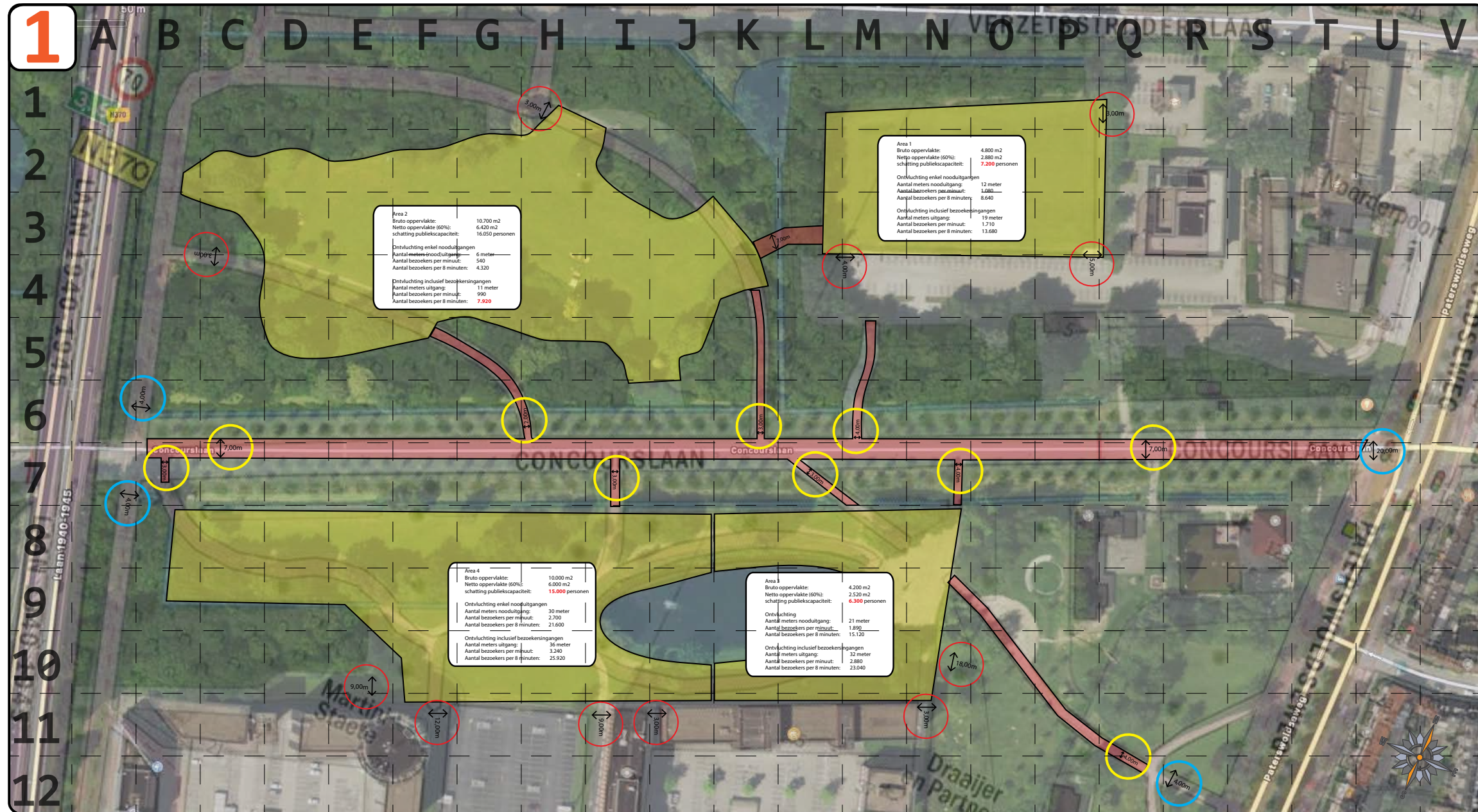
4.1.5 Ondergrond en vluchtwegen

Deelgebied 8 (de Zonneweide) kent ook een lastige (weiland-achtige) bodem die bij de minste vorm van neerslag problemen kan opleveren. Indien dit gebied vaak/vaker voor evenementen gebruikt gaat worden is bewerking van de bodem een logische stap om meer zekerheid en veiligheid te bereiken. Dit gebied kent ook een beperkt aantal verharde vluchtroutes. Per evenement moet het vluchtwegconcept goed overdacht worden. Meer verharde aan- en afvoerroutes in dit deelgebied zijn gewenst.

Ook deelgebied 9 kent slechts een beperkt aantal verharde vluchtroutes. Per evenement moet het vluchtwegconcept goed overdacht worden. Ook hier zijn meer verharde aan- en afvoerroutes gewenst indien veel bezoekers ontvangen worden in dit gebied.

Kaart 1: Deelgebied 1 t/m 4

Project	Gebiedsanalyse Stadspark Groningen	Kaart nummer	001
Plaats evenement	Groningen	Auteur	Janno Robin Brinkhuis
Locatie evenement	Concoursslaan, Groningen	Versie	1.0
Legenda		Datum	13-12-2018
		Status	Concept

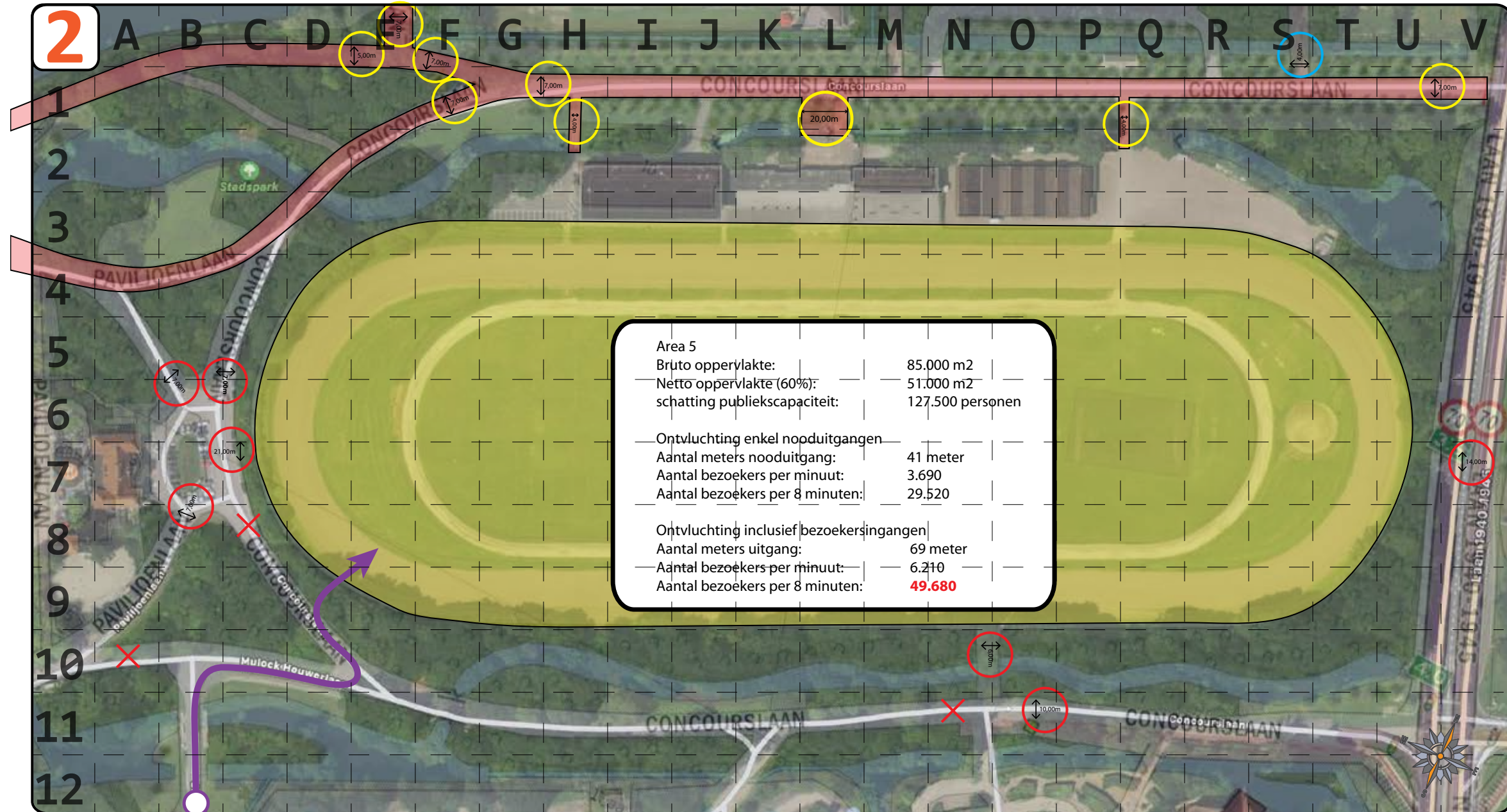
116

117

Kaart 2: Deelgebied 5

Project: Gebiedsanalyse Stadspark Groningen	Kaart nummer: 002
Plaats evenement: Groningen	Auteur: Janno Robin Brinkhuis
Locatie evenement: Concourslaan, Groningen	Versie: 1.0
Legenda	Datum: 13-12-2018
	Status: Concept

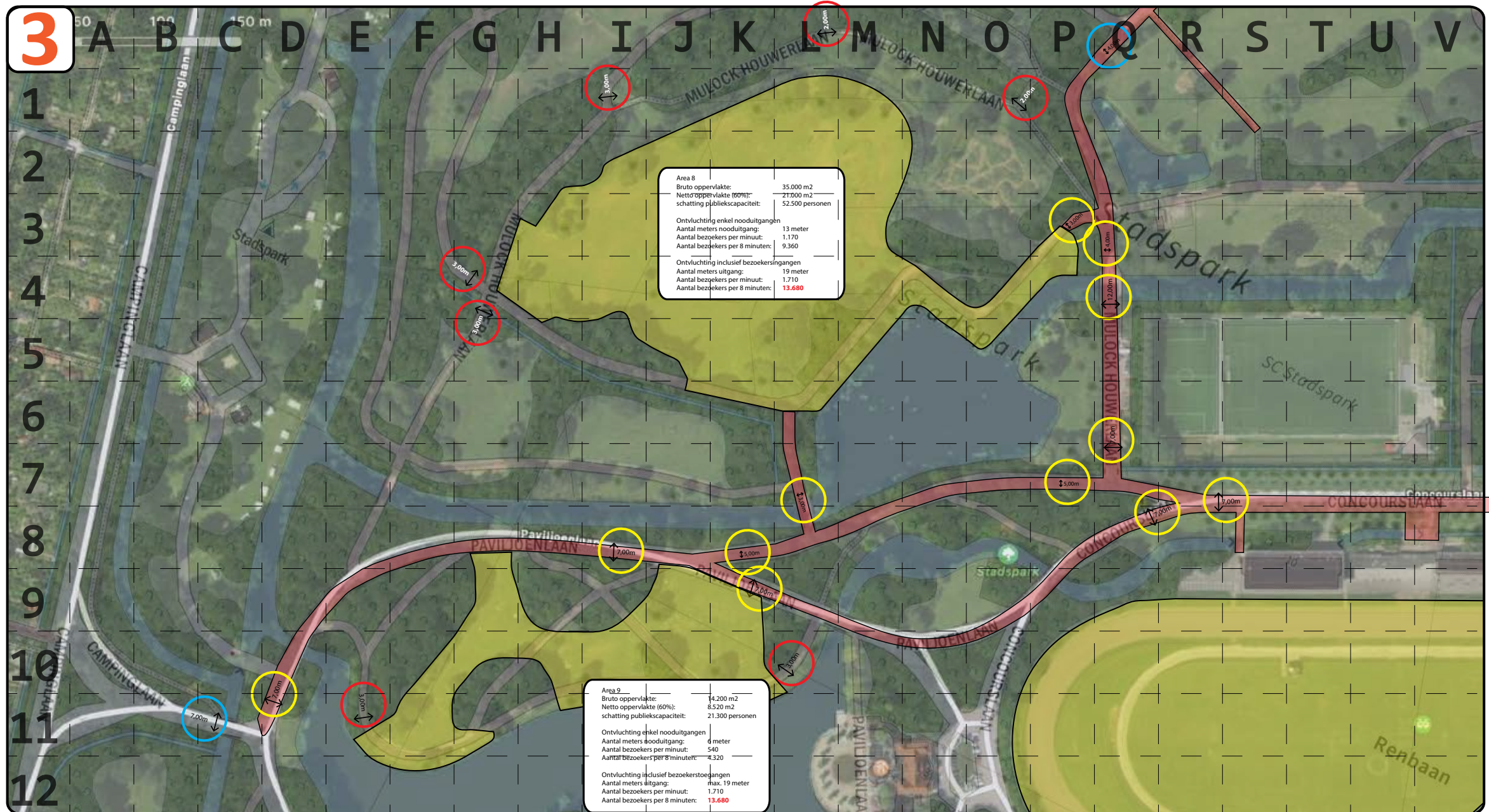
118

119

Kaart 3: Deelgebied 8 en 9

Project: Gebiedsanalyse Stadspark Groningen	Kaart nummer: 003
Plaats evenement: Groningen	Auteur: Janno Robin Brinkhuis
Locatie evenement: Concourslaan, Groningen	Versie: 1.0
Legenda	Datum: 13-12-2018
	Status: Concept

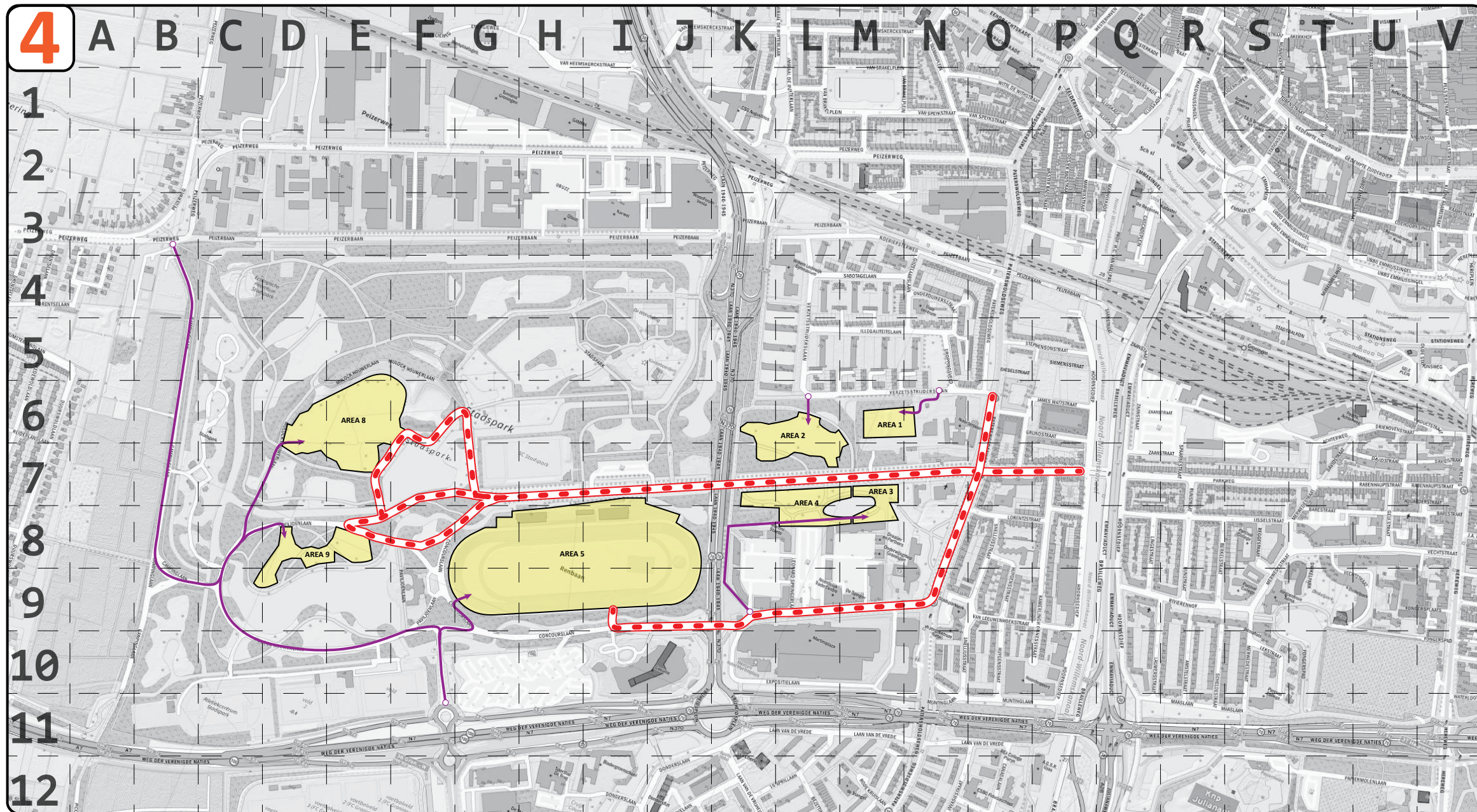
120

121

Kaart 4: Overzichtskaart Calamiteitenroutes

Project	Gebiedsanalyse Stadspark Groningen	Kaart nummer	004
Plaats evenement	Groningen	Auteur	Janno Robin Brinkhuis
Locatie evenement	Concourslaan, Groningen	Versie	1.0
		Datum	13-12-2018
		Status	Concept

Legenda

122

123

BIJLAGE 3

Onderwerp

Effectmeting Goffertconcerten 2017

Programma

Cultuur & Cultuurhistorie & Citymarketing

Portefeuillehouder

H.B.W. van Hees

Samenvatting

In opdracht van het Programma Cultuur, Cultuurhistorie en Citymarketing heeft het programma Onderzoek en Statistiek een effectmeting uitgevoerd van de popconcerten in het Goffertpark in 2017. Met de onderliggende rapportage informeren wij u over de uitkomsten van de Nijmeegse evenementenmonitor Goffertconcerten 2017. Met dit voorstel stellen we de effectmeting vast en wordt de informatie openbaar.

BW-nummer

Directie/afdeling, ambtenaar, telefoonnr.
EZ20, Tom van der Ven, 26 07

Datum ambtelijk voorstel
13 maart 2018

Registratienummer
18.0001897

Ter besluitvorming door het college

1. De effectmeting Nijmeegse evenementenmonitor Goffertconcerten 2017 vast te stellen.
2. De brief aan de Raad inzake effectmeting Nijmeegse evenementenmonitor Goffertconcerten 2017 vast te stellen.

Paraaf Datum
akkoord

Steller

Tom van der Ven

Alleen ter besluitvorming door het college

Actief informeren van de raad

Besluit B&W d.d. 20 maart 2018

nummer: 3.9

Paraaf Datum
akkoord

- Conform advies
 Aanhouden
 Anders, nl.

Bestuursagenda

Portefeuillehouder

1 Probleemstelling

Al jaren worden grote popconcerten in het Goffertpark georganiseerd door MOJO (voorheen MOJO/LOC7000). In mei 2017 is met MOJO een nieuwe samenwerkingsovereenkomst aangegaan voor vijf jaar. De grootschalige popconcerten en festivals (meer dan 20.000 bezoekers) sluiten beleidsmatig aan bij de doelstellingen en uitgangspunten zoals beschreven in het gemeentelijke evenementen- en cultuurbeleid. In de zomer van 2017 vonden in het Goffertpark twee grote concerten plaats; Robbie Williams (op 4 juli) en Guns n' Roses (op 12 juli).

De effectmetingen worden uitgevoerd om in beeld te krijgen wat de popconcerten voor de stad in economisch en toeristisch-promotioneel opzicht betekenen. Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van gegevens van organisator MOJO Concerts en van bezoekersenquêtes. Voor het concert van Robbie Williams gaat het om ruim 2600 enquêtes, bij Guns n' Roses ruim 4000. Uit deze effectmeting kunnen we afleiden op welke wijze de popconcerten in het Goffertpark een bijdrage leveren aan het rijke culturele evenementen aanbod van Nijmegen.

2 Juridische aspecten

Op dit voorstel zijn geen juridische aspecten van toepassing.

3 Doelstelling

Met dit voorstel stellen we de effectmeting vast en wordt de informatie openbaar.

4 Argumenten

Door het vaststellen van deze analyse kunnen we de uitkomsten breed beschikbaar stellen en delen. De resultaten worden gebruikt om het huidige evenementenbeleid te toetsen en indien nodig bij te stellen.

5 Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

6 Participatie en Communicatie

De uitkomsten van de effectmeting worden openbaar en daarmee gedeeld met de inwoners.

7 Uitvoering en evaluatie

Uit de effectmeting kunnen de volgende conclusies getrokken worden.

Doelgroep:

- Het publiek is afkomstig uit heel Nederland en hoogopgeleiden waren oververtegenwoordigd. De gemiddelde leeftijd van het publiek bij Guns 'n Roses was lager (37 jaar) dan bij het concert van Robbie Williams (40 jaar). Bij Robbie Williams waren er meer vrouwen (80%) aanwezig dan mannen, terwijl bij Guns n' Roses 65% van het publiek uit mannen bestond.

Waardering:

- Beide concerten krijgen een hoog gemiddeld rapportcijfer van de bezoekers (8,7 voor Robbie Williams en 8,8 voor Guns n' Roses). Als het gaat om de waardering voor het evenement als geheel – dus inclusief zaken als organisatie en

Collegevoorstel

voorprogramma – valt het rapportcijfer ruim een volledig punt lager uit (7,3 voor Robbie Williams en 7,6 voor Guns n’ Roses).

- 45% van de geënquêteerden noemde het Goffertpark als gewenste of één van de gewenste locaties voor het organiseren van grote popconcerten van hun gading. Het meest genoemde alternatief voor het Goffertpark is de Ziggo Dome.

Economisch profiel:

Extra bestedingen concert Guns & Roses

Extra bestedingen concert Robbie Williams

- De bezoekers (overnachtingen, eten en drinken, winkelen) en organisatie (inhuur van medewerkers en vergoedingen aan de gemeente) van het concert van Robbie Williams, hebben de stad naar raming 1,3 miljoen euro aan extra bestedingen opgeleverd. Bij Guns n’ Roses was dat ruim 1 miljoen euro.
- Een groot deel van dat bedrag bestaat uit uitgaven die bezoekers hebben gemaakt om te overnachten en om de extra dagen die zij in Nijmegen verbleven te bekostigen. Bij beide concerten bleef namelijk een aanzienlijk deel van de bezoekers overnachten; zo’n 10%, wat neerkomt op ruim 13.000 bezoekers.
- Omdat in Nijmegen de hotels snel vol zaten, verbleef meer dan de helft van de meerdaagse bezoekers niet in Nijmegen, maar in de regio.

Toeristisch-promotionele impact:

- De helft van de bezoekers, ongeveer 60.000 mensen in totaal, was nooit of een enkele keer in Nijmegen geweest.
- Van de nieuwe bezoekers en de bezoekers die Nijmegen maximaal twee keer per jaar bezoeken, is bijna een derde van plan om Nijmegen opnieuw te bezoeken.
- Ongeveer 30% van de bezoekers gaf aan ook de stad te bezoeken, meestal een restaurant of café.
- 30% van de bezoekers heeft een positiever beeld gekregen van de stad Nijmegen, voor 60% is dit beeld onveranderd en 10% heeft een negatiever beeld gekregen.
- Tot slot konden beide concerten rekenen op de nodige media-aandacht, waarmee de toeristisch-promotionele impact van de concerten verder strekt dan alleen de bezoekers. Voor Robbie Williams laat de media-aandacht zich vertalen

Collegevoorstel

Aandachtspunten/aanbevelingen:

- Het meest genoemde verbeterpunt rond de organisatie is de verkeersdoorstroming na afloop van het concert. Opvallend is dat dit veel vaker is genoemd door de bezoekers van het concert van Robbie Williams dan door de bezoekers van Guns ‘n Roses. De mogelijkheden voor parkeren bij dit formaat evenementen in het Goffertpark zijn een aandachtspunt om deze locatie aantrekkelijk te houden voor grote popconcerten.
  - Popconcerten in het Goffertpark leggen snel verbindingen tussen evenementen, binnenstad, toerisme en citymarketing. Gemeente Nijmegen zou vanuit het promoten en vermarkten van de stad, het merk “Popconcerten in het Goffertpark” sterker kunnen profileren.
- Zo is rond het concert van Robbie Williams een pers-reis georganiseerd waarvoor landelijke media waren uitgenodigd. In deze pers-reis stond Nijmegen centraal: Nijmegen als oudste stad van Nederland, gelegen aan de Waal, omringd door prachtig natuurlandschap met een rijk cultureel aanbod. De pers-reis bleek een succes en heeft geleid tot de nodige publicaties in print en online.

8 Risico’s

Dit voorstel kent geen risico’s.

Bijlage(n): Brief aan de raad
Effectmeting

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
EZ20
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon
Tom van der Ven
t.van.der.ven@nijmegen.nl
T 024 – 329 94 61

Ons kenmerk

Bijlage(n)
Bijgevoegd: Effectmeting

Datum 20 maart 2018
Betreft Raadsinformatiebrief effectmeting
Goffertconcerten 2017

Geachte leden van de raad,

Al jaren worden grote popconcerten in het Goffertpark georganiseerd door MOJO (voorheen MOJO/LOC7000). In mei 2017 is met MOJO een nieuwe samenwerkingsovereenkomst aangegaan voor vijf jaar. De grootschalige popconcerten en festivals (meer dan 20.000 bezoekers) sluiten beleidsmatig aan bij de doelstellingen en uitgangspunten zoals beschreven in het gemeentelijke evenementen- en cultuurbeleid. In de zomer van 2017 vonden in het Goffertpark twee grote concerten plaats; Robbie Williams (op 4 juli) en Guns n' Roses (op 12 juli).

De effectmetingen worden uitgevoerd om in beeld te krijgen wat de popconcerten voor de stad in economisch en toeristisch-promotioneel opzicht betekenen. Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van gegevens van organisator MOJO Concerts en van bezoekersenquêtes. Voor het concert van Robbie Williams gaat het om ruim 2600 enquêtes, bij Guns n' Roses ruim 4000. Uit deze effectmeting kunnen we afleiden op welke wijze de popconcerten in het Goffertpark een bijdrage leveren aan het rijke culturele evenementen aanbod van Nijmegen.

Uit de effectmeting kunnen de volgende conclusies getrokken worden.

Doelgroep:

- Het publiek is afkomstig uit heel Nederland en hoogopgeleiden waren oververtegenwoordigd. De gemiddelde leeftijd van het publiek bij Guns 'n Roses was lager (37 jaar) dan bij het concert van Robbie Williams (40 jaar). Bij Robbie Williams waren er meer vrouwen (80%) aanwezig dan mannen, terwijl bij Guns n' Roses 65% van het publiek uit mannen bestond.

Waardering:

- Beide concerten krijgen een hoog gemiddeld rapportcijfer van de bezoekers (8,7 voor Robbie Williams en 8,8 voor Guns n' Roses). Als het gaat om de waardering voor het evenement als geheel – dus inclusief zaken als organisatie en

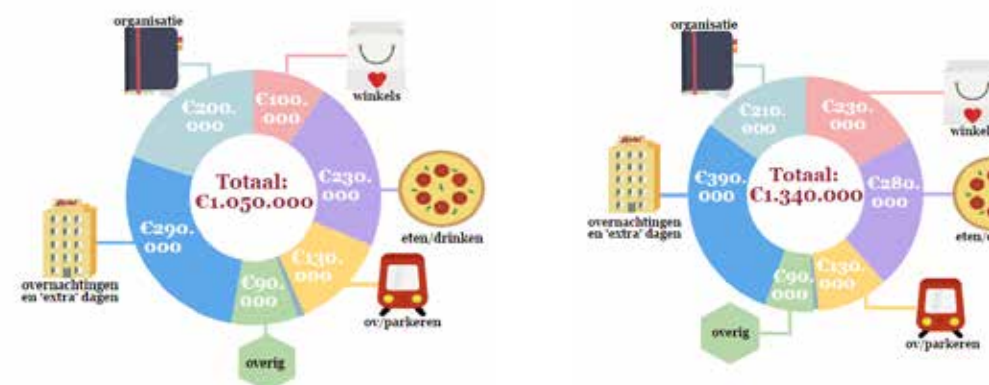
voorprogramma – valt het rapportcijfer ruim een volledig punt lager uit (7,3 voor Robbie Williams en 7,6 voor Guns n' Roses).

- 45% van de geënquêteerden noemde het Goffertpark als gewenste of één van de gewenste locaties voor het organiseren van grote popconcerten van hun gading. Het meest genoemde alternatief voor het Goffertpark is de Ziggo Dome.

Toeristisch-promotionele impact:

- De helft van de bezoekers, ongeveer 60.000 mensen in totaal, was nooit of een enkele keer in Nijmegen geweest.
- Van de nieuwe bezoekers en de bezoekers die Nijmegen maximaal twee keer per jaar bezoeken, is bijna een derde van plan om Nijmegen opnieuw te bezoeken.
- Ongeveer 30% van de bezoekers gaf aan ook de stad te bezoeken, meestal een restaurant of café.
- 30% van de bezoekers heeft een positiever beeld gekregen van de stad Nijmegen, voor 60% is dit beeld onveranderd en 10% heeft een negatiever beeld gekregen.
- Tot slot konden beide concerten rekenen op de nodige media-aandacht, waarmee de toeristisch-promotionele impact van de concerten verder strekt dan alleen de bezoekers. Voor Robbie Williams laat de media-aandacht zich vertalen tot een pr-waarde (het bedrag dat een bericht waard is als advertentie) van 1.1 miljoen euro. Voor Guns n' Roses gaat het om €700.000.

Economisch profiel:

Extra bestedingen concert Guns & Roses

Extra bestedingen concert Robbie Williams

- De bezoekers (overnachtingen, eten en drinken, winkelen) en organisatie (inhuur van medewerkers en vergoedingen aan de gemeente) van het concert van Robbie Williams, hebben de stad naar raming 1,3 miljoen euro aan extra bestedingen opgeleverd. Bij Guns n' Roses was dat ruim 1 miljoen euro.
- Een groot deel van dat bedrag bestaat uit uitgaven die bezoekers hebben gemaakt om te overnachten en om de extra dagen die zij in Nijmegen verbleven te bekostigen. Bij beide concerten bleef namelijk een aanzienlijk deel van de bezoekers overnachten; zo'n 10%, wat neerkomt op ruim 13.000 bezoekers.

- Omdat in Nijmegen de hotels snel vol zaten, verbleef meer dan de helft van de meerdaagse bezoekers niet in Nijmegen, maar in de regio.

Aandachtspunten/aanbevelingen:

- Het meest genoemde verbeterpunt rond de organisatie is de verkeersdoorstroming na afloop van het concert. Opvallend is dat dit veel vaker is genoemd door de bezoekers van het concert van Robbie Williams dan door de bezoekers van Guns 'n Roses. De mogelijkheden voor parkeren bij dit formaat evenementen in het Goffertpark zijn een aandachtspunt om deze locatie aantrekkelijk te houden voor grote popconcerten.
- Popconcerten in het Goffertpark leggen snel verbindingen tussen evenementen, binnenstad, toerisme en citymarketing. Gemeente Nijmegen zou vanuit het promoten en vermarkten van de stad, het merk "Popconcerten in het Goffertpark" sterker kunnen profileren.
Zo is rond het concert van Robbie Williams een pers-reis georganiseerd waarvoor landelijke media waren uitgenodigd. In deze pers-reis stond Nijmegen centraal: Nijmegen als oudste stad van Nederland, gelegen aan de Waal, omringd door prachtig natuurlandschap met een rijk cultureel aanbod. De pers-reis bleek een succes en heeft geleid tot de nodige publicaties in print en online.

Hoogachtend,
Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

drs. H.M.F. Bruls
burgemeester

mr. drs. A.H. van Hout
gemeentesecretaris

Goffertconcerten 2017

Effectmeting Nijmeegse evenementenmonitor

Colofon

Gemeente Nijmegen
 Onderzoek en Statistiek
 Contactpersoon: Marieke Selten
 Tel.: (024) 329 9889
 e-mailadres: onderzoek.statistiek@nijmegen.nl

Inhoud

Samenvatting en conclusies.....	
Inleiding.....	
Doel onderzoek en onderzoeksvragen.....	
Onderzoeksopzet.....	
Rapportage.....	
Publieksprofiel.....	
Herkomst concertbezoekers.....	
Kenmerken concertbezoekers.....	
Inhoudelijk profiel.....	
Waardering voor de concerten.....	
Waardering voor het Goffertpark als concertlocatie.....	
Economisch profiel.....	
Economische impact Robbie Williams.....	
Economische impact Guns n' Roses.....	
Toeristisch-promotioneel profiel.....	
Nieuwe bezoekers; doorwerking op imago en toekomstig bezoek.....	
Combinatie met andere activiteiten in Nijmegen.....	
Media-aandacht voor de concerten.....	

Samenvatting en conclusies

In de zomer van 2017 vonden in het Goffertpark twee grote concerten plaats; Robbie Williams (op 4 juli) en Guns n' Roses (op 12 juli). Rond allebei de concerten is een effectmeting uitgevoerd om in beeld te krijgen wat de evenementen betekenen voor de stad in inhoudelijk, economisch en toeristisch-promotioneel opzicht. Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van gegevens van organisator Mojo Concerts en bezoekersenquêtes. Voor het concert van Robbie Williams gaat het om ruim 2600 enquêtes, voor het concert van Guns n' Roses om ruim 4000.

Eindconclusie

De twee Goffertconcerten van 2017 – ieder goed voor zo'n 65.000 bezoekers – trokken allebei zo'n 30.000 mensen naar de stad die er nog nooit (of een enkele keer) waren geweest. De concerten hadden overeenkomstig dat veel hoogopgeleide bezoekers werden aangetrokken. Op andere punten verschilde het publiek; op Robbie Williams kwamen veel meer vrouwen af, terwijl Guns n' Roses vaker door mannen werd bezocht.

Het publiek beoordeelde de evenementen, inclusief de organisatie daar omheen, met een ruime voldoende. Als belangrijkste verbeterpunt is geweest op de verkeersdoorstroming rond de Goffert, met name na afloop van het concert. De waardering voor het Goffertpark als concertlocatie is groot, het meest onder bezoekers uit Nijmegen en omgeving maar zeker ook onder bezoekers uit andere provincies.

De concerten gingen gepaard met de nodige bestedingen (van organisatie en bezoekers) in de stad. Bij Robbie Williams ging het naar raming om 1,3 miljoen euro, bij Guns n' Roses was de economische impact zo'n 1 miljoen euro. Een aanzienlijk deel van de economische impact is afkomstig van overnachtingen en 'extra' dagen die men in Nijmegen verblijft. Bij beide concerten bleef namelijk ruim 10% van het publiek overnachten. Maar ook door de organisatie, aan eten en drinken en in winkels is veel uitgegeven. Een derde (bezoekers Robbie Williams) tot een kwart (bezoekers Guns n' Roses) combineert het concertbezoek dan ook met andere activiteiten in de stad; meestal een bezoek aan een restaurant of café. Met name door het publiek van Robbie Williams is daarnaast gewinkeld, waardoor de economische impact rond dit concert hoger uitvalt dan het concert van Guns n' Roses. Met name onder (niet-frequente) bezoekers die het concertbezoek combineren met andere activiteiten in Nijmegen heeft het evenementbezoek een promotioneel effect; zij zijn veel vaker van plan om Nijmegen vaker te bezoeken (45%). In de hele groep van niet-frequente bezoekers (max. 2 keer per jaar in Nijmegen) is dit ongeveer een derde. Het gaat dan per concert om ongeveer 15.000 mensen die het voornemen hebben om vaker naar Nijmegen te komen.

Per onderzoeksvraag volgen hieronder de belangrijkste bevindingen:

1) Wat voor bezoekers komen op de concerten af?

Gekeken naar waar bezoekers vandaan komen, geldt voor beide concerten dat het publiek afkomstig was uit heel Nederland. Onder de bezoekers van Robbie Williams lag – sterker dan bij het publiek van Guns n' Roses – het zwaartepunt rond Nijmegen. Het aandeel buitenlandse bezoekers was beperkt (2 tot 3,5%). De bezoekers van beide concerten hadden overeenkomstig dat hoogopgeleiden oververtegenwoordigd waren. Wat betreft leeftijd was het publiek van Guns n' Roses wat jonger (gemiddeld 37 jaar) dan dat van Robbie Williams (gemiddeld 40 jaar). Ook kwamen op Robbie Williams veel meer vrouwen af (80%), terwijl bij Guns n' Roses mannen beter vertegenwoordigd waren (65%).

2) Hoe worden de concerten gewaardeerd?

Beide concerten krijgen een hoog gemiddeld rapportcijfer van de bezoekers (8,7 voor Robbie Williams, 8,8 voor Guns n' Roses). Als het gaat om de waardering voor het evenement als geheel – dus inclusief zaken als organisatie en voorprogramma – valt het rapportcijfer ruim een volledig punt lager uit (7,3 voor Robbie Williams, 7,6 voor Guns n' Roses). Het meest genoemde verbeterpunt rond de organisatie is de verkeersdoorstroming na afloop van het concert. Opvallend is dat dit veel vaker werd genoemd door de bezoekers van Robbie Williams.

Naar de waardering voor het Goffertpark als concertterrein is gevraagd door de bezoekers voor te leggen waar zij hopen dat een volgend concert van hun gading wordt georganiseerd. 45% noemde de Goffert als gewenste of één van de gewenste locaties. Het meest genoemde alternatief voor het Goffertpark is de Ziggo Dome. Opvallend is dat niet alleen Nijmegenaren en mensen uit de regio positief zijn over de Goffert als concertlocatie; ook van de bezoekers uit andere provincies geeft een aanzienlijk aandeel bij een volgend concert de voorkeur aan de Goffert als concertlocatie (variërend van 25 tot 50%).

3) Wat is de economische impact van de concerten voor de stad?

De organisatie en bezoekers van het concert van Robbie Williams hebben de stad naar raming 1,3 miljoen euro aan extra bestedingen opgeleverd. Bij Guns n' Roses was dat 1 miljoen euro. Een groot deel van dat bedrag bestaat uit uitgaven die bezoekers deden aan overnachtingen en de extra dagen die zij in Nijmegen verbleven. Bij beide concerten bleef namelijk een aanzienlijk deel van de bezoekers overnachten; zo'n 10%. Overigens verbleef meer dan de helft van de meerdaagse bezoekers niet in Nijmegen maar in de regio, waardoor de economische impact van de concerten verder reikt dan alleen Nijmegen. Verder is veel geld uitgegeven aan eten en drinken, door de organisatie (inhuur van medewerkers, vergoedingen aan de gemeente) en in winkels (met name door bezoekers van Robbie Williams).

4) Wat is de toeristisch-promotionele impact van de concerten?

Bij beide concerten bestond het (niet-Nijmeegse) publiek voor ongeveer de helft uit bezoekers die nog nooit of een enkele keer in Nijmegen waren geweest. Dat betekent dat allebei de concerten zo'n 30.000 'nieuwe' bezoekers naar de stad trokken. Als het gaat om het opnieuw bezoeken van Nijmegen door nieuwe en minder frequente bezoekers (max. twee keer per jaar) is bijna een derde dat van plan, 60% wist het nog niet. Men is sterker geneigd tot herhaalbezoek wanneer het concertbezoek werd gecombineerd met andere activiteiten in Nijmegen (47%).

Van alle (niet-Nijmeegse) bezoekers gaat een kwart tot een derde rond het concert nog wat doen in de stad; meestal bezoekt men een restaurant of café. Meerdaagse bezoekers ondernamen veel vaker nog iets in de stad; 60% tot twee derde.

Tot slot konden beide concerten rekenen op de nodige media-aandacht, waarmee de toeristisch-promotionele impact van de concerten verder strekt dan alleen de bezoekers. Voor Robbie Williams laat de media-aandacht zich vertalen tot een pr-waarde (het bedrag dat een bericht waard is als advertentie) van 1.1 miljoen euro. Voor Guns n' Roses gaat het om €700.000.

Inleiding

In de zomer van 2017 vonden in het Goffertpark twee grote concerten plaats; Robbie Williams (op 4 juli) en Guns n' Roses (op 12 juli). Beide concerten boden plaats aan 65.000 bezoekers en waren uitverkocht. Om in beeld te krijgen wat zulke evenementen betekenen voor de stad, is rond allebei de concerten een effectmeting uitgevoerd. De laatste gemeentelijke onderzoeken naar evenementen in de Goffert zijn gedaan in 2008 en 2009. In beide gevallen ging het om eendagsfestivals, niet om concerten.

Doel onderzoek en onderzoeksvragen

Het onderzoek moet inzicht geven in de betekenis van grote concerten in de Goffert voor de stad, in inhoudelijk, economisch en promotioneel opzicht¹. Hieruit volgen de volgende onderzoeksvragen:

1) Wat voor bezoekers komen op de concerten af?

We schetsen een beeld van de bezoekers als het gaat om persoonskenmerken (herkomst, leeftijd, geslacht, opleidingsniveau) en in wat voor samenstelling men het concert heeft bezocht. Inzicht in dit soort kenmerken vormt ook de basis voor het interpreteren van de uitkomsten op de andere onderzoeksvragen.

2) Hoe worden de concerten gewaardeerd?

Hierbij gaat het met name om de tevredenheid van bezoekers met de organisatie rond het evenementen en eventuele verbeterpunten. In het bijzonder zijn we geïnteresseerd in de waardering van de bezoekers voor het Goffertpark als concertterrein.

3) Wat is de economische impact van de concerten voor de stad?

Welke uitgaven worden gedaan vanwege de evenementen die neerslaan in de stad? Hierbij is zowel gekeken naar de bestedingen van deelnemers als naar de uitgaven van de organisatie.

4) Wat is de toeristisch-promotionele impact van de concerten?

Welk effect hebben heeft het concertbezoek op het imago van Nijmegen en het bezoeken van de stad in de toekomst? Het gaat hierbij met name om het effect op de bezoekers, maar er is ook gekeken naar de media-aandacht die de concerten opleveren voor de stad.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek is uitgevoerd volgens een vaste werkwijze die bureau Onderzoek en Statistiek van de gemeente Nijmegen hanteert bij evenementenonderzoek. Het gaat om een geheel van vragen en uitgangspunten die worden gehanteerd, zodat effectmetingen van evenementen onderling goed vergelijkbaar zijn.

De basis voor het onderzoek vormen enerzijds gegevens zoals geleverd door organisator Mojo Concerts (met name als het gaat om uitgaven die door de organisatie zijn gedaan), anderzijds wordt gebruik gemaakt van bezoekersenquêtes. Deze enquêtes zijn verzameld met een mailing die door Mojo Concerts is uitgezet onder de kaartkopers. Dit heeft 2618 enquêtes van bezoekers van Robbie Williams opgeleverd, en 4002 van bezoekers van Guns n' Roses. Dat er meer enquêtes zijn van het publiek van Guns n' Roses komt omdat deze bezoekers een mail hebben gekregen die enkel uitnodigde tot deelname. Dit naar aanleiding van de ervaringen rond het concert van Robbie Williams, waarbij de uitnodiging voor de enquête in een algemene mail was verwerkt. Het aantal enquêtes bij beide concerten is groot, maar het gaat alleen om mensen die zelf kaartjes hebben gekocht. De verwachting is niet dat dit leidt tot vertekeningen die niet door de methode worden ondervangen.

¹ Eventuele overlast die inwoners van de concerten ondervinden blijft in dit onderzoek buiten beschouwing. In het onderzoek 'Peiling digitaal stadspanel over evenementenjaar 2016' wordt een algemeen beeld gegeven van overlast die inwoners ervaren bij evenementen (in de Goffert).

Rapportage

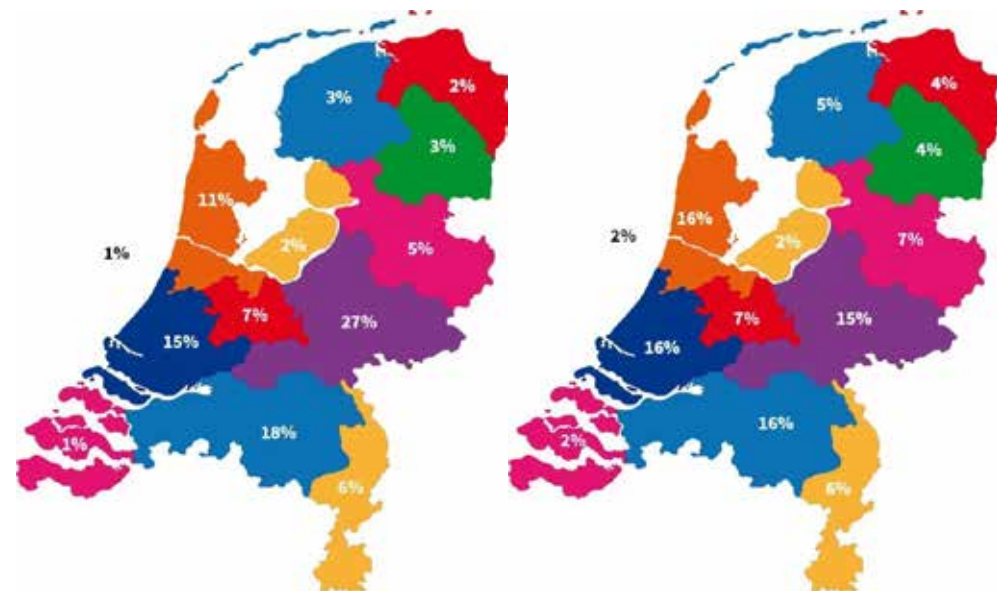
Deze rapportage is al volgt opgebouwd. Hoofdstuk 3 (blz. 7) bespreekt wat voor publiek de concerten trokken. In hoofdstuk 4 (blz. 10) komt de waardering voor de concerten en het Goffertpark als concertterrein aan bod. In hoofdstuk 5 (blz. 12) wordt geraamd hoeveel door de concerten extra in de stad is uitgegeven. Tot slot bespreekt hoofdstuk 6 (blz. 14) in hoeverre de stad erin slaagt om zich te profileren onder (nieuwe) bezoekers; verandert he beeld dat mensen van Nijmegen hebben en zijn zij van plan de stad vaker te bezoeken? In hoofdstuk 6 wordt ook besproken hoeveel media-aandacht de concerten Nijmegen hebben opgeleverd.

Publieksprofiel

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van het publiek van beide evenementen. Waar komen de concertgangers vandaan, welke persoonskenmerken hebben zij en met wie bezoeken zij de concerten?

Herkomst concertbezoekers

Figuur 1 laat zien waar de bezoekers van Robbie Williams (linkerfiguur) en Guns n' Roses (rechterfiguur) vandaan komen. Het publiek was afkomstig uit heel Nederland. Vooral bij de bezoekers van Robbie Williams lag het zwaartepunt rond Nijmegen; zo'n 15% van het publiek woont in Nijmegen of de regio rond de stad. Onder de bezoekers van Guns n' Roses is dat ruim 5%. Bij beide concerten lijkt het aandeel buitenlandse bezoekers op basis van enquêtering klein, maar hierbij moet worden bedacht dat enquêtering in het Nederlands geen ideale methode is om dit vast te stellen. De organisatie laat weten dat het aandeel buitenlandse bezoekers bij Robbie Williams 2% bedroeg, bij Guns n' Roses 3,5%.

Figuur 1 Herkomst van het publiek van Robbie Williams (links) en Guns n' Roses (rechts)

Kenmerken concertbezoekers

In onderstaande tabel zijn de persoonskenmerken te zien van de bezoekers van beide concerten. Bij Robbie Williams waren veel meer vrouwen (80%) dan mannen (20%), terwijl dit bij Guns n' Roses omgekeerd was (65% mannen tegen 35% vrouwen). Gekeken naar leeftijd valt op dat bij Guns n' Roses bezoekers onder de 40 wat beter vertegenwoordigd waren (59%) dan bij het concert van Robbie Williams (47%). Als het gaat om opleidingsniveau het beeld in beide groepen bezoekers vergelijkbaar; de meerderheid van het publiek is hoogopgeleid (bijna 6 op 10), waarmee hoogopgeleiden oververtegenwoordigd zijn. Ongeveer een derde is middelbaar opgeleid en zo'n 10% heeft basisschool/vmbo/mbo1 als hoogste opleiding.

Tot slot ligt de gemiddelde groepsgrootte waarin men de concerten bezoekt tussen de 3 en 4 personen. Ongeveer

Geslacht	Leeftijd	Opleiding
Bezoekers Robbie Williams		
vrouw 80%	t/m 29 17%	basisschool, vmbo, mbo1 8%
	30-39 30%	mbo 2/3/4, havo, vwo 34%
man 20%	40-49 35%	hbo, wo 57%
	50+ 18%	anders 1%
Bezoekers Guns n' Roses		
vrouw 35%	t/m 29 24%	basisschool, vmbo, mbo1 9%
	30-39 35%	mbo 2/3/4, havo, vwo 31%
man 65%	40-49 29%	hbo, wo 59%
	50+ 13%	anders 2%

Figuur 2 Persoonskenmerken van de bezoekers van Robbie Williams en Guns n' Roses

Inhoudelijk profiel

In dit hoofdstuk wordt allereerst de waardering voor het optreden en de organisatie rond het evenement besproken. Vervolgens komt het oordeel voor het Goffertpark als concertterrein aan bod. Daarbij worden de meningen van de bezoekers van Robbie Williams en Guns n' Roses gezamenlijk besproken, omdat het beeld vergelijkbaar is.

Waardering voor de concerten

Het concert van Robbie Williams is door de bezoekers gewaardeerd met een 8,7. Wanneer de bezoekers wordt gevraagd naar hun waardering voor het hele evenement - dus inclusief voorprogramma, voorzieningen en organisatie - is het cijfer lager; een 7,3. Door te kijken naar de verbeterpunten die bezoekers hebben genoemd wordt duidelijk waar ruimte is voor verbetering. De belangrijkste verbeterpunten die het publiek van Robbie Williams benoemden:

- De bereikbaarheid rond het Goffertpark. Met name na het concert hebben bezoekers hiermee problemen ervaren. Het ging zowel om het moeizaam verlaten van de parkeerterreinen als het bereiken van de snelweg.
- De drukte in het Goffertpark. Dit speelde met name bij het verlaten van het park, wanneer veel mensen in dezelfde richting lopen. Sommige bezoekers vroegen zich af of de veiligheid afdoende was. Rond veiligheid merkten verschillende bezoekers ook op dat zij zich onprettig hadden gevoeld door een vliegtuigje dat tijdens het concert boven de Goffert vloog.
- Over het systeem van parkeerplaatsen en pendelbussen maakten bezoekers ongeveer even vaak positieve opmerkingen als negatieve. Punt van ontevredenheid was meestal de bewegwijzering en/of informatievoorziening.
- Tot slot is de mogelijkheid om een opmerking te maken veelvuldig gebruikt om de organisatie te complimenteren.

Ook het optreden van Guns n' Roses wordt gewaardeerd met een hoog cijfer, namelijk een 8,8. Het evenement als geheel krijgt een 7,6. Daarbij benoemde het publiek de volgende verbeterpunten:

- Sommige voorzieningen op het terrein. Meest genoemd is het podium, dat niet op iedere plek in het park even goed zichtbaar was. Daarnaast wordt de beschikbaarheid van drinkstands en wc's genoemd.
- De doorstroming rond het Goffertpark, met name na afloop van het concert. Dit wordt echter veel minder genoemd dan door de bezoekers van Robbie Williams (evenals opmerkingen over drukte in de Goffert).
- Opmerkingen over het systeem van parkeerplaatsen en pendelbussen waren ongeveer even vaak positief als negatief. Negatieve opmerkingen gaan meestal over de bewegwijzering en/of informatievoorziening.
- Veel bezoekers gebruiken de mogelijkheid om een opmerking te maken om hun tevredenheid uit te spreken over de organisatie.

Waardering voor het Goffertpark als concertlocatie

Hoe denken bezoekers over het Goffertpark als concertterrein? Om hier zicht op te krijgen is bezoekers gevraagd naar welke locatie hun voorkeur uitgaat bij de volgende artiest van hun gading. Zo'n 30% zei het liefst naar de Goffert te gaan en 15% noemde het Goffertpark als één van de locaties die de voorkeur hebben. Als concertlocatie die meedingt is de Ziggo Dome het vaakst genoemd, op afstand gevolgd door het Malieveld, de Arena en het Gelredome. Verder zijn festivalterreinen - met name Megaland - vaak genoemd. Ongeveer 15% zou een volgend concert liever op een andere locatie bezoeken. Onder deze bezoekers is de Ziggo Dome wederom het meest

populair (159 keer), gevolgd door de Arena (103 keer). Ruim een derde had geen duidelijke voorkeur voor een concertlocatie.

Logischerwijs is de Goffert het meest populair als concertlocatie onder bezoekers uit Nijmegen of omgeving. 80% tot 90% van de Nijmeegse bezoekers noemde de Goffert als eerste voorkeur, of één van de locaties waar de voorkeur naar uitgaat. Onder bezoekers uit de regio was dat ruim twee derde. Voor bezoekers die verder weg wonen is dit 40% à 50%. Het Goffertpark is het minst populair onder bezoekers uit Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland; van hen noemde een kwart tot een derde het park als gewenste of een van de gewenste concertlocaties.

Verder is gekeken hoe de waardering voor de Goffert als concertterrein varieert tussen meer of minder ervaren concertgangers. Van de bezoekers voor wie dit het eerste grote concertbezoek was, gaf bijna 50% de voorkeur aan de Goffert bij een volgend concert. Onder de meer doorgewinterde concertbezoeker heeft het Goffertpark wat meer concurrentie; van de bezoekers die meerdere keren per jaar een groot concert bezoeken noemde 40% de Goffert als gewenste of een van de gewenste locaties. Deze concertgangers kiezen vaker voor een andere locatie dan het Goffertpark; een vijfde tot een kwart. Onder de 'beginnende' concertbezoekers ligt dit rond de 5%.

Economisch profiel

In dit hoofdstuk komt de economische impact van de concerten aan bod. Deze is opgebouwd uit de bestedingen door de organisatie en de bestedingen van de bezoekers. Daarbij worden de gemiddelde bestedingen van de bezoekers² – verkregen uit de enquêteresultaten – vermenigvuldigd met het bezoekersaantal. Niet alle uitgaven worden meegenomen; van Nijmegenaren blijven de bestedingen in winkels achterwege, vanuit de aanname dat deze ook zonder de concerten in Nijmegen hadden gedaan. Ook bestedingen door minderjarige concertgangers blijven buiten beschouwing, omdat er vanuit wordt gegaan dat zij weinig uitgeven. Aan de berekening liggen dus enkele veronderstellingen ten grondslag. Ook wordt geen rekening gehouden met eventuele ‘verdringing’ van regulier publiek in de binnenstad door de concerten. De economische impact van de concerten – in beide gevallen ruim €1.000.000 - moet daarom worden gezien als een indicatieve raming. Hoe dit bedrag is opgebouwd wordt per concert toegelicht in onderstaande paragrafen.

Economische impact Robbie Williams

In Figuur 3 is te zien wat de economische impact was van het concert van Robbie Williams op de stad. In het midden van de figuur is te zien dat de totale economische impact ruim 1,3 miljoen euro bedroeg. De figuur laat ook zien waaruit dit bedrag is opgebouwd. De overnachtingen en ‘extra’ dagen die overnachters rond het concert in Nijmegen doorbrengen, leverden het meeste op (€390.000). Een aanzienlijk deel van de concertbezoekers bleef dan ook overnachten; ruim 10%. Iets minder dan de helft doet dat in Nijmegen, de rest verblijft in de regio (enkel bezoekers gaven aan dat zij geen slaapplek meer in Nijmegen konden krijgen). Het gaat om zo’n 3000 bezoekers, die meestal één keer overnachten in de stad. Van hen verbleef ongeveer een kwart bij familie of bekenden, de rest overnachtte in een hotel, Bed en Breakfast of Airbnb.

Daarnaast wordt veel uitgegeven aan eten en drinken (€280.000), in winkels (€230.000) en door de organisatie (€210.000). Bij bestedingen door de organisatie gaat het onder meer om het verblijf van de medewerkers, inhuur van personeel op het concertterrein en vergoedingen aan de gemeente. Aan attracties en recreatie (het donkergrijze plakje in de figuur) is een bescheiden bedrag van €10.000 uitgegeven.

Een aantal bestedingen zijn niet in de figuur opgenomen omdat deze niet neerslaan in de stad. Allereerst gaat het om de uitgaven die binnen het concertterrein zijn gedaan (zo’n €1,7 miljoen). Ook de overnachtingsbestedingen van bezoekers die buiten de stad overnachtten (zo’n €180.000) zijn geen onderdeel van de economische impact voor Nijmegen.

Figuur 3 Concert Robbie Williams; economische impact op Nijmegen

Economische impact Guns n' Roses

Figuur 4 laat zien wat de economische impact op de stad was van het concert van Guns n' Roses. De totale impact is met ruim 1 miljoen euro wat lager dan die van het concert van Robbie Williams. Een groot deel van de economische impact is afkomstig van overnachtingen en ‘extra’ dagen die overnachters in Nijmegen verbleven (€290.000). Ruim een tiende van de bezoekers bleef rond het concert overnachten, waarvan zo’n 40% in Nijmegen. Dat zijn een kleine 3000 bezoekers, die meestal één keer overnachtten. Van hen verbleef ongeveer een kwart bij familie of bekenden, de rest overnachtte in een hotel, Bed en Breakfast of Airbnb.

Naast overnachtingen is veel uitgegeven aan eten en drinken (€230.000) en door de organisatie (€200.000), aan zaken als verblijf voor medewerkers, inhuur van personeel tijdens het concert en vergoedingen aan de gemeente. Opvallend is dat door de bezoekers van Guns n' Roses veel minder is uitgegeven in winkels (€100.000) dan door de bezoekers van Robbie Williams, die ruim het dubbele uitgaven (€230.000). Attracties en recreatie (het donkergrijze plakje in de figuur) hadden een relatief bescheiden opbrengst van €10.000.

Bestedingen die niet neerslaan in de stad zijn niet in de figuur opgenomen. Het gaat allereerst om de uitgaven die binnen het concertterrein zijn gedaan (zo’n €2,4 miljoen, meer dan de €1,7 miljoen door de bezoekers van Robbie Williams). Ook de overnachtingsbestedingen van bezoekers die buiten Nijmegen overnachtten (zo’n €190.000) zijn geen onderdeel van de economische impact voor de stad.

Figuur 4 Concert Guns n' Roses; economische impact op Nijmegen

Toeristisch-promotioneel profiel

Dit hoofdstuk gaat over het toeristisch-promotioneel effect van de Goffertconcerten. In de eerste paragraaf wordt besproken hoeveel nieuwe bezoekers door de concerten naar Nijmegen komen en hoe zij over de stad denken. In de tweede paragraaf wordt beschreven of bezoekers ook andere activiteiten in Nijmegen ondernemen. In de derde paragraaf komt de media-aandacht voor de concerten aan bod.

Nieuwe bezoekers; doorwerking op imago en toekomstig bezoek

Aan de bezoekers van de concerten is gevraagd hoe vaak zij in Nijmegen komen. Bij beide concerten valt op dat een grote groep bezoekers Nijmegen nog nooit of een enkele keer heeft bezocht. Bij het publiek van Robbie Williams ging het om bijna de helft van de (niet-Nijmeegse) bezoekers. Dat zijn bijna 28.000 mensen. Onder de bezoekers van Guns n' Roses was het zelfs 54%, wat neerkomt op 31.000 'nieuwe' bezoekers.

De bezoekers die niet vaker dan 1 à 2 keer per jaar in Nijmegen komen, is gevraagd of het concertbezoek hun beeld van de stad heeft veranderd. De bezoekers van Robbie Williams en Guns n' Roses antwoordden hierop vergelijkbaar: van ongeveer 60% is het beeld onveranderd. Zo'n 30% is positiever naar de stad gaan kijken en ongeveer een tiende heeft een negatiever beeld gekregen.

Dezelfde groep bezoekers is gevraagd of zij van plan zijn om Nijmegen vaker te gaan bezoeken. Ook hier antwoordde het publiek van beide concerten vergelijkbaar; bijna een derde gaf aan vaker naar de stad te komen. Zo'n 60% twijfelt en iets meer dan 5% was niet voornemens om Nijmegen vaker te bezoeken. Daarbij valt op dat mensen die rond het concert wat in de stad zijn gaan doen (bijvoorbeeld uit eten of winkelen) veel vaker van plan zijn om nog eens terug te komen (45%) dan mensen die niks in de stad hebben ondernomen (25%).

Combinatie met andere activiteiten in Nijmegen

Ondernemen bezoekers van buiten Nijmegen rond het concert ook andere activiteiten in de stad en wat gaan zij dan doen? Dat is te zien in Figuur 5. Het publiek van Robbie Williams ging wat vaker nog wat in de stad doen (ongeveer een derde) dan de bezoekers van Guns n' Roses (ongeveer een kwart). Daarbij valt met name op dat de bezoekers van Robbie Williams vaker gingen winkelen dan het publiek van Guns n' Roses (12% tegen 6%), in overeenstemming met het grotere bedrag dat het publiek van Robbie Williams in winkels spendeerde. Door het publiek van beide concerten is horecabezoek (uit eten, terrasje, uitgaan) de meest genoemde reden om nog de stad in te gaan (21% rond Robbie Williams, 17% van Guns n' Roses).

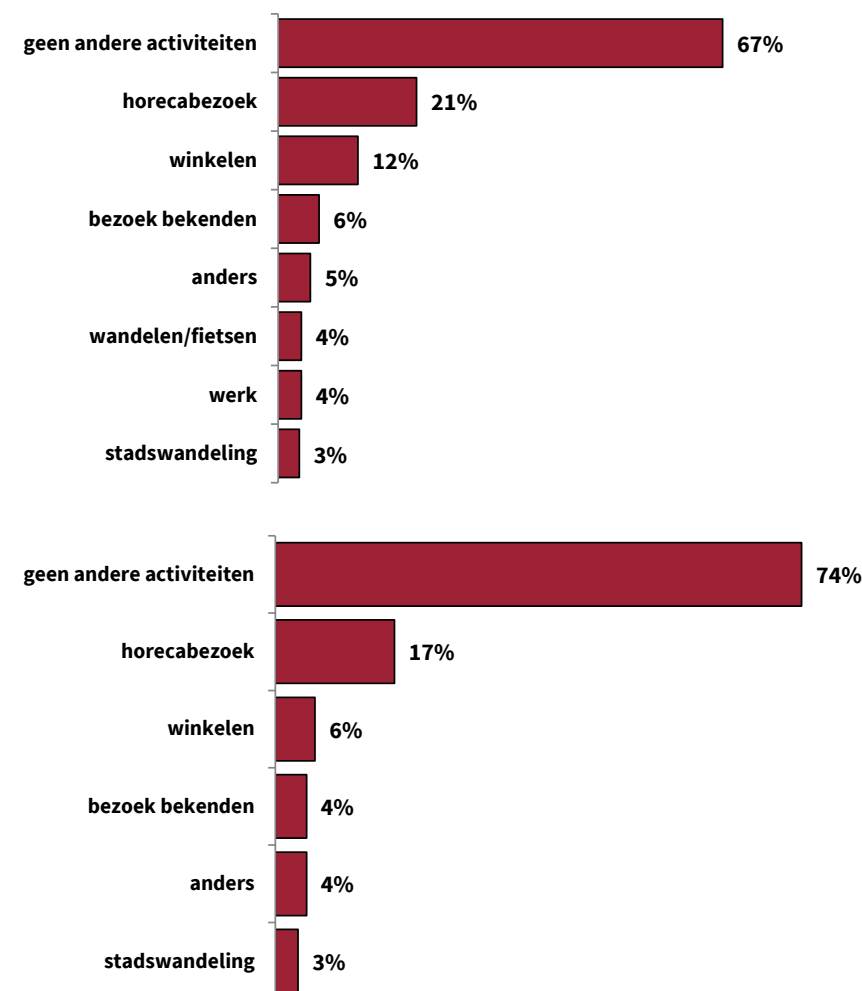
Bezoekers die rond het concert in Nijmegen (of omgeving) overnachtten combineerden het concertbezoek veel vaker met andere activiteiten. Bij de bezoekers van Robbie Williams was dat twee derde. Bijna de helft van de overnachtende bezoekers ging naar een restaurant of café, een derde ging winkelen. Ook het maken van een stadswandeling (12%) en wandelen/fietsen in en rond Nijmegen (14%) zijn regelmatig genoemd. Van de meerdaagse bezoekers van Guns n' Roses ging ongeveer 60% nog wat doen in de stad; 40% bracht een bezoek aan een restaurant of café, 14% ging winkelen en 10% maakte een stadswandeling.

Media-aandacht voor de concerten

Doordat grote evenementen als de Goffertconcerten op de nodige media-aandacht kunnen rekenen, reikt het toeristisch-promotioneel effect verder dan alleen de bezoekers van de concerten. Daarom is de publiciteit die de concerten Nijmegen hebben opgeleverd in beeld gebracht door Clipit Media Monitoring. Clipit heeft de berichtgeving over de concerten waarin Nijmegen is genoemd, in de volle breedte gemonitord; op sociale/online media, radio/tv en printmedia.

Over het concert van Robbie Williams in Nijmegen zijn, in de periode tussen 13 juni en 13 juli, ruim 4000 berichten verstuurd, met name op de dag van het concert (4 juli) en de dag daarna. De meeste berichten zijn verspreid op sociale media, namelijk Twitter, Instagram, Facebook en YouTube. Ook is gekeken naar de pr-waarde; het bedrag dat een bericht waard is als het een advertentie was geweest. Dit wordt (onder meer) bepaald door zaken als het bereik en het sentiment van een bericht. De totale pr-waarde van de berichtgeving rond Robbie Williams bedroeg ruim €1.100.000.

Voor Guns n' Roses (in Nijmegen) is gemonitord tussen 21 juni en 21 juli. Net als bij de media-aandacht voor het concert van Robbie Williams verschenen verreweg de meeste berichten op sociale media (Twitter, Instagram, YouTube en Facebook), met name op de dag van het concert (12 juli) en daags daarna. De totale berichtenstroom was wat kleiner dan rond Robbie Williams in Nijmegen, namelijk een kleine 3800 berichten. De pr-waarde van ruim €700.000 was daarmee ook wat lager.

Figuur 5 Activiteiten die bezoekers rond het concert in Nijmegen ondernemen: publiek Robbie Williams (boven) en Guns n' Roses (onder)

20 maart 2018

Goffertconcerten scoren goed

Popconcerten in het Goffertpark krijgen een hoog rapportcijfer (9-) van bezoekers. De concerten van Robbie Williams en Guns n' Roses in juli 2017 zorgden samen voor bijna 2,4 miljoen euro extra bestedingen in de stad.

MOJO Concerts organiseert al jaren grote popconcerten in het Goffertpark. De gemeente heeft een effectmeting uitgevoerd om in beeld te brengen wat de popconcerten betekenen voor Nijmegen op het gebied van economie, toerisme en citymarketing. Voor het onderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van MOJO Concerts. 2600 bezoekers van Robbie Williams en 4000 van Guns n' Roses namen deel aan het onderzoek.

Bezoekers komen terug naar Nijmegen

De concerten in juli trokken samen zo'n 130.000 bezoekers die het concert een hoog rapportcijfer gaven: 8,7 voor Robbie Williams en 8,8 voor Guns n' Roses. Het publiek was afkomstig uit heel Nederland. De gemiddelde leeftijd van het publiek bij Guns n' Roses was lager (37 jaar) dan bij Robbie Williams (40 jaar). Bij Robbie Williams waren er meer vrouwen (80%) aanwezig dan mannen, terwijl bij Guns n' Roses 65% van het publiek uit mannen bestond.

De helft van de bezoekers was nooit of slechts een enkele keer in Nijmegen geweest. Van de nieuwe bezoekers en bezoekers die maximaal twee keer per jaar in Nijmegen komen, is bijna een derde van plan om weer naar de stad te komen. 30% van de bezoekers heeft naast het concert ook de stad bezocht, meestal naar een restaurant of café. 30% geeft aan na het concert een positiever beeld te hebben van Nijmegen, voor 60% is dit onveranderd en 10% kreeg een negatiever beeld.

Extra bestedingen

De bezoekers van het concert van Robbie Williams besteedden in totaal 1.340.000 euro in Nijmegen, onder andere aan overnachtingen en/of extra verblijfsdagen, winkelen, eten en drinken. Voor het concert van Guns n' Roses was het totaalbedrag 1.050.000 euro.

Media-aandacht

Beide concerten konden rekenen op flink wat media-aandacht. Daardoor strekt de toeristische en promotionele impact van de concerten verder dan alleen de

bezoekers. Het Robbie Williams-concert had een pr-waarde van 1,1 miljoen euro; voor Guns n' Roses was dat 700.000 euro.

45% van de geënquêteerden noemde het Goffertpark als gewenste of één van de gewenste locaties voor grote popconcerten van hun gading. Bezoekers geven als verbeterpunt de verkeersdoorstroming na afloop van het concert aan.

Mariska Schok

Bestuurscommunicatie en woordvoering
06 55 22 74 99

 [Twitter](#)

 [Facebook](#)

Gemeente Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

www.nijmegen.nl

